

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

صلوات

سیری در فضائل وآثار

صلوات

سیری در فضائل وآثار

سید صفیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آوای محبت: سیری در فضائل و آثار صلوات

نویسنده:

حبیب الله فرحزاد

ناشر چاپی:

نشر عطش

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۰	آوای محبت: سیری در فضائل و آثار صلوات
۱۰	مشخصات کتاب
۱۱	اشاره
۱۵	فهرست مطالب
۲۵	پیشگفتار
۳۱	پاداش بی شمار
۳۲	تخلی به اخلاق الهی
۳۳	سید روزها
۳۴	برترین عمل در روز جمعه
۳۵	سنگینی میزان اعمال
۳۶	برترین دعا
۳۷	دری از عافیت
۳۸	بهترین اذکار
۳۹	هنگام دیدار
۴۱	دعای مستجاب
۴۱	راه رهایی از بحران
۴۲	عبور از صراط
۴۳	عطای بزرگ تر
۴۵	دعای فرشتگان
۴۶	نجات فرشتگان
۴۷	مجلس حسرت بار
۴۸	مجلسی که بوی تعفن میدهد
۴۹	وسیله قرب به پیامبر

۵۰	اصول دین در صلوات
۵۱	رمز اجابت دعا
۵۲	نجات از آتش
۵۴	نزدیک ترین مردم به پیامبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ).
۵۶	صلوات و آمرزش گناهان
۵۸	مقام خُلَّتْ
۵۹	محبوبیت الهی
۶۱	پیغمبر لب هایم را بوسید
۶۳	یاد پیغمبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) و در کنار یاد خدا
۶۵	کار همیشگی خدا و فرشتگان
۶۶	تسبیح خداوند
۶۶	درود خداوند
۶۷	بخل در صلوات
۶۸	صلوات و سلام بر پیامبر خدا
۶۹	جامع ترین ذکرها
۷۰	انهدام گناهان
۷۱	شیرین ترین ذکرها
۷۲	رهایی از نفاق
۷۲	خاطرخواه پیامبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ).
۷۳	مهریه حوا
۷۴	پاداش هفتاد و دو شهید
۷۵	تحفه ای برای رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ)
۷۷	هدیه صلوات
۷۷	صلوات از روی اخلاص
۷۸	خشنودی اهل بیت(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ)
۸۰	نجات از سقوط

- ۸۱ ----- دفع عذاب از اهل قبور
- ۸۱ ----- بال هایی بر صراط
- ۸۳ ----- درود خداوند و مخلوقات عالم
- ۸۴ ----- زبانی که به ذکر شهادتین گشوده شد
- ۸۶ ----- شیرینی جان کنندن
- ۸۷ ----- صلوات بر فاطمه زهرا(عَلَيْهَا السَّلَام)
- ۸۸ ----- نورانیت صلوات
- ۸۹ ----- قرب صلوات
- ۹۰ ----- درود فرشته با عظمت
- ۹۱ ----- بوسه پیامبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ وَ سَلَّمَ)
- ۹۲ ----- شفاعت رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ وَ سَلَّمَ)
- ۹۵ ----- عقوبت ترک صلوات
- ۹۶ ----- آخرین سخن
- ۹۷ ----- تبرک به صلوات
- ۹۷ ----- صلوات های شما به داد ما رسید
- ۹۸ ----- برتر از بیست هزار سال عبادت
- ۱۰۰ ----- به هنگام ورود به مسجد و خروج از آن
- ۱۰۱ ----- نوری فراروی آخرت
- ۱۰۳ ----- پاکی از گناه
- ۱۰۴ ----- میزان حسنات
- ۱۰۶ ----- طهارت روح
- ۱۰۷ ----- بر آمدن حاجات
- ۱۰۸ ----- حمل عرش الهی
- ۱۱۰ ----- مبارزه با دو نوع شیطان
- ۱۱۲ ----- بوییدن گل و صلوات
- ۱۱۴ ----- اندوه شیطان

۱۱۶	اشرف اعمال اهل ایمان
۱۱۷	درود خدا و فرشتگان
۱۱۸	رؤیت جمال دل آرای پیامبر صلی الله علیه وآله
۱۲۰	کرامت خداوند در اجابت دعا
۱۲۱	به سوی رحمت الهی
۱۲۲	تجدید پیمان
۱۲۳	راز گریه کودکان خردسال
۱۲۵	حاملان صلوات
۱۲۶	از بهشتیان
۱۲۷	سجده شکر پیامبر صلی الله علیه و آله
۱۲۸	هزار حسنه
۱۲۹	صلوات مکتوب
۱۳۰	عروج دعا
۱۳۱	وجوب صلوات
۱۳۲	راه حل مشکلات
۱۳۲	اشاره
۱۳۲	۱- قربانی
۱۳۳	۲- حدیث کسا
۱۳۴	۳- ختم صلوات
۱۳۵	هدیه های نورانی برای اموات
۱۳۵	لبیک خداوند
۱۳۸	بوی بهشت
۱۳۹	محافظت از حرارت آتش جهنم
۱۴۱	راه بهشت
۱۴۲	بهترین عمل در خانه کعبه
۱۴۳	صلوات در مشاهد مشرفه

۱۴۴	بهترین اعمال از منظر دو بهشتی
۱۴۶	اوقات و شرایط برای ذکر صلوات
۱۴۷	بهترین اوقات صلوات
۱۴۷	صلوات در روز جمعه
۱۴۸	صلوات در با فضیلت ترین اوقات
۱۴۹	ذکر صلوات در مجامع
۱۵۰	صلوات بر انبیای الهی
۱۵۱	شفاعت انبیای الهی
۱۵۳	فهرست آیات
۱۵۵	فهرست روایات و دعاها
۱۶۶	فهرست منابع
۱۷۳	درباره مرکز

آوای محبت: سیری در فضائل و آثار صلوات

مشخصات کتاب

سرشناسه: فرحزاد، حبیب الله، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور: آوای محبت: سیری در فضائل و آثار صلوات / حبیب الله فرحزاد.

مشخصات نشر: قم: نشر عطش، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۸ ص.؛ ۵/۱۴×۵/۲۰ س م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۸۱-۸۴-۱

وضعیت فهرست نویسی: فاپا

یادداشت: عنوان عطف: آوای محبت.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۵۲] - ۱۵۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان عطف: آوای محبت.

عنوان دیگر: سیری در فضائل و آثار صلوات.

موضوع: صلوات

موضوع: صلوات، خواص

موضوع: صلوات -- احادیث

رده بندی کنگره: BP۲۶۶/ف۸۳۵ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۸۵۱۱۱

این کتاب به صورت مردمی (خواهران و طلاب) شهر نجف آباد اصفهان به صورت افتخاری تایپ، کدزنی و غلط گیری شده جهت نشر دیجیتالی در فضای مجازی بر روی سایت مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

- پیشگفتار ۱۱
- پاداش بی شمار ۱۷
- تخلق به اخلاق الهی ۱۸
- سید روزها ۱۹
- برترین عمل در روز جمعه ۲۰
- سنگینی میزان اعمال ۲۱
- برترین دعا ۲۲
- دری از عافیت ۲۳
- بهترین اذکار ۲۴
- هنگام دیدار ۲۵
- دعای مستجاب ۲۷
- راه رهایی از بحران ۲۷
- عبور از صراط ۲۸

- ۲۹.....عطای بزرگ تر
- ۳۱.....دعای فرشتگان
- ۳۲.....نجات فرشتگان
- ۳۳.....مجلس حسرت بار
- ۳۴.....مجلسی که بوی تعفن می دهد
- ۳۵.....وسیله قرب به پیامبر
- ۳۶.....اصول دین در صلوات
- ۳۷.....رمز اجابت دعا
- ۳۸.....نجات از آتش
- ۴۰.....نزدیک ترین مردم به پیامبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ).....
- ۴۲.....صلوات و آمرزش گناهان
- ۴۴.....مقام خُلَّتْ
- ۴۵.....محبوبیت الهی
- ۴۷.....پیغمبر لب هایم را بوسید
- ۴۹.....یاد پیغمبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) در کنار یاد خدا.....
- ۵۱.....کار همیشگی خدا و فرشتگان
- ۵۲.....تسبیح خداوند
- ۵۲.....درود خداوند
- ۵۳.....بخل در صلوات
- ۵۴.....صلوات و سلام بر پیامبر خدا

جامع ترین ذکرها ۵۵

انهدام گناهان ۵۶

ص: ۶

- شیرین ترین ذکرها ۵۷
- رهایی از نفاق ۵۸
- خاطرخواه پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۵۸
- مهریه حوا ۵۹
- پاداش هفتاد و دو شهید ۶۰
- تحفه ای برای رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۶۱
- هدیه صلوات ۶۳
- صلوات از روی اخلاص ۶۳
- خشنودی اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۶۴
- نجات از سقوط ۶۶
- دفع عذاب از اهل قبور ۶۷
- بال هایی بر صراط ۶۷
- درود خداوند و مخلوقات عالم ۶۹
- زبانی که به ذکر شهادتین گشوده شد ۷۰
- شیرینی جان کردن ۷۲
- صلوات بر فاطمه زهرا (عَلَيْهَا السَّلَام) ... ۷۳
- نورانیت صلوات ۷۴
- قرب صلوات ۷۵
- درود فرشته با عظمت ۷۶
- بوسه پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۷۷

شفاعت رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) ٧٨

عقوبت ترك صلوات ٨١

ص: ٧

- آخرین سخن ۸۲
- تبرک به صلوات ۸۳
- صلوات های شما به داد ما رسید ۸۳
- برتر از بیست هزار سال عبادت ۸۴
- به هنگام ورود به مسجد و خروج از آن ... ۸۶
- نوری فراروی آخرت ۸۷
- پاکی از گناه ۸۹
- میزان حسنات ۹۰
- طهارت روح ۹۲
- بر آمدن حاجات ۹۳
- حمل عرش الهی ۹۴
- مبارزه با دو نوع شیطان ۹۶
- بویدن گل و صلوات ۹۸
- اندوه شیطان ۱۰۰
- اشرف اعمال اهل ایمان ۱۰۲
- درود خدا و فرشتگان ۱۰۳
- رؤیت جمال دل آرای پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۱۰۴
- کرامت خداوند در اجابت دعا ۱۰۶
- به سوی رحمت الهی ۱۰۷
- تجدید پیمان ۱۰۸

راز گریه کودکان خردسال ۱۰۹

حاملان صلوات ۱۱۱

ص: ۸

از بهشتیان ۱۱۲

سجده شکر پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ۱۱۳

هزار حسنه ۱۱۴

صلوات مکتوب ۱۱۵

عروج دعا ۱۱۶

وجوب صلوات ۱۱۷

راه حل مشکلات ۱۱۸

۱- قربانی ۱۱۸

۲- حدیث کسا ۱۱۹

۳- ختم صلوات ۱۲۰

هدیه های نورانی برای اموات ۱۲۱

لیک خدایوند ۱۲۱

بوی بهشت ۱۲۴

محافظت از حرارت آتش جهنم ۱۲۵

راه بهشت ۱۲۷

بهترین عمل در خانه کعبه ۱۲۸

صلوات در مشاهد مشرفه ۱۲۹

بهترین اعمال از منظر دو بهشتی ۱۳۰

اوقات و شرایط برای ذکر صلوات ۱۳۲

بهترین اوقات صلوات ۱۳۳

صلوات در روز جمعه ۱۳۳

صلوات در با فضیلت ترین اوقات ۱۳۴

ص: ۹

ذکر صلوات در مجامع ۱۳۵

صلوات بر انبیای الهی ۱۳۶

شفاعت انبیای الهی ۱۳۷

فهرست آیات ۱۳۹

فهرست روایات و دعاها ۱۴۱

فهرست منابع ۱۵۲

ص: ۱۰

حضرت آیت الله جوادی آملی در خاطرات خود آورده اند که یک وقت عازم زیارت بیت الله الحرام بودم. می خواستم به مکه مشرف شوم. مصادف با زمستان بود. آن روز هم هوا سرد بود و برف می بارید. برای عرض سلام و تودیع و خداحافظی، به محضر علامه طباطبایی رفتم. در زدم. تشریف آوردند دم در.

عرض کردم: عازم بیت الله هستم، خداحافظی می کنم. بعد عرض کردم: نصیحتی بفرمایید که به کار من بیاید و در این سفر توشه راه من باشد.

این آیه مبارکه را به عنوان نصیحت و زاد راه قرائت کردند. فرمودند:

خدای سبحان می فرماید:

فَاذْكُرُونِي أَذْكَرُكُمْ؟ (۱) به یاد من باشید تا به یاد شما

باشم.

فرمودند: به یاد خدا باش تا خدا به یادت باشد. (۲)

یاد خدای بزرگ ریشه تمام فضائل و خوبی هاست. اگر ما

ص: ۱۱

۱- سوره بقره، آیه ۱۵۲.

۲- حکایت های حج، ص ۸۰.

او را یاد کنیم، قطعاً او هم ما را یاد خواهد کرد. غفلت از یاد خدا سر چشمه همه رذائل و بدی هاست.

اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ؛ (۱) شیطان بر آنان چیره شده و خدا را از یادشان برده است.

غفلت از یاد خدا، یعنی آلت دست شیطان بودن و تسلط شیطان بر انسان است. در حقیقت سرنوشت انسان و سعادت و شقاوت او در گرو یاد خدا و غفلت از یاد اوست. این است که ذکر خدا راه روشن نیکبختی و خوش فرجامی است.

یکی از بهترین و جامع ترین ذکرها و دعاها، ذکر شریف صلوات است که خدای متعال بسیار صریح و روشن به آن امر فرموده است.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا؛ (۲) خدا و فرشتگان بر پیامبر درود می فرستند؛ ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او درود بفرستید و سلام گویند و کاملاً تسلیم فرمان او باشید.

اگر در فضیلت و عظمت این ذکر نبود جز همین آیه، برای ما کافی بود. صلوات کار همیشگی خدای بزرگ و فرشتگان و کارگزاران هستی است.

ص: ۱۲

۱- سوره مجادله، آیه ۶۹.

۲- سوره احزاب، آیه ۵۶.

جامعیتی که در ذکر صلوات هست، شاید در بقیه ذکرها نباشد. چرا که صلوات هم ذکر و یاد خداست و هم دعا و نیایش است. هم توسل به پیامبر و اهل بیت اوست و هم درخواست درود و رحمت الهی بر آن بزرگواران است. صلوات دعای مستجابی است که لیک الهی در آن نهفته است.

برخی از ذکرها و زیارت‌ها و توسلات آثار و پاداش شگفت‌آوری دارد که بهت برانگیز است. فضائلی که برای زیارت امام حسین (علیه السلام) و گریه بر آن حضرت در روایات آمده است، از این جمله است. عملی است که انسان را از گناهان پاک می‌کند و بهشت را بر او واجب می‌گرداند. آنچه در فضیلت ذکر صلوات آمده است هم از همین قبیل است.

نکته این همه آثار و فضائل ارزشمند و باور نکردنی چیست؟ شاید نکته مهم و رمز اصلی این همه آثار این باشد که این اعمال هر چند به ظاهر کم و کوچک به نظر می‌آید، ولی می‌تواند حلقه وصل ما به مبدأ همه خوبی‌ها، یعنی چهارده معصوم پاک باشد. «در دل دوست به هر حيله رهي بايد کرد».

اگر این اتصال، قوی و محکم و زیاد شود، ما را از همه پلیدی‌ها پاک و به سرچشمه نیکی‌ها متصل می‌سازد و سعادت ابدی را نصیبمان خواهد کرد.

زوایای مختلف آثار و برکات صلوات به قدری زیاد است که جز در قیامت نمی‌توانیم آن را درک کنیم. صلوات نوری

است که روح و جان و همه عوالم انسان را نورانی می کند و به سوی بهشت برین سوق می دهد.

صلوات ذکری است که موجب قبولی و استجاب دعاها می شود و در عین روانی در همه اوقات و مکان ها به آن سفارش شده است و آثار بسیار ارزشمندی دارد.

به فرموده یکی از بزرگان صلوات هم کار مداد را انجام می دهد و هم کار پاک کن را، هم گناهان را پاک می کند و هم حسنات را در نامه اعمال ما می نویسند.

همه اساتید و بزرگانی که محضر آنان را درک کرده ام، بدون استثنا، به این ذکر و بزرگی آن توجه می دادند.

امید است خوانندگان خوش فهم و درک و با محبت، از این اکسیر بزرگ که از اسرار و مواهب بزرگ الهی است و آن را به راحتی در اختیار ما قرار داده اند قدردانی کنند و با معرفت و محبت و اخلاص و شوق از این عطیه الهی بهره مند شوند. و بدانند که میزان درک فضائل و آثار ارزشمند آن، به میزان اخلاص و محبت به آن ذوات مقدسه بستگی دارد.

مدت ها بود که بسیاری از عزیزان درخواست می نمودند که آثار و فضائل صلوات با بیانی کوتاه در اختیارشان قرار گیرد. حق تعالی هم این توفیق بزرگ را نصیب بنده و دوستان عزیزم نمود که این مجموعه تقدیم شما خوانندگان عزیز و مهربان و اهل ولایت و محبت اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) گردد.

بر خود لازم می دانم از همه عزیزانی که در آماده سازی و نشر این اثر ماندگار تلاش نمودند، به ویژه برادر عزیزم

جناب آقای اسدی تشکر فراوان نموده و برای آنان بهترین ها را آرزو کنم.

امید است همه خوانندگان عزیز خصوصاً گویندگان و ذاکران و معلمان از این ره توشه در مجامع عمومی بهره جویند و همه را از این فیض بی کران الهی بهره مند سازند.

دعا گوی همه عزیزان

حبيب الله فرحزاد

قم مقدس - ۱۴ صفر ۱۴۳۵ برابر با ۲۹ آذر ۱۳۹۲

ص: ۱۵

چند چیز است که ثواب آن فوق العاده است. یکی نماز جماعت است. وقتی در نماز جماعت شمار نماز گزاران از ده نفر بگذرد، اگر همه آسمان ها کاغذ و دریاها مرکب و درختان قلم شود و جن و انس به همراه فرشتگان نویسند شونند، نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند. (۱)

از دیگر چیزهایی که ثواب آن فوق العاده است، این است که عده ای از امت پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) دور هم جمع شوند و با یاد پیامبر خدا، بر محمد و آل او صلوات بفرستند.

در روایتی آمده است که پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند: در شب معراج در عالم ملکوت و آسمان ها به فرشته ای برخوردیم که هزار دست داشت و در هر دست هزار انگشت و با آنها محاسبه می کرد.

از جبرئیل پرسیدم: این چه فرشته ای است؟ گفت: این فرشته موکل قطرات باران است. می داند چند قطره باران از آسمان به زمین فرود آمده است، چند قطره به دریاها و چند قطره به

ص: ۱۷

خشکی و بیابان‌ها ریخته است. همه را شمارش می‌کند.

پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) از او پرسیدند: آیا چیزی هست که از محاسبه آن عاجز باشی؟ پاسخ داد: اگر امت شما دور هم جمع شوند و با یاد شما بر شما و اهل بیت شما صلوات بفرستند، شمارش ثواب آن از عهده من خارج است. (۱)

تخلق به اخلاق الهی

اگر صلوات هیچ خاصیتی جز تخلق به اخلاق الهی نداشته باشد، برای اهمیت والای آن کافی است. صلوات همکاری با خداست. در قرآن کریم فقط در یک جا «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا» در وسط آیه آمده است. آن هم در آیه صلوات است:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا؛ (۲) خدا و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، بر او درود فرستید و به فرمانش به خوبی گردن نهید.

صلوات همکار و هم‌نوا شدن با خداست. و از این بالاتر اطاعت و امثال امر الهی است.

«يُصَلُّونَ» یعنی دائما صلوات می‌فرستند. «صَلُّوا» امر است و اگر دلیلی بر استحباب آن نباشد، ظاهرش وجوب است.

ص: ۱۸

۱- رجوع کنید به: مستدرک الوسائل، ج ۵ ص ۳۵۵، به نقل از تفسیر ابوالفتح رازی.

۲- سوره احزاب، آیه ۵۶.

در هر صورت صلوات فرمان خداست. اگر کسی می خواهد همیشه فرمان خدا را امتثال کند و صفات و اخلاق خدایی در او به وجود بیاید، باید دل و جانش را با ذکر صلوات بر محمد و آل محمد نورانی کند.

سید روزها

خداوند برای هر چیزی سیدی قرار داده است. سید ایام و روزها روز جمعه است. چنان که پیامبر خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) در ضمن روایتی فرمودند:

مَا خَلَقَ اللهُ شَيْئاً إِلَّا جَعَلَ لَهُ سَيِّداً... وَالْجُمُعَةُ سَيِّدُ الْأَيَّامِ وَ رَمَضانُ سَيِّدُ الشُّهُورِ وَ إِسْرَافِيلُ سَيِّدُ الْمَلَائِكَةِ وَ آدَمُ سَيِّدُ الْبَشَرِ وَ أَنَا سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَ عَلِيُّ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ؛(۱)

خداوند چیزی را نیافرید، جز آن که برای آن سید و سروری قرار داد ... جمعه سید روزهاست، رمضان سید ماه هاست، اسرافیل سید فرشتگان است، آدم سید بشر است و من سید انبیا و علی سید اوصیاست.

خداوند روز جمعه را سرور و سید روزها بر شمرده و فضائل و برکاتی برای آن قرار داده است. پیامبر خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

إِنَّ يَوْمَ الْجُمُعَةِ سَيِّدُ الْأَيَّامِ يُضَاعَفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ

ص: ۱۹

وَيَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتِ وَيَرْفَعُ فِيهِ الدَّرَجَاتِ وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ الدَّعَوَاتِ وَيَكْشِفُ فِيهِ الْكُرْبَاتِ وَيَقْضِي فِيهِ الْحَوَائِجَ الْعِظَامَ؛ (۱)

روز جمعه سید روزهاست. خداوند در آن روز حسنات را دو چندان می گرداند، گناهان را محو می کند، درجات را بلند می گرداند، دعاها را اجابت می کند، غم و اندوه را برطرف می کند و حوائج بزرگ را روا می سازد.

برترین عمل در روز جمعه

بنابر این، روز جمعه را باید بهترین روزهای هفته بر شمرد و از برکات آن بهره مند شد. این است که برای این روز اعمال فراوانی ذکر شده است.

در میان اعمال بسیار روز جمعه که بهترین روز از روزهای هفته است، ذکر صلوات بر محمد و آل محمد برترین و با فضیلت ترین اعمال است. امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

مَا مِنْ عَمَلٍ أَفْضَلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ؛ (۲)

در روز جمعه عملی برتر و با فضیلت از صلوات بر محمد و آل محمد وجود ندارد.

و در روایتی دیگر از امام باقر (عَلَيْهِ السَّلَام) چنین نقل شده است:

مَا مِنْ شَيْءٍ يُعْبَدُ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ

ص: ۲۰

۱- الکافی، ج ۳، ص ۴۱۴؛ بحارالانوار، ج ۸۶، ص ۲۷۴.

۲- الخصال، ج ۲، ص ۳۹۴؛ بحارالانوار، ج ۵۶، ص ۲۶.

الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛^(۱) برای من چیزی که به آن در روز جمعه عبادت خدا شود، محبوب تر از صلوات بر محمد و آل محمد نیست.

سنگینی میزان اعمال

میزان اعمال یکی از مواقف بسیار مهم در روز قیامت است. در آن موقف اعمال انسان سنجیده و ارزش گذاری می شود. برخی از چیزها موجب می شود که میزان حسنات انسان سنگین شود. وجود آنها انسان را مایه دار می کند. در حقیقت میزان در وجود خود انسان است. یعنی با وجود آن چیزها، انسان رشد و کمال پیدا می کند و ارزش وجودی او افزایش می یابد.

محبت و ولایت اهل بیت (علیهم السلام)، تسیحات اربعه، حسن خلق و صلوات بر محمد و آل محمد از اموری است که میزان حسنات انسان را سنگین می کند. از رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) چنین روایت شده است:

خَمْسٌ مَا أَثْقَلَهُنَّ فِي الْمِيزَانِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَالْوَالِدُ الصَّالِحُ يَتَوَفَّى لِمُسْلِمٍ فَيَصْبِرُ وَيَحْتَسِبُ؛^(۲)

پنج چیز است که در میزان اعمال بسیار سنگین و ارزشمند است: «سبحان الله» و

ص: ۲۱

۱- الکافی، ج ۳، ص ۴۲۹؛ وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۳۸۸.

۲- الخصال، ج ۱، ص ۲۶۷.

«الحمد لله» و «لا اله الا الله» و «الله اكبر» و فرزند صالح مسلمانی که از دنیا رفته و او در مرگش صبر نموده و به حساب خدا گذارده است.

ما يُوضَعُ فِي مِيزَانِ امْرِئٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَفْضَلُ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ؛^(۱) در روز قیامت چیزی بهتر و برتر از حسن خلق در میزان انسان نهاده نمیشود.

از امام محمد باقر(علیه السلام) نیز چنین نقل شده است:

أَثْقَلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ؛^(۲) سنگین ترین چیزی که روز قیامت در میزان گذارده می شود، صلوات بر محمد و اهل بیت اوست.

برترین دعا

از امام رضا(علیه السلام) نقل شده که فرمودند:

أَفْضَلُ الدُّعَاءِ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ثُمَّ الدُّعَاءُ لِإِخْوَانِ ثُمَّ الدُّعَاءُ لِنَفْسِكَ فِيمَا أَحْبَبْتَ؛^(۳)

برترین دعا صلوات بر محمد و آل محمد است و پس از آن دعا برای برادران دینی و آن گاه دعا برای خود، در آنچه که دوست داری.

امام رضا(علیه السلام) با فضیلت ترین و بهترین دعا را صلوات بر

ص: ۲۲

۱- الکافی، ج ۲، ص ۹۹؛ بحارالانوار، ج ۷، ص ۲۴۹.

۲- وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۹۷؛ بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۴۹.

۳- فقه الرضا(ع)، ص ۳۴۵؛ بحارالانوار، ج ۹۰، ص ۳۲۲، ح ۲۵.

محمد و آل محمد معرفی کرده اند. اگر بهتر از آن دعایی وجود داشت، حضرت آن را معرفی می کردند. و از سویی فرمودند:

الدُّعَاءُ أَفْضَلُ مِنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَالَ: قُلْ مَا يَعْجُبُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَائُكُمْ؛ (۱) دعا برتر از قرائت قرآن است؛

چون خداوند عزوجل می فرماید: «بگو اگر دعای شما نباشد، پروردگار برای شما ارجی قائل نیست.»

بنابر این، می توان گفت: ذکر صلوات از قرائت قرآن برتر و بالاتر است و دعایی جامع تر، مختصر تر و مفیدتر از صلوات بر محمد و آل محمد نمی یابید.

دری از عافیت

رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً فَتَرَى اللَّهَ عَلَيْهِ بَاباً مِنَ الْعَافِيَةِ؛ (۲) کسی که یک بار بر من صلوات بفرستد، خداوند دری از عافیت به روی او می گشاید.

عافیت نعمت بسیار بزرگی است. از پیامبر خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) پرسیدند: اگر شب قدر را درک کردیم، از خداوند چه بخواهیم؟ فرمودند: عافیت. (۳)

ص: ۲۳

۱- مکارم الاخلاق، ص ۳۸۹؛ بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۲۹۶. سوره فرقان، آیه ۷۷.

۲- مستدرک الوسائل، ج ۵، ص ۳۳۴؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۳، ح ۵۲.

۳- مفاتیح الجنان، ص ۴۰۳، اعمال مشترک شب های قدر.

عافیت یعنی سلامت دین و دنیا و آخرت. یعنی جسم و روح و اطرافیایم، همه در صحت و امنیت به سر برند. همه نیازمند عافیتیم. در دعای زیبا و کوتاهی چنین می گوئیم:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛(۱) خداوند! از تو عفو و بخشش، عافیت و سلامتی و معافات در دنیا و آخرت درخواست می کنم.

عافیت یعنی امنیت و سلامت از بلاها، بیماری ها و لغزش ها. و معافات یعنی این که ما از شر دیگران در امان باشیم و دیگران نیز از شر ما در امان باشند. و این دعای بسیار جامع و مهمی است.

کسی که یک مرتبه صلوات بفرستد، دری از درهای عافیت به روی او گشوده خواهد شد. یعنی رمز صحت و سلامت و امنیت دنیوی و اخروی، ارتباط با محمد و آل محمد است.

بنابر این، اگر می خواهید درهای عافیت به روی شما گشوده شود و گناهانتان منهدم گردد، این ذکر شریف را فراموش نکنید.

بهترین اذکار

ز خصوصیات مرحوم آیت الله گلپایگانی این بود که دائم الذکر بود. در اوقات فراغت، حتی در راه رفتن و قبل از خواب،

ص: ۲۴

۱- البلد الامین، ص ۱۳؛ بحار الانوار، ج ۸۳، ص ۵۱؛ مفاتیح الجنان، ص ۵۹، تعقیبات مشترک.

تسبیح به دست مبارک شان بود و ذکر داشتند، ولی با صدای آهسته که مفهوم نبود. میل داشتم که بدانم آقا به چه ذکر مشغول هستند. هر چه دقت می کردم متوجه نمی شدم.

یک روز از ایشان سؤال کردم: آقا! ممکن است بفرمایید چه ذکر را انتخاب فرموده اید و به آن ممارست دارید؟

فرمودند: ذکر را بلندتر و نافع تر از صلوات نیافتم. من همیشه بر محمد و آل محمد صلوات می فرستم. دکتر به من سفارش کرده روزی یک ساعت راه بروید و روزی هزار قدم پیاده روی داشته باشید.

من روز اول این مقدار را با ذکر صلوات تنظیم کردم و حساب نمودم که این مسافت با چند صلوات انجام می شود، من هم در پیاده روی همان تعداد صلوات را می فرستم و به آن اکتفا می کنم. (۱)

هنگام دیدار

یکی از اوقات صلوات موقع دیدار است. هنگامی که دو مؤمن با هم دیدار می کنند، ابتدا سلام و پس از آن مصافحه می کنند. امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

إِنَّ مِنْ تَمَامِ التَّحِيَّةِ لِلْمُقِيمِ الْمُصَافِحَةُ وَ تَمَامِ التَّسْلِيمِ عَلَى الْمُسَافِرِ الْمُعَانِقَةُ؛ (۲) تکمیل تحیت و سلام و خوش

ص: ۲۵

۱- بر منبر خاطره، ص ۱۷۹ .

۲- الکافی، ج ۲، ص ۶۴۶ ح ۱۵؛ تحف العقول، ص ۳۶۰.

آمدگویی، برای شخصی که به سفر نرفته است، مصافحه و دست دادن با اوست، و تکمیل سلام درباره کسی که از سفر آمده است، معانقه و در آغوش گرفتن

و دست به گردن همدیگر انداختن است.

مصافحه از سنت های بسیار ارزشمند پیامبر عظیم الشان اسلام است. امام باقر (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا التَّقِيَا فَتَصَافَحَا أَقْبَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَيْهِمَا بِوَجْهِهِ وَ تَسَاقَطَتْ عَنْهُمَا الذُّنُوبُ كَمَا يَتَسَاقَطُ الْوَرَقُ مِنَ الشَّجَرِ؛ (۱)

چون دو مؤمن به یکدیگر برسند و مصافحه کنند، خدای عزوجل به آنها رو آورد و گناهانشان چون برگ درخت بریزد.

خود مصافحه پاک کننده گناهان است. هنگامی که بعد از مصافحه نام پیامبر بزرگوار اسلام که دل ها را به هم نزدیک تر می کند برده شود، بر قدرت این پاک کننده گمی می افزاید. از این رو بعد از مصافحه توصیه به صلوات بر محمد و آل محمد شده است. رسول گرامی اسلام (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

هر دو بنده که برای خدا دوست یکدیگر باشند و با هم مصافحه کنند و بر من صلوات بفرستند، پیش از آن که از هم جدا شوند، حق تعالی گناهان گذشته و آینده هر دو را می آمرزد. (۲)

ص: ۲۶

۱- الکافی، ج ۲، ص ۱۸۰، ح ۴؛ بحارالانوار، ج ۷۳، ص ۲۵.

۲- شرح و فضائل صلوات، ص ۱۳۵.

دعای مستجاب

صلوات هم ذکر است؛ چون در آن خدا را می خوانیم و هم دعاست؛ چون از خدا می خواهیم که درود و برکات خود را بر محمد و آل محمد نازل کند. و این دعا از دعاهای مستجاب است، یعنی در آن لیک خداوند وجود دارد. امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَقْبُولَةٌ وَ لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَقْبَلَ بَعْضًا وَ يَرُدَّ بَعْضًا؛ (۱)

هرگاه کسی از شما دعا می کند، باید دعایش را با صلوات بر پیامبر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) آغاز کند؛ چرا که صلوات بر پیامبر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) دعایی است که مورد پذیرش خداوند قرار می گیرد و این گونه نیست که خداوند بخشی از دعا را بپذیرد و بخشی دیگر را نپذیرد.

اصلاً بر اساس برخی از روایات، دعا بدون صلوات مستجاب نمی شود. راه برای همه، حتی برای پیامبران بسته است، جز این که به پیامبر و آلش (عَلَيْهِ السَّلَام) متوسل شوند.

راه رهایی از بحران

در روایات آمده است که هرگاه امت های گذشته دچار بحرانی می شدند، می آمدند پیش پیامبرشان که چه کنیم؟ به بن بست خورده ایم. و آن پیامبر می فرمود: راه اجابت دعا و رهایی

ص: ۲۷

از بحران این است که به پیامبر آخر الزمان و خاندانش درود بفرستید و خداوند را به آنان قسم بدهید و آنان را واسطه درگاه خداوند قرار دهید. (۱)

عبور از صراط

عبور از صراط از مهم ترین مراحل سعادت بشر است. اساس عبور از صراط در آخرت، عبور از صراط در دنیا است. یعنی اگر کسی بتواند به راحتی از صراط دنیا عبور کند، از صراط آخرت نیز عبور کرده است. در حقیقت صراط آخرت تجسم صراط دنیا است.

این است که در هر نمازی دو مرتبه از خداوند می خواهیم که ما را به صراط مستقیم خودش که همان راه اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) است، هادی و رهنمون باشد.

ارتباط و پیوند با اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) یکی از عوامل مهم عبور از صراط، بلکه خود عبور از صراط است. چیزی که قرار گرفتن در صراط اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) را برای ما آسان و روان می کند، ذکر و یاد آنان است.

از این رو، در روایات به ذکر صلوات بر محمد و آل محمد (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فراوان توصیه شده است و آن را یکی از عوامل عبور از صراط دانسته اند.

ص: ۲۸

از نبی مکرم اسلام (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) چنین روایت شده است:

الصَّلَاةُ عَلَيَّ نُورُ الصَّيْرَاطِ وَمَنْ كَانَ لَهُ عَلَى الصَّوْطِ مِنَ النُّورِ لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ النَّارِ؛ (۱) صلوات بر من نور صراط است و کسی که برای او بر صراط نور باشد، از اهل آتش نیست.

صلوات نوری است که راه سعادت را برای انسان روشن می کند. کسی که نور دارد، به بیراهه نمی رود و در دره های ضلالت فرو نمی افتد و به لغزشگاه ها گرفتار نمی آید. و راه سعادت و بهشت را که روشن ترین راه است، در پیش می گیرد و سرانجامی جز بهشت نخواهد داشت.

عطای بزرگ تر

یکی از برتری های پیامبر خاتم بر سایر انبیا، ذکر صلوات است که خداوند به پیامبر اسلام اختصاص داده است.

از امام موسی بن جعفر (عَلَيْهِ السَّلَام) روایت شده است که یک نفر یهودی به محضر مبارک امیر المؤمنین (عَلَيْهِ السَّلَام) رسید و درباره فضیلت خاتم الانبیا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) بر سایر انبیا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) پرسید و گفت: حق تعالی فرشتگان را به سجده آدم (عَلَيْهِ السَّلَام) امر کرد. امیر المؤمنین (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمود:

وَقَدْ أَعْطَى اللهُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ وَهُوَ أَنَّ اللَّهَ صَلَّى عَلَيَّ وَآمَرَ مَلَائِكَتَهُ أَنْ يُصَلُّوا عَلَيَّ وَتَعَبَّدَ جَمِيعَ خَلْقِهِ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛

ص: ۲۹

به راستی خداوند برتر از آن را به محمد(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) کرامت نمود؛ زیرا که خودش بر او صلوات فرستاد و به فرشتگان امر فرمود که بر او صلوات فرستند و عبادت کنندگان را تا

روز قیامت، در صلوات بر آن حضرت قرار داد و فرمود: إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا؛(۱) خدا و فرشتگان بر پیامبر درود می فرستند، ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او درود فرستید و به فرمانش به خوبی گردن نهدید.

و هر کس در حال حیات یا بعد از وفات رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)، بر آن حضرت صلوات فرستد، حق تعالی در برابر هر صلوات ده صلوات بر آن کس می فرستد و ده حسنه به او عطا می فرماید.

و نیز فرمودند:

و هر کس بعد از وفات آن حضرت بر او صلوات بفرستد، آن حضرت بر او مطلع می شود و بر آن کس صلوات و سلام می فرستد، مثل صلواتی که فرستاده است.

و حق سبحانه و تعالی، دعای امت او را، در هر چه از پروردگار درخواست نمایند، موقوف می دارد و به اجابت نمی رساند، تا آن که بر آن حضرت صلوات فرستند.

فَهَذَا أَكْبَرُ وَأَعْظَمُ مِمَّا أَعْطَى اللَّهُ آدَمَ؛ و این بزرگ تر و

ص: ۳۰

عظیم تر است از چیزی است که به آدم (عَیْهِ السَّلَام) عطا فرمود. (۱)

دعای فرشتگان

یکی از برکات صلوات این است که انسان مورد لطف و مغفرت خداوند قرار می گیرد و فرشتگان برای او دعا می کنند. از پیامبر گرامی اسلام (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) درباره این آیه سؤال کردند:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا؛ (۲) خدا و فرشتگان بر پیامبر درود می فرستند،

ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او درود فرستید و به فرمانش به خوبی گردن نهید.

پیامبر خدا فرمودند:

هَذَا مِنَ الْعِلْمِ الْمَكْنُونِ وَلَوْلَا أَنْكُمْ سَأَلْتُمُونِي عَنْهُ مَا أَخْبَرْتُكُمْ بِهِ؛

این آیه علم مکنون و پوشیده از خلق است. اگر شما درباره آن نمی پرسیدید، من از آن به شما خبر نمیدادم و تفسیر آن را بیان نمی کردم.

حقیقت این است که خداوند دو فرشته را مأمور کرده و همراه من اند که هر گاه از من نام برده شود و یادی بشود و کسی از امت من بر من صلوات بفرستد،

آن دو فرشته برای او دعا می کنند و می گویند: «غَفَرَ اللهُ لَكَ»؛ خداوند گناهانت را ببامرزدا! و خداوند و فرشتگان همه آمین می گویند.

ص: ۳۱

۱- بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۹؛ مستدرک الوسائل، ج ۵، ص ۳۳۳.

۲- سوره احزاب، آیه ۵۶.

و اگر نامی از من برده شد و بر من صلوات نفرستد، آن دو فرشته نفرین می کنند و می گویند: «لَا غَفَرَ اللَّهُ لَكَ؛ خداوند تو را نیامرزد!» و خداوند و سایر

فرشتگان آمین می گویند. (۱)

یعنی خداوند آن دعای فرشتگان را اجابت می کند. بنابراین، اگر کسی می خواهد دعای خداوند و فرشتگان بالای سر او باشد، این ذکر شریف را فراموش نکند.

نجات فرشتگان

نجات انسان و فرشتگان و همه خلایق در پرتو توسل و پیوند و اتصال به محمد و آل محمد است.

در روایت آمده است که روزی جبرئیل (عَلَيْهِ السَّلَام) نزد رسول خدا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) آمد و گفت: یا رسول الله، امروز چیز عجیب و غریبی را مشاهده کردم. در وقت نزول از آسمان گذرم به کوه قاف افتاد و در آنجا ناله دلخراش و جگر سوزی شنیدم. فهمیدم در مانده ای آنجاست که نیازمند یاری است.

به دنبال آن ناله رفتم. فرشته ای را دیدم که پیش از آن او را در آسمان به عظمت هر چه تمام تر دیده بودم که بر تختی از نور می نشست و هفتاد هزار فرشته در خدمت او صف زده می ایستادند. و چون نفس می زد، ملائکه از نفس او خلق می شدند.

ص: ۳۲

۱- مفتاح الفلاح، ص ۳۹؛ مرآة العقول، ج ۱۲، ص ۱۰۹؛ بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۲۷۹.

او را دیدم که با دلی خسته و با جانی شکسته، بر زمین افتاده است. از حال او پرسیدم، گفت: «در شب معراج پیامبر اسلام، بر تخت خود نشسته بودم و به تعظیم آن حضرت نپرداختم. و آن طور که باید تکریم نکردم و به این عقوبت مبتلا شدم. تو شفیع من شو و از حضرت حق عفو مرا درخواست کن».

من به درگاه احدیت، بسیار تضرع کردم و بخشش او را درخواست نمودم. از جانب رب الارباب خطاب رسید:

«به او بگو: اگر مغفرت لغزش و عفو گناه خود را می خواهی، بر حبیب من صلوات بفرست تا به مقام اکرام خود برگردی».

من جریان را به آن فرشته گفتم و او بر شما صلوات فرستاد. به برکت آن بال اقبال و کرامت او رویید و از مرکز خاک به محیط افلاک پرواز کرد و به محل قرب رسید. (۱)

مجلس حسرت بار

ذکر شریف صلوات از ذکرهایی است که انسان به خاطر کوتاهی در آن، در روز قیامت حسرت می خورد.

از امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) روایت شده است که رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

ص: ۳۳

ما مِنْ قَوْمٍ اجْتَمَعُوا فِي مَجْلِسٍ فَلَمْ يَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ

عَزَّوَجَلَّ وَ لَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ ذَلِكَ الْمَجْلِسُ حَسْرَةً وَ وَبَالاً عَلَيْهِمْ؛ (۱)

هر مجلسی که گروهی در آن گرد هم آیند و نام خدای عزوجل را نبرند و بر پیغمبر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) صلوات نفرستند، آن مجلس مایه حسرت و زیان بر آنها خواهد بود.

چون می توانستند در آن مجلس با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر و آتش به مقام و جایگاهی بلند دست یابند و با ترک آن ضرری هنگفت نصیبشان خواهد شد. و این زمانی روشن می شود که ارزش و درخشش نور صلوات را در قیامت مشاهده کنند.

مجلسی که بوی تعفن میدهد

در مجالس که جمع می شویم، نوعاً حرف دنیا زده می شود، یا حرف هایی که مورد نیاز نیست، یا خدایی ناکرده حرف هایی که منجر به غیبت می شود و نقل قول هایی که از آنها بوی گناه می آید.

لذا در روایات ما بسیار سفارش شده است که در مجالس سعی کنید یاد خدا و درود و صلوات بر پیغمبر خدا را فراموش نکنید؛ چرا که توجه به خدا و ذکر صلوات باعث می شود که ظلمت ها و تاریکی از مجلس برود، شیاطین دور بشوند و

ص: ۳۴

مجلس نورانی شود و وزر و وبال گردنگیر ما نشود.

اگر در مجالس و نشست های خود، از ذکر شریف صلوات غافل شویم، علاوه بر از دست دادن فضیلت بزرگی که با ذکر صلوات می توان به دست آورد، فضایی که با این ذکر شریف معطر و نورانی نشود، بوی تعفن به خود خواهد گرفت.

از جابر بن عبدالله انصاری روایت شده است که رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

گروهی که در مجلسی جمع شوند و از آن مجلس متفرق گردند و بر من صلوات نفرستند، با بوی بدی که از بوی مردار گندیده تر باشد، متفرق خواهند شد. (۱)

سعی کنید در هر مجلسی که وارد می شوید، حتماً آن مجلس را به ذکر شریف صلوات معطر کنید و فضای آن را نورانی گردانید، تا از حسرت روز قیامت مصون و محفوظ بمانید.

وسيلة قرب به پیامبر

محبت اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) اساس دین ماست. چنان که پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

أَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبِّي وَ حُبُّ أَهْلِ بَيْتِي؛ (۲) اساس و پایه

ص: ۳۵

۱- شرح و فضائل صلوات، ص ۵۷، به نقل از جلاء الافهام، ص ۴۶، ح ۶۸.

۲- دلائل الصدق، ج ۴، ص ۲۱۵؛ شرح الاخبار، ج ۳، ص ۵۱۵.

اسلام، محبت من و محبت اهل بیت من است.

اگر کسی دیگری را دوست دارد، وسیلهٔ قرب و وصول و رسیدن به او را نیز دوست دارد و در جست و جوی آن است.

یکی از نشانه های محبت درونی این است که انسان همواره به یاد محبوب خود باشد و نامش بر زبان او جاری گردد.

بنابر این، کسی که به دنبال قرب و وصول به محمد و آل محمد است، باید ذکر شریف صلوات را زیاد بر زبان جاری کند. که گویای محبت حبیب خدا و اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) است. پس هر چه عشق و علاقه به این خاندان دارید، باید بر ایشان صلوات بفرستید.

اصول دین در صلوات

مرحوم حاج آقای دولابی می فرمود: خداوند متعال اصول دین را در صلوات گنجانده است. اصول دین که پنج اصل مهم و اساسی دین است در صلوات آمده است. بین صلوات چقدر مهم است!

وقتی می گوییم: «اللَّهُم»، اقرار به توحید است. هنگامی که نام پیامبر را می آوریم و بر او درود می فرستیم، نبوت را پذیرفته ایم. آل پیامبر را که ذکر می کنیم، این امامت است. حق این ها را که ادا کردی، عدالت است؛ یعنی عدل را هم پیاده کرده ای. وقتی به شما جزا و مزد بدهند، قیامت و معاد است.

بنابر این، در این ذکر مختصر خدای متعال اصول دین را پیاده کرده است. صلوات بر محمد و آل محمد اصل و مغز دین است.

رمز اجابت دعا

در روایت آمده است که رمز اجابت دعا یاد پیغمبر و اهل بیت گرامی اوست. اگر کسی در دعاهایش خدا را به اینها قسم ندهد، دعایش مستجاب نمی شود. حتی روایات فراوانی از اهل سنت در این باره نقل شده است. پیغمبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمود:

لَا يَزَالُ الدُّعَاءُ مَحْجُوبًا حَتَّى يُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛^(۱) دعا همواره در حجاب است تا این که دعا کننده بر محمد و آل محمد درود بفرستد.

یعنی دعاهایی که می کنید، در پرده و حجاب است و درها باز نمی شود و لیبک اجابت نمی آید، مگر این که رمز باز شدن درهای اجابت را بگویید. هر در بسته ای کلیدی دارد. باید با آن کلید قفل را باز کرد و در بسته را گشود.

حضرت آدم (عَلَيْهِ السَّلَام) چهل سال ناله کرد، ولی چون رمز را نمی دانست، برای او فایده ای نداشت. تا آن هنگام که جبرائیل آمد و رمز را به او یاد داد و گفت: خدا را به این نام ها قسم بده، آن گاه در باز شد.^(۲)

ص: ۳۷

۱- الکافی، ج ۲، ص ۴۹۱؛ بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۳۱۶.

۲- نگاه کنید به: بحار الانوار، ج ۱۱، ص ۱۹۲.

ان شاء الله هیچ گاه این رمز را فراموش نکنیم: صلوات بر محمد و آل محمد. فرمودند:

ما مِنْ عَبْدٍ مَكْرُوبٍ يَخْلُصُ النَّيَّهَ وَيَدْعُو بِهِنَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ؛^(۱) هر بنده اندوهناکی که با صدق نیت، خدا را به حق محمد و آل محمد بخواند،

خداوند دعایش را مستجاب می کند.

یعنی اگر کسی خداوند را به حق محمد و آل محمد بخواند، دعایش ردخور ندارد و حتماً مستجاب خواهد شد.

نجات از آتش

در روایت دیگری آمده است که اگر کسی در جهنم متذکر نام پیغمبر و اهل بیت او شود، خداوند در آنجا آتش ها را خاموش می کند.

حدیث زیبایی نیز در «خصال» شیخ صدوق آمده است که امام باقر (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند: بنده ای را که دارای جرم و گناه زیادی است، در جهنم می اندازند. هفتاد خریف که هر خریف هفتاد سال است - یعنی ۴۹۰۰ سال - در آتش جهنم است. هر چه دعا می کند فایده ای ندارد؛ چون رمز یادش رفته است.

بعد از حدود پنج هزار سال، نام پیامبر یادش می آید. آن گاه خدا را به حق محمد و آل او می خواند که به من رحم کن.

ص: ۳۸

۱- تفسیر فرات الکوفی، ص ۵۷؛ بحار الانوار، ج ۲۶، ص ۳۳۳.

خداوند به جبرئیل وحی می کند که به نزد بنده من فرود آی و او را از آتش بیرون بیاور. جبرئیل او را بیرون می آورد. خداوند متعال از او می پرسد: ای بنده من، چه مدت در میان آتش بودی و مرا سوگند میدادی؟ عرض می کند: پروردگار من، از مدت آن آگاه نیستم.

خداوند می فرماید: آگاه باشید! به عزت و جلالم سوگند! اگر مرا به محمد و اهل بیتش فرا نخوانده بودی، خواری تو را در آتش به درازا می کشیدم. ولی من بر خود حتم کرده ام که هر بنده ای که مرا به حق محمد و اهل بیتش بخواند، هر گناهی که میان من و اوست بیاورم. و من امروز گناه تو را آمرزیدم. (۱)

یعنی در جایی که نام این خانواده هست، آتش کارساز نیست. اصلاً آتش یعنی دوری از خدا و دوری از اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ). بهشت قرب یعنی انس و همجواری با خدا و چهارده معصوم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) و خوب ها.

بنابر این، توسل به پیامبر و اهل بیتش (عَلَيْهِمُ السَّلَام) تنها وسیله برای نجات از آتش دوزخ است و بهترین و کوتاه ترین توسل، صلوات بر محمد و آل محمد است. پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

لَنْ يَلْجَأَ النَّارَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ؛ (۲) کسی که بر من صلوات بفرستد، وارد آتش نمی شود.

ص: ۳۹

۱- الخصال، ج ۲، ص ۳۹۸، ح ۲؛ بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۱، ح ۱.

۲- جامع الاخبار، ص ۶۰؛ بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۶۴.

ذکر صلوات با آتش و جهنم سازگاری ندارد. اگر کسی بر ذکر صلوات مداومت داشته باشد، از آتش محفوظ می ماند.

نزدیک ترین مردم به پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

روایات فراوانی راه نزدیک شدن به پیامبر خدا را برای ما ترسیم می کند. اگر یکی از مسیرها را طی کنیم، در حقیقت همه راه های نزدیک شدن به پیامبر را طی کرده ایم؛ یعنی همه را جمع کرده ایم.

هر کس عبودیتش بیشتر است، به پیامبر خدا نزدیک تر است؛ چون جایگاه پیامبر خدا در آنجا قرار دارد. در نماز این گونه شهادت می دهیم: «أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ». او در مقام عبودیت است.

هر کس خاکی تر است، هر کس در پیشگاه خداوند افتاده تر است، هر کس در عالم نیستی و فنا بیشتر راه می رود، هر کس بیشتر جان به خدا داده است، هر کس بیشتر تفویض کرده است و هر کس بیشتر مرده است، آن کس جلوتر و به پیامبر نزدیک تر است.

زنده کدام است بر هوشیار

آن که بمیرد به سر کوی یار

مردن هم مراتب دارد. هر کس بیشتر مرده است، جلوتر است. خداوند به پیامبرش می فرماید: «أَنْتَكَ مَيِّتٌ» (۱)

ص: ۴۰

در رأس همهٔ بندگان شایستهٔ خدا که موت کامل داشتند و در برابر خدای متعال تسلیم محض بودند، پیامبر خدا و بعد از ایشان امیر المؤمنین (علیه السلام) است.

خداوند نمی فرماید که ای پیامبر ما، بعداً می میری، بلکه می گوید: «أَنْتَ مَيِّتٌ؛ الْآنَ مَرْدَةٌ هَسْتِي.» یعنی در برابر ارادهٔ

حق تعالی هیچ اراده ای نداری؛ تسلیم محض! کسانی هم که به تو گرایش دارند، باید بمیرند؛ یعنی از خودشان بگذرند و خدا را ببینند. و کسانی به پیامبر خدا نزدیک ترند که مرده تر باشند.

باز در روایت آمده است: هر کس خوش اخلاق تر است، به پیامبر نزدیک تر است. یا هر کس که محبتش به پیامبر بیشتر است، به آن حضرت نزدیک تر است. و در رأس همه، امیر المؤمنین (علیه السلام) قرار دارد که جان پیامبر است.

یکی دیگر از راه های نزدیک شدن به پیامبر خدا، درود و صلوات فرستادن بر آن حضرت است. پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمودند:

أَوْلَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلَاةً فِي دَارِ الدُّنْيَا؛ (۱) نزدیک ترین مردم به من در روز قیامت کسی است که در دنیا بیشتر بر من صلوات بفرستد.

انسان کسی را که بیشتر دوست دارد، بیشتر یاد می کند، بیشتر دعایش می کند و دوستیش افزایش می یابد. چون کسی را که زیاد یاد کرد و دعا نمود، عشق و محبت او بیشتر در دلش

ص: ۴۱

می نشیند و به او نزدیک تر می شود.

از هر طریق که بروید، به همین جا می رسید. این یک واقعیت است. و زیاد صلوات فرستادن بر پیامبر و آل او یکی از راه های آسان و سبک و سریع برای دست یافتن به این قرب است.

صلوات و آمرزش گناهان

روایات فراوانی داریم که یکی از خاصیت ها و برکات ذکر صلوات پاک کردن گناهان است. البته گوینده و مراتب اخلاص عمل هم تأثیر گذار است.

میزان تأثیر صلوات خود پیامبر، یا امام زمان (علیه السلام)، یا ملائکه تا انسان های معمولی و کلاس های پایین متفاوت است. ولی صلوات به طور کلی این خاصیت و کاربرد را دارد که می تواند همه گناهان را پاک کند. همانند برخی از شوینده ها که قدرت پاک کنندگی آنها بسیار بالاست و همه نوع چرک و آلودگی را پاک می کند.

این خاصیت صلوات است. بستگی به این دارد که شما با صدق و اخلاص خویش چقدر از آن بهره بگیرید. از پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) نقل شده است:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ حُبًّا لِي وَ شَوْقًا إِلَيَّ كَانَ حَقًّا عَلَيَّ اللَّهُ

ص: ۴۲

عَزَّوَجَلَّ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ ذُنُوبَهُ تِلْكَ اللَّيْلَةَ وَ ذَلِكَ الْيَوْمَ؛ (۱) کسی که هر روز سه مرتبه و هر شب سه مرتبه از روی محبت و اشتیاق به من، بر من صلوات بفرستد، سزاوار است که خداوند عز و جل گناهان آن شب و روزش را بیامرزد.

از روی محبت یعنی دلش برای رسول خدا تنگ شده است و دوست دارد از او یاد کند. اصلاً دنبال ثواب و پاداش نیست. هر چه میزان خلوص و معرفت زیادتر باشد، برکات صلوات هم بیشتر است. در فرمایشات معصومین (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) هیچ گونه شک و تردید به خود راه ندهید. قَوْلُكُمْ حُكْمٌ وَ حَتْمٌ؛ (۲) سخنان شما حکمی حتمی و تخلف ناپذیر است.

صلوات گناهان را پاک می کند. منطق پیامبر منطق وحی است. سخنش محکم و استوار و حتمی است. آنچه می گوید، بر اساس حقیقت است و یقینی است.

صلوات اتصال است؛ اتصال به پیامبر و اهل بیتش. قطره ای که به دریا متصل شود، پاک می شود. و صلوات از روی اخلاص و حقیقت اتصال می آورد.

ص: ۴۳

۱- الدعوات، ص ۸۹؛ بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۷۰، ح ۶۳.

۲- من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۱۶؛ البلد الامين، ص ۳۰۲؛ مفاتيح الجنان، ص ۸۹۹، زیارت جامعه کبیره.

از عواملی که موجب محبت و دوستی با خدا می شود، مداومت بر ذکر صلوات است. خداوند پیغمبر را خیلی دوست دارد. مراد و محبوب خدا از عالم پیغمبر است. لذا کسی که زیاد یاد پیغمبر خدا کند و برای او دعا کند، قطعاً مورد محبت خدا قرار می گیرد.

خداوند متعال حضرت ابراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) را به مقام «خُلَّت» رساند. همه انبیا به مقام خُلَّت و دوستی خاص خدا نرسیده اند؛ چون مقام بسیار بلندی است. همه پیامبران دوست خدا بوده اند، ولی نه آن دوست خاص و صمیمی.

حضرت ابراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) که از همه انبیا به پیغمبر خدا و امامان نزدیک تر بوده است، به مقام امامت و خُلَّت رسیده است. در روایتی از امام عسکری (عَلَيْهِ السَّلَام) آمده است:

إِنَّمَا اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا لِكَثْرَةِ صَلَاتِهِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ؛ (۱) خداوند حضرت ابراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) را به مقام خُلَّت برگزید، به خاطر این که بر

محمد و آل محمد زیاد صلوات می فرستاد.

ابراهیم (عَلَيْهِ السَّلَام) آن محبوب حقیقی خدا را زیاد یاد می کرد و بر او درود می فرستاد.

اگر در روایات علل دیگری برای مقام خُلَّت حضرت

ص: ۴۴

۱- بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۵۴، ح ۲۳؛ علل الشرایع، ص ۳۴، باب ۳۲، ص ح ۳.

ابراهیم ذکر کرده اند، شاید آن هم فرع همین علت باشد؛ چون وقتی انسان محب اصلی را پیدا کرد، بقیه چیزها همه شعاع آن است.

روایات اوصاف دیگری را هم برای حضرت ابراهیم برشمرده اند که موجب شده تا به این مقام دست یابد، ولی این علت کامل تر است.

محبوبیت الهی

از چیزهایی که موجب می شود انسان دوست خدا بشود، یعنی خداوند او را به دوستی برگزیدند، زیاد صلوات فرستادن بر محمد و آل محمد است؛ چون پیغمبر محبوب و حبیب خداست.

حبیب الله از لقب های پیغمبر ماست، هم به معنای فاعلی و هم به معنای مفعولی؛ یعنی هم محب خداست و هم محبوب خدا.

يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ (۱) خداوند آنان را دوست دارد و آنان نیز

خدا را دوست دارند.

اصلاً شاید بتوان گفت: تنها محبوب خدا در دنیا پیامبر است و همه خوب ها و خوبی های عالم هم در اوست.

یکی از بزرگان می فرمود: خوب است انسان بیش از یک معشوق نداشته باشد. خداوند احد است و یک معشوق هم

ص: ۴۵

بیشتر ندارد و آن هم پیامبر است. همه امام‌ها و پیغمبرها و نور حضرت زهرا (عَلَيْهَا السَّلَام) هم در او هست. یکی یعنی همه. امیر المؤمنین فرمود:

كُنَّا مُحَمَّدًا؛ (۱) همه ما محمدیم.

خداوند است و محبوبش. همه خوبی‌ها در محبوب اوست. این قدر وجود او وسعت و گسترش دارد! قرآن از زبان فرشتگان می‌فرماید:

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا؛ (۲) پروردگارا!

رحمت و علم تو همه چیز را فرا گرفته است.

شاید مراد از رحمت در این آیه شریفه، وجود نازنین پیامبر عظیم الشان اسلام (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) و سعه وجودی آن حضرت باشد.

بنابر این، اگر کسی می‌خواهد محبوب شود، یکی از راه‌هایش این است که به محبوب خدا زیاد دعا کند.

برخی از پدر و مادرها خیلی بچه‌شان را دوست دارند و یک فرزند هم بیشتر ندارند. خداوند پس از چهل سال به آنان یک فرزند داده است. همه محبت و عشقشان در آن فرزند است. هر چه دارند فدای او می‌کنند.

این فرزند برای آنان محبوب بالذات است، اما رفقای این فرزندشان را هم دوست دارند؛ چون بوی فرزندشان را

ص: ۴۶

۱- المناقب للعلوی، ص ۷۵؛ بحار الانوار، ج ۲۶، ص ۶.

۲- سوره غافر (مؤمن)، آیه ۷.

می دهند. آنچه متعلق به این فرزند است، همه را دوست دارند؛ وسائل، لباس ها و

در روایات آمده است که محبوب حقیقی خداوند متعال همین پیامبر است. اگر شما می خواهید شعاع آن محبت شما را هم بگیرید، پیامبر را محبوب بدانید و بر او و آلش صلوات بفرستید.

پیغمبر لب هایم را بوسید

از مرحوم آیت الله آخوند ملا علی معصومی همدانی نقل کرده اند که می فرمود:

روزی پیرمردی نورانی و ناشناس بر من وارد شد. احساس کردم بوی عطر دلپذیری از او استشمام می کنم. سلام کرد و نشست. هر لحظه آن بوی خوش توجه مرا جلب می کرد. همان جا ماند تا نوبت به او رسید. آمد پهلوی من نشست و گفت:

برای حساب خمس شرفیاب شده ام. صورت اموال خود را به دست من داد. از بس آن بوی عطر مرا جلب کرده بود، می خواستم از او بپرسم این چه عطری است که شما استفاده کرده اید؟

دیدم سؤال من ایهام دارد و شاید برداشت کند که من می خواهم از آن عطر برایم بیاورد. منصرف شدم و گفتم با

شئون من مناسب نیست.

صبر کردم تا موقع رفتن او شد. خلاصه نتوانستم تحمل کنم. به ناچار از او درباره آن عطر سؤال کردم.

خندید و در جواب گفت: آقا، اگر مرجع تقلید من نبودید ابراز نمی کردم، اما احترام شما بر من لازم است. می گویم، اما به شرط آنکه تا زنده هستم، آن را به کسی نگوئید.

عادت من این است که زیاد صلوات می فرستم. از هر فرصتی استفاده می کنم و به ذکر صلوات مشغولم. شبی در عالم رؤیا محضر مبارک خاتم انبیا مشرف شدیم. ما سه نفر بودیم که در مقابل آقا قرار گرفته بودیم.

حضرت رو به ما کرد و فرمود: کدام یک از شما بیشتر بر من صلوات می فرستد؟

خواستم بگویم: من، پیش خود گفتم: از کجا که من بیشترین صلوات را بر آن بزرگوار می فرستم؟ آنها از ما فی الضمیر افراد مطلع هستند. سکوت کردم. مرتبه دوم باز سؤال فرمود که کدام یک از شما بیشتر بر من صلوات می فرستد؟

باز به همین جهت ساکت ماندم. در مرتبه سوم، حضرت فرمود:

شما بیشترین صلوات را بر من می فرستی، جلویا. بر خاستم و دو زانو در خدمت آن حضرت نشستم. آقا خم شد و لب های مرا بوسید.

ص: ۴۸

از وقتی که حضرت بوسه بر لبانم زد، این بوی خوش از من متصاعد است و من اصلاً از عطر استفاده نکردم و هرچه حمام هم می روم و صابون می زنم، اثر ندارد و این بوی خوش از من جدا نمی شود. البته هر کسی این بوی خوش را استشمام نمی کند، بلکه معدودی از افراد هستند که متوجه می شوند.

آن گاه فرمودند: من هم موفق شدم و جای بوسه رسول اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) را بوسیدم.

مرحوم آیت الله آخوند همدانی در سالهای آخر عمر، تقریباً بینایی خود را از دست داده بود و از فاصله بسیار نزدیک کمی دید داشت، به قدری که نوشته را می خواند. اما اگر کسی بر او وارد می شد، تشخیص نمی داد، بلکه سؤال می کرد، و او را معرفی می کردند. آن وقت احوالپرسی می نمود و به مناسبت صحبت می کرد. ولی هرگاه آن پیرمرد از در می رسید، با استشمام آن بوی خوش، او را می شناخت و احتیاج به معرفی نداشت. (۱)

یاد پیغمبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) و در کنار یاد خدا

در روایتی در ذیل آیه «أَقِمْوا الصَّلَوة» (۲) آمده است: یعنی صلوات بر محمد و آل محمد را به پا دارید. خداوند می فرماید:

ص: ۴۹

۱- بر منبر خاطره، ص ۲۸۳.

۲- سوره بقره، آیه ۴۳.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى؛^(۱) یعنی رستگار شد کسی که خودش را تزکیه و پاک کرد، یا کسی که زکات داد.

خداوند در باب تزکیه در قرآن کریم می فرماید:

فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ؛^(۲) پس خودستایی نکنید.

یعنی نگویید من خوبم.

اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ؛^(۳) خداوند است که هر کس را

می خواهد پاک می کند.

یعنی کسی که خودش را در معرض تزکیه قرار دهد، خداوند او را پاک خواهد کرد.

خداوند در آن آیه می فرماید: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى»؛ یعنی رستگار شد کسی که بعد از پاکیزگی اسم ربش را یاد کرد، «فَصَلَّى».

امام هشتم (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند: «فصلی» که در این آیه آمده است، معنایش نماز نیست؛ اگر معنایش نماز باشد، مشقت بار و طاقت فرساست. چون بنابر این معنا، هر وقت کسی یاد خدا کرد، باید نماز بخواند. یعنی باید دائما در حال نماز باشد. بلکه معنایش این است که هر وقت یاد خدا کرد، بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد.

ص: ۵۰

۱- سوره اعلی، آیه ۱۴.

۲- سوره نجم، آیه ۳۲.

۳- سوره نور، آیه ۲۱.

نام و یاد پیامبر، در کنار نام و یاد خداست. انسان باید بداند که یاد خدا مرهون پیامبر و آل اوست. چنان که امام صادق(علیه السلام) می فرمودند:

بِنَا عُرِفَ اللَّهُ وَ بِنَا عُيِدَ اللَّهُ؛ (۱) خداوند به وسیله ما

شناخته شده و به وسیله ما عبادت شد.

هر چه خوبی دیدی و هر چه یاد خدا کردی، در کنارش صلوات بر محمد و آل او را فراموش نکن.

کار همیشگی خدا و فرشتگان

گمان نمی کنم ذکر زیباتر و جامع تر و کامل تر از ذکر صلوات وجود داشته باشد. اگر کاری بهتر از صلوات بر محمد و آل او بود، خدا و ملائکه هم همان کار را می کردند. خداوند متعال و ملائکه چه می کنند؟ قرآن پاسخ می دهد:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا؛ (۲) خداوند و فرشتگان بر پیامبر درود می فرستند؛ ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او درود فرستید و سلام گوید و کاملاً

تسلیم (فرمان او) باشید.

کار همیشگی خدا و ملائکه صلوات فرستادن بر پیامبر است. ان شاء الله هر وقت انسان متذکر شد، بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد تا همکار خدا و ملائکه شود.

ص: ۵۱

۱- ارشاد القلوب، ج ۲، ص ۴۱۴؛ بحار الانوار، ج ۲۶، ص ۲۶۰، ح ۳۸.

۲- سوره احزاب، آیه ۵۶.

تسبیح خداوند

شخصی از امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) پرسید: در یک آیه آمده است:

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ؛ (۱) فرشتگان (تمام)

شب و روز را تسبیح می گویند و سست نمی گردند.

یعنی ملائکه شب و روز مشغول تسبیح خدا هستند و هیچ سستی در این کار ندارند. از طرف دیگر فرمودند: خداوند و ملائکه دائماً مشغول صلوات فرستادن هستند. چگونه این دو را جمع کنیم؟ حضرت فرمودند: صلوات مشتمل بر تسبیح خداوند هم هست. (۲)

درود خداوند

یک وقتی دیدند که پیامبر اکرم (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) بسیار متبسم و خندان اند. طبیعی است که آدم عاقل خنده و گریه اش دلیلی دارد. کسی پرسید: یا رسول الله، چرا خندان هستید؟ فرمود: خدای متعال به من وحی فرمود: ای پیغمبر، هر کس بر تو صلوات بفرستد، من بر او ده مرتبه صلوات می فرستم. هر کس به تو سلام کند، من به او ده مرتبه سلام می کنم.

خیلی عجیب است! پیغمبر پیش خدا چقدر عزیز است که اگر کسی به این عزیز خدا یک مرتبه درود بفرستد، خدا بر او

ص: ۵۲

۱- سوره انبیاء، آیه ۲۰.

۲- بحار الانوار، ج ۸۲، ص ۹۶؛ ریاض السالکین، ج ۲، ص ۱۷.

ده مرتبه درود می فرستد و اگر کسی یک بار سلام کند، خدا بر او ده بار سلام می کند!

چنان که رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مِائَةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ أَلْفَ مَرَّةً وَ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ أَلْفَ مَرَّةٍ لَا يُعَذِّبُهُ اللهُ فِي النَّارِ أَبَدًا؛(۱) هر کس یک مرتبه بر من صلوات بفرستد، خداوند ده مرتبه بر او صلوات می فرستد. و هر کس ده مرتبه بر من صلوات بفرستد، خداوند صد مرتبه بر او صلوات میفرستد. و هر کس هزار مرتبه بر من صلوات بفرستد، خداوند هرگز او را در آتش عذاب نخواهد کرد.

بخل در صلوات

بخل ریشه بسیاری از خصلتهای زشت و ناروا و منشأ گناهان فراوانی است. امیر المؤمنین(عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

الْبُخْلُ جَامِعٌ لِمَسَاوِي الْعُيُوبِ وَ هُوَ زِمَامٌ يُقَادُّ بِهِ إِلَى كُلِّ سُوءٍ؛(۲) بخل جامع همه عیب هاست و این افساری

است که انسان را به سوی هر بدی می کشاند.

در روایات چند دسته بخیل شمرده شده اند؛ یک گروه کسانی هستند که از سلام کردن بخل بورزند. امام صادق(عَلَيْهِ السَّلَام)

ص: ۵۳

۱- جامع الاخبار، ص ۵۸، فصل ۲۸؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۳، ح ۵۲.

۲- الخصال، ج ۱، ص ۱۱۹؛ بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۳۰۲.

فرمودند:

الْبَخِيلُ مَنْ بَخَلَ بِالسَّلَامِ؛ (۱) بخیل کسی است که در

سلام کردن بخل بورزد.

یک سلام مگر چقدر مایه می برد که سلام کردن برای برخی افراد این قدر سنگین است!

گروه دیگری که در روایات بخیل شمرده شده اند، کسانی هستند که نام مبارک پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) را بشنوند و بر او صلوات

نفرستند:

الْبَخِيلُ مَنْ ذَكَرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ؛ (۲) بخیل به تمام معنا کسی است که نام من نزد او برده شود و بر من صلوات نفرستد.

صلوات و سلام بر پیامبر خدا

ذکر صلوات بهترین ذکرهاست، اثر عجیبی در پاک کردن گناهان دارد. امیر المؤمنین (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) أَمْحَقُّ لِلْخَطَايَا مِنَ الْمَاءِ لِلنَّارِ؛ ذکر صلوات برای از بین بردن گناهان، از تأثیر آب بر

آتش قوی تر است.

بعد فرمودند:

ص: ۵۴

۱- من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۵۵۶؛ مكارم الاخلاق، ج ۲، ص ۴۷۰، ح ۱۶۰۷.

۲- معانی الاخبار، ص ۲۴۶، ح ۸؛ میزان الحکمه، ج ۲، ص ۱۳۴۸، ح ۸۸۳۸.

وَ السَّلَامُ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) أَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ رِقَابٍ؛ (۱) سلام دادن به پیغمبر خدا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) از آزاد کردن بنده در راه

خدا برتر و بالاتر است.

در آیه قرآن آمده است: «وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا». (۲) بیشتر مفسران گفته اند: «سَلِّمُوا» در اینجا به معنای سلام دادن است. به معنای تسلیم و رضا هم آمده است.

در باب کیفیت صلوات، صلوات های مختلفی نقل شده است که در بسیاری از آنها سلام نیز هست: «اللَّهُمَّ صَلِّ وَ سَلِّمْ وَ بَارِكْ...»

علاوه بر آن انسان می تواند هر روز به پیامبر خدا سلام بدهد: «السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ!» امیر المؤمنین (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

وَ حُبُّ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) أَفْضَلُ مِنْ مَهَجِ الْأَنْفُسِ؛ (۳) محبت پیغمبر خدا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) از جهاد و شهادت در راه خدا بهتر است.

جامع ترین ذکرها

گمان نمی کنم ذکر جامع تر و کامل تر و بهتر از ذکر صلوات باشد؛ هم ذکر است، هم توسل است و هم دعا. در این ذکر دو بار نام پیامبر را می بریم.

ص: ۵۵

۱- ثواب الاعمال، ص ۱۸۶؛ بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۵۷، ح ۳۳.

۲- سوره فرقان، آیه ۷۴.

۳- ثواب الاعمال، ص ۱۸۶؛ بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۵۷، ح ۳۳.

ذکرهای «سُبْحَانَ اللَّهِ» و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و «اللَّهُ أَكْبَرُ»، ذکرهای بلندی است. سنگین تر از این ذکرها در میزان حسنات نهاده نمی شود.

ولی در روایت آمده است که امام رضا(عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ التَّسْبِيحَ وَالتَّهْلِيلَ وَالتَّكْبِيرَ؛^(۱) صلوات بر محمد و آل او در نزد

خداوند عز و جل، معادل تسبیح و تهلیل و تکبیر است.

ذکر صلوات ثواب این ذکرها را دارد؛ یعنی جامع این ذکرهاست. کسی که صلوات می فرستد، در حقیقت هم «سُبْحَانَ اللَّهِ» می گوید، هم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» می گوید و هم «اللَّهُ أَكْبَرُ».

اگر کسی می خواهد ثواب این ذکرها را در یک جا جمع کند، بر محمد و آل او صلوات بفرستد.

انهدام گناهان

یکی از آثار بسیار صلوات فرستادن بر پیامبر و آلش، پاک شدن گناهان است. امام هشتم(عَلَيْهِ السَّلَام) فرمود:

مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى مَا يُكْفِّرُ بِهِ ذُنُوبَهُ فُلْيَكْثِرْ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فَإِنَّهَا تَهْدِمُ الذُّنُوبَ هَيْدَمًا؛^(۲) کسی که نمی تواند گناهانش را تدارک و جبران کند، باید بر

ص: ۵۶

۱- الامالی للصدوق، ص ۷۳؛ وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۹۴.

۲- الامالی للصدوق، ص ۷۳؛ بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۶۳، ح ۵۲.

محمد و آلش بسیار صلوات بفرستد که صلوات بسیار

گناهان را به کلی منهدم می کند.

انهدام یعنی هیچ چیز از آن باقی نمی گذارد و همه را نابود می کند. ببینید صلوات بر پیغمبر و آل او چقدر قوت و قدرت دارد! همان طور که وقتی نور می آید ظلمت را از بین می برد و چیزی از ظلمت باقی نمی ماند، صلوات هم نور است، ظلمت گناه را نابود می کند.

شیرین ترین ذکرها

شیرین ترین ذکرها بعد از ذکر خدا، ذکر پیامبر و اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) از است. بلکه ذکر آنها ذکر خداست و از ذکر خدا جدا نیست. اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) ممسوس و فانی در ذات خدا هستند. وجه الله و عین الله و پدالله هستند. این است که یاد آنها یاد خداست. در روایتی از امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) آمده است:

شِعْتُنَا الرَّحْمَاءُ بَيْنَهُمُ الَّذِينَ إِذَا خَلَوْا ذَكَرُوا اللَّهَ [إِنَّ ذِكْرَنَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ] ، إِنَّا إِذَا ذُكِرْنَا ذُكِرَ اللَّهُ وَإِذَا ذُكِرَ عَدُوُّنَا ذُكِرَ الشَّيْطَانُ؛
شیعیان ما با مهر و محبت با یکدیگر برخورد می کند. آنان هرگاه در جایی اجتماع کنند، خدا را یاد می کنند. البته هر زمان یادی از ما شود، یاد خدا شده است و هرگاه یادی از دشمنان ما بشود، یادی از شیطان شده است. (۱)

ص: ۵۷

۱- الکافی، ج ۲، ص ۱۸۶، ح ۱؛ بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۵۸، ح ۵۵.

از این جهت، از چیزهایی که هم دل را نورانی می کند و هم مجالس را، صلوات بر محمد و آل محمد است.

رهایی از نفاق

صلوات موجب می شود که شیاطین بروند و ملائکه بیایند. با صلوات، رحمت خداوند جذب می شود و نفاق و دورویی و تفرقه از بین می رود. پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

إِرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالنَّفَاقِ؛ (۱) با صدای بلند بر من صلوات بفرستید که نفاق و

دورویی را می برد.

سعی کنید - ان شاء الله - نه فقط با زبان، بلکه با قلب و دلتان به پیامبر و اهل بیت او توجه کنید که خیلی نورانیت می آورد. بلند فرستادن صلوات، هم تکبر و هم تعین را از بین می برد. و این از آثار پر برکت و گرانبهای صلوات بر محمد و آل محمد است.

خاطر خواه پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ)

هر کس، کسی یا چیزی را بسیار یاد کند، یا خاطر خواه آن است، یا خاطر خواه خواهد شد. این دو لازم و ملزوم اند. بزرگان فرموده اند:

ص: ۵۸

مَنْ أَحَبَّ شَيْئًا أَكْثَرَ ذِكْرُهُ؛^(۱) کسی که چیزی را دوست

دارد، فراوان از آن یاد می کند.

انسان اگر چیزی را دوست نداشته باشد، از آن یاد نمی کند. اگر بغضش نسبت به آن چیز کامل باشد، از آن بدش می آید. اصلاً دوست ندارد حرفش را بشنود. امیر المؤمنین (علیه السلام) می فرماید:

مِنْ أَبْغَضَ شَيْئًا أَبْغَضَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهِ وَ أَنْ يَذْكَرَ عِنْدَهُ؛^(۲) کسی که چیزی را مبغوض و منفور می دارد، نگاه کردن به آن و یادآوری آن را نیز مبغوض و منفور

می شمارد.

کسی که یاد پیامبر خدا می کند و بر او درود و سلام می فرستد، خاطر خواه اوست. اگر هم نباشد - ان شاء الله - می شود.

مهریه حوا

تنهایی فقط زیننده خداست. خداوند است که احد و واحد و فرد است. غیر از خدا در همه موجودات زوجیت وجود دارد. تا زوجیت نباشد، تولید و بقاء نیست.

چون خداوند اراده کرده بود انسان ها را خلق کند، حضرت حوا را خلق کرد تا نسل بشر زیاد شود. وقتی حضرت حوا را خلق کرد، تمایلی در حضرت آدم ایجاد شد.

ص: ۵۹

۱- مجموعه ورام، ج ۱، ص ۷۴؛ شرح نهج البلاغه، ج ۲، ص ۳۱۸.

۲- نهج البلاغه، خطبه ۱۶۰؛ بحار الانوار، ج ۱۶، ص ۲۸۵.

از جبرائیل پرسید: این کیست؟ گفت: این همسر توست. خواست نزدیک شود، گفت: باید خواستگاری کنی و عقد بخوانی. گفت: چگونه؟ گفت: باید برای او مهریه قرار دهی.

آدم هم که مال و ثروتی نداشت. گفت: من چیزی ندارم تا مهر او قرار دهم. جبرائیل گفت: سه مرتبه بر حبیب خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) صلوات بفرست تا حوا بر تو حلال گردد. در حقیقت مهریه حضرت حوا سه صلوات بود. ان شاء الله همه ازدواج ها همین طور آسان و راحت باشد. (۱)

پاداش هفتاد و دو شهید

در روایات برای صلوات تعبیرات فوق العاده آمده است. در روایتی از پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) نقل شده است که فرمودند:

مَنْ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ أَعْطَاهُ اللهُ أَجْرَ اثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ شَهِيداً وَ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ؛ (۲) هر کس بگوید: «درود خدا بر محمد و آل محمد»، خداوند به او پاداش هفتاد و دو شهید عطا می کند و از گناهانش همچون روزی که از مادر متولد شده است

بیرون می آید.

شبهه این روایات نیز برای زیارت امام حسین (عَلَيْهِ السَّلَام) آمده است. شاید اهمیت آن در این است که هم صلوات مهم است و

ص: ۶۰

۱- شرح و فضائل صلوات، ص ۱۴۲.

۲- روضه الواعظین، ج ۲، ص ۳۲۳؛ جامع الاخبار، ص ۵۹.

هم خدای بزرگ، اجر و پاداش او بزرگ است. ما چیزی نیستیم. مهم نیستیم. یک مخلوق فقیر ناچیز هستیم. ولی کسانی که بر آنها درود می فرستیم، یا به آن ها توسل می کنیم بزرگ اند.

لذا اگر شبیه این روایات را می بینید. تعجب نکنید.

تحفه ای برای رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ)

صلوات های ما تحفه و هدیه ای به محضر پیامبر گرامی اسلام (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) است. چون با صلوات فرستادن بر آن حضرت از خداوند درخواست رحمت برای ایشان می کنیم. و قطعاً پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) پاسخ این هدیه را خواهند داد. چون آن حضرت مؤدب به آداب الهی هستند.

خداوند در قرآن فرموده است:

وَ إِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّهِ فَاَحْسِنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّهَا؛ (۱) هر گاه به شما تحیت گویند، پاسخ آن را بهتر از آن بدهید، یا

دست کم به همان گونه پاسخ دهید.

انس بن مالک می گوید: در محضر امام حسین (عَلَيْهِ السَّلَام) بودم. کنیزی از کنیزان حضرت به خدمت ایشان آمد و دسته گلی به عنوان تحیت به ایشان تقدیم کرد.

حضرت به او فرمود: در راه خدا آزاد هستی!

انس می گوید: به حضرت گفتم: به خاطر یک دسته گل که

ص: ۶۱

چندان ارزشی ندارد او را آزاد ساختید؟!

حضرت فرمودند: خداوند این چنین ما را ادب فرموده است که «هر گاه به شما تحیت گویند، پاسخ آن را بهتر از آن بدهید، یا دست کم به همان گونه پاسخ گوید.» و بهتر از این دسته گل، آزادی او بود. (۱)

بنابر این، کسی که با صلوات خود تحفه ای تقدیم پیامبر خدا کند، آن حضرت هدیه ای بهتر از آن به او خواهد داد. چنان که در روایت آمده است:

کسی از رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) پرسید: صلوات فرستادن امت، فرستادن تحفه ای به سوی شماست. آیا از جانب شما هم تحفه ای برای آنها خواهد بود؟ حضرت فرمودند:

امروز، صلوات امت بر من، تحفه ای از ایشان برای من است. و تحفه من برای ایشان، در بهشت خواهد بود. (۲)

از این که حضرت تصریح نفرمود تحفه من برای ایشان چه خواهد بود، فهمیده می شود که آن تحفه چیزی است که قابل درک و تعریف نیست و کنه آن را نمی توان شناخت. فردای قیامت معلوم می شود که تحفه پیامبر عظیم الشان چه خواهد بود. تحفه شخصیت بزرگی همانند پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) البته بسیار بزرگ و غیر قابل تصور است.

ص: ۶۲

۱- کشف الغمه، ج ۲، ص ۳۱؛ بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۱۹۵.

۲- شرح و فضائل صلوات، ص ۸۶.

بنابر این، تا می توانید با صلوات خود برای آن حضرت تحفه بفرستید.

هدیه صلوات

یکی از رفقای ما می گفت: مشهد مشرف شده بودیم. به ما گفتند که آیت الله بهاء الدینی هم به مشهد آمده اند. اتفاقاً ایشان را در یکی از دفاتر حرم جا داده بودند و جای بسیار خوبی بود.

اواخر شب برخی از رفقا به خدمت ایشان آمدند و گفتند: الآن دور ضریح خلوت شده است. اگر دوست دارید کنار ضریح بیایید، الآن وقت خوبی است.

فرمودند: ما همین جا هم که هستیم لذت و بهره می بریم. بعد فرمودند: ما امشب کاری نکردیم، فقط سه صلوات به حضرت هدیه کردیم. و ذکر صلوات خیلی بلند است!

صلوات از روی اخلاص

صلوات بر محمد و آل محمد (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) برکات فراوانی دارد. یکی از برکات آن بر آورده شدن حوائج دنیا و آخرت است. به ویژه اگر از روی صدق نیت و اخلاص باشد.

امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ النَّبِيِّ وَ آلِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً بِنَيْتِهِ وَ إِخْلَاصٍ مِنْ قَلْبِهِ قَضَى اللهُ لَهُ مِائَةَ حَاجَةٍ مِنْهَا ثَلَاثُونَ لِلدُّنْيَا وَ سَبْعُونَ

ص: ۶۳

لَاخِرَ]؛ (۱) کسی که با توجه و از روی اخلاص یک مرتبه با دل و جان بر پیامبر و آل او صلوات بفرستد، خداوند یکصد حاجت او را بر آورد. از این یکصد حاجت سی حاجت برای حوائج دنیوی است و هفتاد حاجت مربوط به حوائج اخروی است.

در این روایت قید نیت و اخلاص دل و جان آمده است. یعنی اگر صلوات از روی دوستی و محبت باشد و مقصود نیل به ثواب و مسائل دیگر نباشد، این آثار پر برکت را به دنبال خواهد داشت.

در برخی از روایات تعبیر به محبت شده است. چون انسان تا از وادی محبت سر در نیاورد، خالص نمی شود. مادر فرزند خودش را دوست دارد، هر چند این فرزند به او بدی کند و هر چند مادر بداند این فرزند در آینده به او خدمتی نخواهد کرد و بی اعتنا خواهد بود، ولی محبت فرزند با وجود این مادر عجین شده است. این محبت بدون غرض و خالص است و نمونه ای از اخلاص است.

صلوات هم اگر با اخلاص باشد، به برکت آن حوائج دنیا و آخرت برآورده می شود.

خشنودی اهل بیت (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

آثار و برکات صلوات بسیار زیاد است. ان شاء الله سعی

ص: ۶۴

کنیم تا خدا کمکمان کند که در کارها اهل تجارت نباشیم، بلکه کارهایمان به خاطر دوستی و محبت باشد. نه به خاطر ترس یا طمع.

اگر کسی ذکر صلوات را به خاطر ثواب نگوید، بلکه به خاطر خشنودی دل محمد و آل محمد بگوییم، این بهترین ارزش است. در صلوات شعبانیه که از اعمال هر روز ماه شعبان آمده است:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوةً كَثِيرَةً تَكُونُ لَهُمْ رِضًا؛ (۱)

خداوندا، بر محمد و آل او درود و صلوات بفرستد، صلوات فراوانی که موجب رضایت و خشنودی آنان باشد.

همین که دل پیامبر و امام زمان و اهل بیت (علیهم السّلام) شاد و خشنود شود، بهترین چیز است. مگر عقلمان کم است که دنبال ثواب بگردیم؟!

وقتی خود شخصیت تجلی می کند، چه داعی داریم که به دنبال ثواب بگردیم. مثل این که خود طرف اینجا حاضر است و ما دنبال عکس او بگردیم. فرمود: با صلوات بسیار خشنودی و رضایت دل محمد و آل محمد را فراهم می کنیم. راه را گم نکنیم.

ص: ۶۵

یکی از چیزهایی که انسان را از سقوط در جهنم و افتادن در آتش دوزخ حفظ می کند، ذکر شریف صلوات است.

پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمودند:

رَأَيْتُ رَجُلًا فِي الْمَنَامِ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الصُّرَاطِ يَرْجُفُ أَحْيَانًا وَيَحْبُو أَحْيَانًا وَيَتَعَلَّقُ أَحْيَانًا فَجَاءَتْهُ صِيْلَاتُهُ عَلَيَّ وَ أَقَامَتْهُ عَلَيَّ قَدَمِيهِ حَتَّى مَضَى عَلَيَّ الصُّرَاطُ؛ (۱) در خواب مردی از امت خود را بر پل صراط دیدم که سخت افتان و خیزان بود. گاه آویخته می شد و گاهی به جلو بر می داشت و گاهی به عقب می رفت. در این هنگام صلوات فرستادن او بر من آمد و او را استوار داشت تا از

پل صراط بگذرد.

معلوم می شود این شخص اهل گناه و معصیت بوده است و صلوات بر پیامبر و آل او سبب نجات او شده است.

صلوات در حقیقت اتصال به پیامبر و اهل بیت (عَلَيْهِ السَّلَام) است. هنگامی که اتصال پیدا شد، نور پیدا می شود و کسی که نور دارد، در آتش نمی افتد.

ان شاء الله این اتصال را در ظاهر و باطن داشته باشیم و آن را

حفظ کنیم.

ص: ۶۶

دفع عذاب از اهل قبور

مرحوم میرزا حسین نوری، استاد حاج شیخ عباس قمی، در کتاب «دار السلام» در فضیلت صلوات نقل کرده است که مادری می گوید: دختری داشتم، از دنیا رفت. شبی او را در خواب دیدم که در عذاب و سختی است. بدین خاطر بسیار متأثر شدم.

بعد از مدتی دوباره او را در خواب دیدم. دیدم حال او خوب شده است و در رُوح و ریحان و جنت نعیم است. در یک باغ بهشتی و در یک رفاه و راحتی کامل به سر می برد.

به او گفتم: تو که در عذاب بودی، چه شد که از آن نجات یافتی؟ گفت: یک روز یک مرد بزرگواری از این قبرستان عبور کرد. صلوات هایی به اهل این قبرستان هدیه کرد. خداوند به برکت صلوات های او عذاب از این قبرستان را برداشت و به جای آن نعمت و راحتی و خوشی به ما مرحمت کرد.

بال هایی بر صراط

در روایات آمده است که عبور از پل صراط بسیار مهم است؛ چون همه انسان ها باید از پل صراط عبور کنند.

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا؛^(۱) و هیچ کس از شما نیست، مگر این که در آن وارد

ص: ۶۷

۱- سوره مریم، آیه ۷۱.

می گردد. این امر همواره بر پروردگارت حکمی قطعی

است.

هر کس توانست از پل صراط عبور کند، نجات پیدا کرده و اهل بهشت است. در واقع اگر کسی بتواند به راحتی از این دنیا و از محبت و وابستگی به دنیا بگذرد، نجات پیدا کرده است. وگرنه اگر آلوده به دنیا باشد، گرفتار آتش می شود. «هر که از پل بگذرد خندان بود.»

فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ؛^(۱) پس هر کس را از آتش دور دارند و در بهشت در آورند، قطعاً کامیاب شده است و زندگی دنیا جز مایه فریب نیست.

بسیاری در پل صراط سقوط می کنند و نمی توانند رد شوند. در روایات آمده است که یکی از چیزهایی که باعث می شود در پل صراط محفوظ بمانیم، صلوات بر محمد و آل محمد است.

پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمودند: فرشته ای در کنار پل صراط هست که بال های خود را برای کسانی که در دنیا بر محمد و آل محمد صلوات فرستاده اند پهن می کند. اگر بخواهند سقوط

کنند، او به وسیله بال های خود آن ها را حفظ می کند.^(۲)

اگر می خواهید در پل صراط نلغزید، بر محمد و آل او بسیار صلوات بفرستید.

ص: ۶۸

۱- سوره آل عمران، آیه ۱۸۵.

۲- کتاب ملائکه، ص ۳۲۵.

در میان روایات صلوات، برخی دارای تعابیر بسیار بلندی است و آثار فراوانی برای این ذکر شریف بیان کرده اند. امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

إِذَا ذُكِرَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فَأَكْثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) صَلَاةً وَاحِدَةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ أَلْفَ صَلَاةٍ فِي أَلْفِ صَفٍّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ مِمَّا خَلَقَهُ اللهُ إِلَّا صَلَّى عَلَيَّ الْعَبْدُ لِصَلَاةٍ اللهُ عَلَيْهِ وَصَلَاةٍ مَلَائِكَةٍ؛ (۱)

چون نام پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) برده شد، بسیار بر او صلوات بفرستید؛ زیرا هر کس یک صلوات بر پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرستد، خداوند هزار بار در هزار صف از فرشتگان بر او صلوات فرستد و چیزی از مخلوقات خدا باقی نمی ماند، جز آن که بر این بنده صلوات بفرستد؛ برای آن که خداوند و

فرشتگان بر او صلوات فرستند.

وقتی خدا و ملائکه بر گوینده این ذکر درود و رحمت بفرستند. در حقیقت همه عالم هستی درود و رحمت فرستاده اند. این است که همه ذرات عالم تبعیت می کنند.

ببینید پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) چقدر عزیز است و چه جایگاه بلندی نزد خدا دارد که صلوات بر او عالم را به جنب و جوش وا می دارد.

ص: ۶۹

بنابر این، بازتاب یک صلوات این است که خداوند و ملائکه و همه مخلوقات و موجودات عالم بر انسان درود و رحمت می فرستند.

زبانی که به ذکر شهادتین گشوده شد

مرحوم آیت الله شهید دستغیب نقل کرده اند که جوانی را در موسم حج دیدند که بسیار صلوات می فرستاد. در سعی و طواف و رفت و آمدها، همه جا مشغول این ذکر بود. دائم این ذکر بر لبان او جاری بود و یک امر غیر عادی می نمود.

پرسیدند: دلیل این که این ذکر همیشه بر زبان شما جاری است چیست؟

گفت: با پدرم در مسیر حج بودیم.

زمان های قدیم پیاده یا سوار بر مرکب به حج می رفتند و گاهی سفر شان شش ماه طول می کشید.

گفت: در این سفر پدرم بیمار شد. معالجه ها سودی نبخشید و بیماری پدرم شدت گرفت و رو به قبله شد.

من بر بالین پدرم بودم و او در حال احتضار و جان کندن. به او گفتم: بگو: «لا اله الا الله». شهادتین بگو. دیدم رنگ او سیاه شد و زبانش بند آمد.

باید از خدا بسیار عاقبت به خیری بخواهیم که راه آن ارتباط و اتصال به اهل بیت (علیهم السلام) است. کسی که مرتبط و متصل

به اهل بیت (علیه السلام) شد، در عاقبت به خیری او شکی نیست. چنان که فاصله گرفتن از اهل بیت (علیه السلام) بدون شک موجب بدعاقبتی است.

گفت: از این که پدرم زبانش بند آمد و نتوانست شهادتین را بگوید، بسیار متأثر و ناراحت بودم. در اوج ناراحتی و یأس دیدم که یک نقطه سفیدی در چهره او پیدا شد و رنگش برگشت و نورانی شد و شروع کرد به گفتن شهادتین، و با چهره ای باز از دنیا رفت.

من هم خیلی خوشحال شدم و خدا را شکر کردم که با عاقبت به خیری از دنیا رفت.

هم سفرها کمک کردند، او را غسل دادیم و کفن کردیم و به خاک سپردیم. ولی برای من جای سؤال بود که این دگرگونی ها در وقت جان دادن پدرم چه بود؟!

چند روزی گذشت تا این که پدرم را در خواب دیدم که در یکی از باغ های بهشتی بود. از او پرسیدم: این تغییر حال در موقع جان دادن چه بود؟

گفت: چون گناहانی داشتم، اعمال بدم باعث شد که در وقت جان دادن چهره ام سیاه شود. فرشته های عذاب آمدند و مرا بردند و من وحشت کردم. و آن حالت به من دست داد و زبانه بند آمد.

داشتم ناامید می شدم، ولی یکمرتبه دیدم که فرشته های

عذاب به کنار رفتند و پیامبر عظیم الشان تشریف آوردند. آمدند نزدیک و فرمودند: ای کسی که در دنیا بر محمد و آل محمد زیاد صلوات فرستاده ای، پاداش صلوات ها را بگیر.

این بود که فرشته های عذاب رفتند و من نجات پیدا کردم و رنگ چهره ام روشن شد و زبانم به ذکر شهادتین باز شد. (۱)

شیرینی جان کندن

یکی از برکات و خاصیت های مداومت بر ذکر صلوات این است که سختی جان کندن برای انسان شیرین می شود. چون بسیاری افراد هستند که مبتلا سختی جان کندن یا گرفتاری در طولانی شدن جان کندن می شوند.

وقتی انسان نشاط داشته باشد، مردن هم برای او راحت است. وقتی نشاط نداشته باشد، بهترین کارها هم بر او سنگینی می کند.

ایت الله بهجت فرموده بودند: مادر پیر یکی از مشاهیر نجف در حال جان دادن بود. فامیل و بستگان دور بستر او جمع شده بودند و منتظر مردن او بودند. این مادر در ساعت های آخر گفته بود: بلند شوید یک حلوایی درست کنید تا من بخورم و قوت جان دادن داشته باشم. خود مردن هم قوت می خواهد.

ص: ۷۲

۱- این داستان با اندکی اختلاف در «شرح و فضائل صلوات»، ص ۱۵۳ نیز آمده است.

یکی از بزرگان می فرماید: من بر بالین محترمی رفتم. دیدم خیلی سرحال و با نشاط است.

به او گفتم: معمولاً افراد هنگام مردن ناراحت و پکرنند. چطور شده که شما این قدر سرحال هستی؟ گفت: به خاطر این که شنیدم پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند: کسی که بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد، خدای متعال تلخی جان کندن را بر او آسان می کند و من مدت هاست شربت جان کندن را نوشیده ام و به برکت این صلوات ها این نشاط و نورانیت به من داده شده است. (۱)

صلوات بر فاطمه زهرا (علیها السلام)

از امیر المؤمنین روایت شده است که حضرت زهرا (علیها السلام) فرمودند: رسول خدا به من فرمودند:

يا فاطمة من صلّى عليك غفر الله له والحقه بي حيث كنت من الجنة؛ (۲) ای فاطمه، کسی که بر تو صلوات بفرستد، خداوند او را مورد مغفرت خویش قرار میدهد

و او را به من ملحق می کند، هر کجا که باشم.

ما شخصیت والای حضرت زهرا (علیها السلام) را درک نمی کنیم. پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) به کسی که به آن حضرت درود بفرستد، چنین بشارت بلندی را داده اند؛ دو خاصیت مهم:

ص: ۷۳

۱- شرح و فضائل صلوات، ص ۱۱۴.

۲- کشف الغمه، ج ۱، ص ۴۷۲؛ بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۵۵.

۱ خداوند گناهانش را می آمرزد.

۲ خداوند او را با پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) محشور کند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فاطِمَةَ وَآبِهَا وَبَعْلِهَا وَبَنِيهَا وَالسِّرِّ الْمُسْتَوْدَعِ فِيهَا بِعَدَدِ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ؛ (۱) خداوند، بر فاطمه و پدرش و شوهرش و فرزنداناش و سرّی که در او به ودیعه نهاده شده است، به شمار آنچه علم توبه آن احاطه دارد، درود فرست!

نورانیت صلوات

بهترین ذکر و دعا و توسل کوتاه به پیامبر و آل او ذکر شریف صلوات بر محمد و آل محمد است.

پیامبر عظیم الشان اسلام (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمودند:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً خَلَقَ اللهُ عَلَى رَأْسِهِ نُوراً وَعَلَى يَمِينِهِ نُوراً وَعَلَى شِمَالِهِ نُوراً وَعَلَى فَوْقِهِ نُوراً وَعَلَى ظَهْرِهِ نُوراً وَعَلَى تَحْتِهِ نُوراً وَفِي جَمِيعِ أَعْضَائِهِ نُوراً؛ (۲) کسی که یک مرتبه بر من صلوات بفرستد، خداوند بالای سرش و سمت راستش و سمت چپش و پشت سرش و زیر

پایش و در همه اعضایش نوری خلق می کند.

صلوات این قدر نورانی می کند! خدای متعال از صلوات در روز قیامت نوری خلق می کند که گردا گرد او را فرا می گیرد و

ص: ۷۴

۱- عوالم، ج ۱۱، ص ۱۱۴۶.

۲- جامع الاخبار، ص ۶۰؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۴.

همه وجودش نور می شود و کسی که در قیامت نور داشته باشد، به آتش نمی افتد.

همه کسانی که به آتش جهنم می افتند، نور ندارند، نور ایمان، نور ولایت، نور ارتباط با خدا.

نفس انسان یا نوری است یا تاری. همه انسان ها هم حرکاتشان یا نوری است یا تاری. حرکت های ناری بر اساس هوی و هوس و نفس اماره است و حرکت های نوری بر اساس عقل و ایمان و معنویت و فطرت.

ان شاء الله نارهای ما تبدیل به نور شود و نفس اماره به نفس مطمئنه و راضیه و مرضیه تبدیل شود. از چیزهایی که نور وجود انسان را زیاد می کند، صلوات بر محمد و آل محمد است.

قرب صلوات

قربی که در ذکر شریف صلوات هست، شاید در هیچ ذکر و عمل صالح و حسنه ای نباشد. خدای متعال به حضرت موسی (عَلَيْهِ السَّلَام) وحی کرد:

ای موسی، اگر می خواهی من از کلام تو به زبان تو نزدیک تر باشم، و از آنچه می بینی به چشمت نزدیک تر باشم، و از روح به بدنت نزدیک تر باشم، و از اندیشه و فکر تو به دلت نزدیک تر باشم، بر حیب

من محمد مصطفی (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) بسیار صلوات بفرست؛ چرا که

صلوات بر او رحمت و نور و هدایت است. (۱)

شاید از نظر اهل معرفت این حدیث بالاترین حدیث در فضیلت صلوات باشد؛ چون احادیث صلوات معمولاً وعدهٔ ثواب و شفاعت و آمرزش گناهان دارد. ولی این حد اعلاّی قرب را وعده داده است.

کسی که می خواهد خداوند از همه چیز حتی اعضا و جوارحش به او نزدیک تر باشد، باید بر محمد و آل محمد زیاد صلوات بفرستد.

درود فرشته با عظمت

کمتر موضوعی داریم که همانند صلوات روایت داشته باشد. تعابیر بلندی که برای ارزش و اهمیت این ذکر شریف آمده است کمتر دیده می شود.

انس بن مالک خادم پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) روایت می کند که رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) ایشان فرمودند:

اگر کسی برای احترام و تعظیم حق آن بزرگوار صلوات بفرستد، خداوند از آن صلوات فرشته ای با عظمت خلق می کند. این فرشته بقدری با عظمت و بزرگ است که یک بال او در شرق عالم مشاهده می شود و بال دیگرش در غرب عالم.

ص: ۷۶

یعنی شرق و غرب عالم را پر می کند. و پاهای او در قعر زمین فرو می رود. و گردنش تحت عرش که نزدیک ترین جا به افق اعلی است قرار دارد. خداوند متعال به آن فرشته خطاب می کند:

صَلِّ عَلَى عَبْدِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى النَّبِيِّ فَهُوَ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ بر این بنده من درود بفرست، همان گونه که بر پیامبر درود فرستاد. و این فرشته تا روز قیامت بر این بنده صلوات میفرستد. (۱)

بوسه پیامبر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

مرحوم میرزا حسین نوری در «دار السلام» نقل کرده است که مردی بود که هر شب تا مقداری صلوات نمی فرستاد نمی خوابید، مقید بود که همیشه قبل از خواب مقداری صلوات بفرستد و به پیامبر خدا هدیه کند و بعد بخوابد. با نور صلوات می خوابید.

یک شب از خواب بیدار شد. بسیار سرحال و خوشحال بود و فضای اتاق از بوی عطر آکنده شده بود. حال انقلاب عجیبی داشت. همسرش گفت: چه شده است؟

گفت: الآن پیامبر خدا را در خواب دیدم که وارد اتاق شدند و همه جا را نور فرا گرفت. بعد فرمودند: نزدیک بیاتا

ص: ۷۷

لبهات را ببوسم. لب هایی که با آن بر من صلوات می فرستی.

می گوید: من خجالت کشیدم. گفتم: این لیاقت را در خودم نمی بینم که لب های من به لب های حضرت بخورد. صورتم را نزدیک حضرت آوردم. حضرت لب هایش را روی گونه های من گذاشتند و گونه های من را بوسیدند.

از این بوسیدن یک حالت فرح و شعفی به من دست داد که از خواب بیدار شدم. می گوید: تا مدتی در منزل این شخص بوی عطر و گلاب و عنبر می آمد و خود این شخص هم مدت ها بوی عطر می داد.

پیامبر(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) او را در خواب بوسیده است و بوی عطر آن حضرت در بیداری هم محسوس است! ان شاء الله همیشه دل هایمان را با ذکر صلوات معطر و نورانی کنیم.

شفاعت رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

تعابیر بسیار بلند و قابل تأملی در فضیلت ذکر صلوات آمده است:

رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در توصیه های خود به امیر المؤمنین(عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

يَا عَلِيُّ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ كُلِّ يَوْمٍ أَوْ كُلِّ لَيْلَةٍ وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي وَ لَوْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْكِبَائِرِ؛(۱) یا علی هر کس در

ص: ۷۸

هر روز یا در هر شب بر من صلوات بفرستد، شفاعت او بر من واجب می شود، هر چند اهل گناهان کبیره باشد.

فرمایشات پیامبر خدا و امامان (عَلَيْهِمُ السَّلَام) از روی یقین و حساب است. در زیارت جامعه کبیره می خوانیم:

قَوْلُكُمْ حُكْمٌ وَ حَتْمٌ؛ قول شما حکم و حتمی است.

اگر کسی جهنمی باشد، توفیق صلوات از او گرفته می شود؛ چون پیامبر (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند: هر کس شب یا روز بر من صلوات بفرستد، بر من واجب می شود که از او شفاعت کنم، هر چند گناهان کبیره کرده باشد. در این روایت چند نکته مهم است:

۱- تکرار صلوات اهمیت دارد؛ چون در این روایت عددی برای صلوات مطرح نشده است. اگر این ذکر در هر شب و روز تکرار شود و ادامه داشته باشد، مداومت بر یاد پیامبر و صلوات بر او، دعای مستجابی است که قطعاً پاسخ داده خواهد شد.

۲- کمترین عرض ادب در مکتب ما سلام کردن است. ولی جواب آن واجب است. اگر کسی یک عمر بر پیامبر و آلش درود و سلام بفرستد، آنها قطعاً پاسخ خواهند داد که یک پاسخ آن همین شفاعت است.

۳- این که فرمودند: «وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِي؛ شفاعت او بر من واجب است». یعنی شفاعت او گردن گیر من است. گاهی کسی خدمتی به انسان می کند که گردن گیر او می شود. در این

صورت اگر چیزی از او بخواهند، نمی تواند آن را رد کند.

اگر پدر یا استاد انسان از او چیزی بخواهند، بدون تأمل می پذیرد و انجام می دهد. اینجا هم فرمودند: بر من رسول الله از طرف خدا واجب می شود تا شفاعت کنم.

۴- فرمودند: شفاعت او بر من واجب است، هر چند از اهل کبائر باشد. در روایتی دیگر آمده است که من در کنار میزان می ایستم. اگر کسی این ذکر را گفته باشد و کفه گناهانش سنگین باشد، این قدر از صلوات بر آن می گذارم تا حسناش سنگین شود. (۱) معلوم می شود کسی که جهنمی است توفیق این ذکر شریف از او گرفته می شود.

اصلاً شفاعت برای گناهکاران است. خود پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

اَدَّخَرْتُ شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي؛ (۲) شفاعت خودم را برای امت خودم که مرتکب گناهان کبیره اند،

اندوخته ام.

پس اگر کسی می خواهد شفاعت پیامبر بر او واجب شود، هر روز و هر شب روح و جان خود را با ذکر صلوات به پیامبر و آتش متصل کند.

ص: ۸۰

۱- ثواب الاعمال، ص ۱۵۵؛ مکارم الاخلاق، ص ۳۱۲؛ بحار الانوار، ج ۷، ص ۳۰۴.

۲- مجموعه ورام، ج ۱، ص ۲۹۹؛ بحار الانوار، ج ۸، ص ۳۰.

عقوبت ترک صلوات

تعبیرات بسیار تندی برای ترک صلوات بر محمد و آل محمد آمده است؛ یعنی برای کسانی که نام پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) را می شنوند و نسبت به آن بی تفاوت اند و اهمیت نمی دهند. هر کدام از این تعبیرات حکایت از اهمیت صلوات می کند.

جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) چنین روایت می کند:

مَنْ ذَكَرَنِي وَ لَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَقَدْ شَقِيَ؛ (۱) کسی که مرا یاد

کند و بر من صلوات نفرستد، شقی و بدبخت است.

در جایی دیگر فرمودند:

أَمَّا أَجْفَى النَّاسِ فَرَجُلٌ ذَكَرْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ؛ (۲) اما جفاکارترین مردم کسی است که نام من در برابرش

برده شود، ولی بر من صلوات نفرستد.

همچنین فرمودند:

مَنْ ذَكَرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَدَخَلَ النَّارَ فَبَعَدَهُ اللهُ؛ (۳) کسی که نام من نزد او برده شود و بر من صلوات نفرستد، داخل

آتش خواهد شد و خداوند او را از رحمت

خویش دور می سازد.

ترک صلوات خصوصاً به هنگام شنیدن نام آن حضرت،

ص: ۸۱

۱- جامع الاخبار، ص ۵۹؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۳.

۲- عده الداعی، ص ۴۱؛ وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۵۱.

۳- الکافی، ج ۲، ص ۴۹۵؛ عوالی اللئالی، ج ۲، ص ۳۸.

عقوبت های سختی را به دنبال دارد. بر این اساس است که برخی از فقهای بزرگ مثل صاحب «حدائق» شیخ صدوق، شیخ بهایی و بسیار از محدثین، ذکر صلوات را به هنگام شنیدن نام آن حضرت واجب می دانند.

آخرین سخن

یکی از چیزهایی که تلخی جان کندن انسان را آسان می کند، نه تنها سختی جان کندن، بلکه عالم برزخ را نیز آسان می کند، و نه تنها عالم برزخ را، بلکه شداید و مشکلات قیامت را هموار می سازد و در بهشت هم انسان را نورانی می کند، صلوات بر محمد و آل محمد است.

پیامبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) فرمودند:

مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ الصَّلَاةَ عَلَيَّ وَ عَلِيٍّ عَلِيٌّ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛^(۱) هر کس آخرین کلامش صلوات بر من و بر علی باشد، وارد بهشت خواهد شد.

نظیر همین روایت نیز درباره ذکر «لا اله الا الله» از رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) روایت شده است:

مَنْ كَانَتْ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ؛^(۲) کسی که آخرین

کلامش ذکر «لا اله الا الله» باشد، وارد بهشت می شود.

ان شاء الله این دو ذکر بزرگ با ذرات وجودمان عجین شود

ص: ۸۲

۱- عیون اخبار الرضا (عَلَيْهِ السَّلَام)، ج ۲، ص ۶۴؛ وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۹۹؛ هدایه الامه، ج ۳، ص ۱۴۰.

۲- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۳۲؛ الامالی للصدوق، ص ۵۴۱؛ بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۲۳۳.

که اگر آخرین کلامی که در پرونده اعمال ما ثبت می شود یکی از این دو ذکر باشد، اهل بهشت خواهیم بود. ان شاء الله .

تبرک به صلوات

یکی از رفقای ما بچه دار شده بود و ولیمه ای داد. مرحوم آیت الله بهاء الدینی را هم دعوت کرده بود. بچه را آورد تا مرحوم آیت الله بهاء الدینی آن را تبرک کنند. شاید انتظار داشت که ایشان دعای مفصلی برای او بخوانند، ولی مرحوم آیت الله بهاء الدینی یک بار گفتند: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» و بچه را برگرداندند.

این طلبه اعتراض کرد که آقا فقط یک صلوات !!

فرمودند: شما قدر صلوات را نمی دانید. عظمت صلوات را درک نمی کنید. ذکر صلوات خیلی مهم است!

صلوات های شما به داد ما رسید

خود ایشان می فرمودند: یک آشنایی داشتیم که از دنیا رفته بود. دیدم به سه نوع عذاب مبتلاست. من هم سه صلوات هدیه کردم. در خواب او را دیدم که گفت: صلوات های شما به داد ما رسید و ما را نجات داد.

ایشان به کیفیت می پرداختند، نه به کمیت. صلوات را با اخلاص و معرفت و حضور قلب و توجه می فرستادند. و این آثار بسیار زیادی دارد. ان شاء الله روش ما هم همین طور باشد.

ص: ۸۳

برتر از بیست هزار سال عبادت

پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در شب معراج وقتی به آسمان چهارم رسیدند، فرشته ای را دیدند که لوحی را جلوی روی خود نهاده است و آب از دیده های او می ریزد و توجّه نکرد که به حضرت تعظیم کند.

جبرئیل بال خود را بلند کرد تا آن فرشته متوجّه بشود و در رکاب آن حضرت بیاید و عرض ادب کند. آن فرشته متوجّه شد و به محضر پیغمبر خدا رسید. عرض ادب کرد و گفت: من را معذور بدار اگر در عرض ادب کوتاهی کردم. آن قدر از این لوح، نور بالا می رفت که من شما را ندیدم و متوجّه نشدم.

پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمودند: در این لوح چه نوشته شده است؟ گفت: نوشته شده است:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) عَلَيَّ وَلِيٌّ اللَّهُ.

آن فرشته به پیغمبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) گفت: من دو رکعت نماز دارم که به امر الهی آن را در مدت بیست هزار سال به جای آورده ام. پنج هزار سال در قیام بودم. پنج هزار سال در رکوع بودم. پنج هزار سال در سجود بودم، و پنج هزار سال در تشهد. ثواب این نماز را به شما هدیه می کنم که تقصیر بی ادبی مرا عفو کنید و مرا ببخشید.

حضرت فرمودند: من به طاعت تو احتیاجی ندارم. آن فرشته عرض کرد: من ثواب این نماز را به امت شما می بخشم.

حضرت فرمودند: گمان من این است که امت من هم به این نماز بیست هزار ساله تو نیاز ندارند.

بعد این جمله بلند را فرمودند: «به عزّت خدا، هر یک از گناهکاران امت من یک مرتبه بر من صلوات بفرستند، ثواب آن از بیست هزار سال طاعت شما بیشتر است.»^(۱)

باید توجه داشته باشیم که پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) هیچ وقت به گزاف و مبالغه سخنی نمی فرماید و شکی در این نیست که انسان برتر و بالاتر از فرشتگان است؛ چون فرشته ها در حالت تجرّد هستند. شهوت و غضب و حیوانیت در آنها نیست. برای آنها عبادت کردن کار سهل و آسانی است.

ولی انسان در این دنیا گرفتار غرایز مختلف است. هوا و هوس ها و بحران های فراوانی گریبانگیر اوست و او را به سوی غفلت از خدا سوق می دهد.

اگر همه این ها را پشت سر بگذارد و در این دنیای پر تلاطم و پر آشوب و غفلت زا که غفلت از همه در و دیوار آن می بارد، از این غفلت ها و از این شهوت ها بگذرد و یاد خدا و یاد پیغمبر کند و بر محمد و آل محمد (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) صلوات بفرست، بعید نیست که فضیلت این صلوات او از ثواب بیست هزار سال عبادت یک فرشته ای که در آسمان چهارم می خواهد بندگی خدا را بکند برتر باشد.

ص: ۸۵

چون شرایط آن فرشته با شرایط انسان فرق می کند. برای فرشته عبادت و طاعت و بندگی خدا کار سختی نیست. ولی انسانی که بر خلاف جهت هوا و هوس و شیطان و نفسانیت حرکت کند و مسیر پیامبر و اهل بیت را بیماید و در تاریکی دنیا بر آن بزرگواران صلوات بفرستد، ارزش این بیشتر و فوق العاده تر است.

به هنگام ورود به مسجد و خروج از آن

از جاهایی که ذکر صلوات سفارش شده و مستحب است، هنگام ورود به مسجد و خروج از آن است. امام صادق (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

إِذَا دَخَلْتَ الْمَسْجِدَ فَصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) وَإِذَا خَرَجْتَ فَافْعَلْ ذَلِكَ؛ (۱) هرگاه وارد مسجد شدی، بر محمد آل محمد صلوات بفرست و هر گاه هم از

مسجد خارج شدی چنین کن.

در واقع مسجد محلّ یاد خدا و ارتباط با خدای متعال است. انسان اگر حضور در مسجد را با صلوات بر محمد و آل محمد آغاز کند، و با همین ذکر شریف آن را به پایان برد، موجب می شود که عبادت او محفوظ باشد و طاعت او مورد پذیرش و قبول قرار بگیرد.

ص: ۸۶

۱- الکافی، ج ۳، ص ۳۰۹؛ وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۲۴۶؛ بحار الانوار، ج ۸۱، ص ۲۱.

پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) می فرماید:

أَكثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَيَّ نُورٌ فِي الْقَبْرِ وَ نُورٌ عَلَي الصِّرَاطِ وَ نُورٌ فِي الْجَنَّةِ؛^(۱) بر من فراوان صلوات بفرستید که صلوات بر من نوری است در قبر و

نوری است بر صراط و نوری است در بهشت.

شاید ما حقیقتاً بازتاب ذکر صلوات را در این دنیا درک نکنیم. حقیقت آن را در عالم پس از دنیا که عالم کشف و شهود است و حقایق هویدا و آشکار می شود، می توان درک کرد.

در عالم دنیا پرده ها و حجاب های طبیعت و مادیت و دنیای ظلمانی مقابل دید و چشم دل ما را گرفته است، ولی در آن عالم آخرت، برکات و بازتاب ذکر بلند صلوات آشکار می شود.

آنچه را پیشوایان معصوم ما فرموده اند، همان حقایق ناپیدایی است که فعلاً قدرت درک و مشاهده آن را نداریم. بنابراین، فرموده آنها عین حقیقت است، بدون هیچ کم و زیادی.

فرمودند: ذکر شریف صلوات عالم قبر را نورانی می کند. البته باید بدانیم که منظور از عالم قبر که در روایت مطرح شده است، عالم برزخ است. چون بدن ما به درون یک حفره و چاله خاکی در درون زمین می رود، ولی روح ما در قالب مثالی شبیه

ص: ۸۷

این بدن قرار خواهد گرفت. آن جایگاهی که قالب مثالی برای روح و جان ماست، نورانی خواهد بود. و نور به انسان آرامش می دهد. بنابر این، منظور قبر خاکی نیست.

در روایات ما آمده است که قبر یا باغی از باغ های بهشت است و یا چاله ای از چاله های آتش،^(۱) که منظور همان عالم برزخ است.

پیغمبر خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) فرمود: صلوات، هم عالم برزخ را نورانی می کند و هم پل صراط را. و امام باقر (عَلَيْهِ السَّلَام) فرمودند:

وَ مَنْ كَانَ عَلَى الصِّرَاطِ لَهُ نُورٌ لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ

النَّارِ؛^(۲) و کسی که بر صراط نور داشته باشد، از اهل آتش نیست.

آتش جهنم هم سیاه است و هم تاریک و ظلمانی، برای این که بتوانیم با نور زیاد از پل صراط عبور کنیم و به داخل آتش نیفتیم، نیاز داریم که در دنیا، دل و جان خود را به نور صلوات جلا بدهیم و نورانی کنیم.

در بهشت هم که خود سر چشمه و منبع نورهای معنوی است، کسانی که صلوات می فرستند، آنجا هم خدا آن ها را نورانی قرار می دهد.

آن ها که دوست دارند هم در عالم برزخ، هم عالم قیامت، و

ص: ۸۸

۱- تفسیر القمی، ج ۲، ص ۹۴؛ الامالی للطوسی، ص ۲۸؛ بحار الانوار، ج ۶، ص ۲۱۴.

۲- جامع الاخبار، ص ۶۰؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۴.

هم در عالم بهشت نورانی باشند، باید سعی کنند این نور را در دنیا تهیه کنند. و آن هم ذکر بلند صلوات بر محمد و آل محمد است. خدا توفیق این ذکر را بیش از پیش مرحمت بفرماید!

پاکی از گناه

پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) می فرماید:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً لَمْ يَبْقَ مِنْ ذُنُوبِهِ ذَرَّةٌ؛^(۱) اگر کسی یک بار بر من صلوات بفرستد، ذره ای از گناهان او باقی نمی ماند.

این حدیث، حدیث بسیار مهمی است. إن شاء الله با قلب خود آن را بپذیریم و باور کنیم. اگر واقعاً اعتقاد ما این باشد که صلوات ما را به منبع نور و رحمت وصل می کند، وقتی که نور آمد ظلمت می رود. وقتی که رحمت آمد، غضب می رود. وقتی که خدا و پیامبر آمدند، تاریکی ها، گناهان، معصیت ها دور می شود.

جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا؛^(۲)

حق آمد و باطل نابود شد. یقیناً باطل نابود شدنی است.

اگر یک ذره به دریا وصل شود، قطعاً پاک می شود. این صلوات ها در واقع صله و اتصال به نور الهی و نور چهارده معصوم (علیها السلام) است. اگر واقعاً وصل شویم و این پیوند با

ص: ۸۹

۱- جامع الاخبار، ص ۵۹؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۴.

۲- سوره اسراء، آیه ۸۱.

صلوات ایجاد شود، قطعاً مصداق این حدیث خواهیم بود.

اگر کسی با صلوات بر محمد و آل محمد وصل شد، ذره ای از گناهان او باقی نمی ماند. اگر هم احیاناً حقّ النَّاس و چیزی بر گردن کسی است، شاید این یک عاملی باشد که چراغ دل او

روشن شود و حقّ النَّاس و حقوق دیگران را ادا کند. و موفق

به توبه شود.

بنابر این، کثرت صلوات و مداومت بر صلوات قطعاً او را به جایی می رساند که - إن شاء الله - ذره ای از گناهان او باقی نماند.

میزان حسنات

یکی از اعتقادات مهم قرآنی و دینی ما اعتقاد به میزان و سنجش و ارزیابی اعمال در روز قیامت است، که از آن به میزان، موازین و وزن تعبیر می شود.

در قرآن آمده است که موقفی در قیامت داریم که در آن موقف همه جمع خواهند شد و اعمال هر کس سنجش و ارزیابی خواهد شد و معلوم می شود که چه کسی بهشتی است و چه کسی جهنمی.

فَأَمَّا مَنْ نَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَهُوَ فِي عَيْشِهِ رَاخٍ يَهُ؛ (۱) و اما کسی که در روز قیامت ترازوی اعمالش سنگین است، در یک زندگی خشنود کننده خواهد بود.

ص: ۹۰

هر کسی میزان حسنات اور سنگین باشد و سیئات و گناهان او کم باشد، قطعاً غالب می شود و با اهل بهشت خواهد بود. اما اگر خدایی ناکرده میزان سیئات او سنگین و حسنات سبک باشد، گرفتار آتش است.

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ؛(۱) واما کسی که ترازوهایش سبک است، پناهگاهش دوزخ است.

از این رو، باید به دنبال چیزهایی بگردیم که میزان حسنات را خیلی سنگین می کند. مثلاً در روایات آمده است: ولایت و محبت محمد و آل محمد میزان حسنات را سنگین می کند. حسن خلق میزان حسنات را سنگین می کند. تسبیحات اربعه میزان حسنات را سنگین می کند.

یکی از چیزهایی که در روایات متعدّد وارد شده است و موجب سنگینی میزان حسنات است، صلوات بر محمد و آل محمد است. امام باقر(علیه السلام) از رسول خدا(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ) چنین نقل می کنند:

أَنَا عِنْدَ الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ تَقَلَّتْ سَيِّئَاتُهُ عَلَى حَسَنَاتِهِ جِئْتُ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ حَتَّى أُثَقِّلَ بِهَا حَسَنَاتِهِ؛(۲) من در روز قیامت نزد میزان هستم. کسی که بدی هایش بر خوبی هایش سنگینی کند، صلوات هایی که بر من فرستاده است می آورم تا به وسیله آن خوبی هایش را سنگین کنم.

ص: ۹۱

۱- سوره قارعه، آیه ۸ و ۹.

۲- ثواب الاعمال، ص ۱۵۵؛ بحار الانوار، ج ۷، ص ۳۰۴.

در میزان کسی چیزی نهاده نمی شود که از نظر وزن معنوی و ثواب و پاداش از صلوات بر محمد و آل محمد سنگین تر باشد. این شاء الله با کثرت این ذکر میزان حسنات خود را به توفیق الهی زیاد کنیم که اگر میزان حسنات کسی سنگین شد، قطعاً اهل بهشت خواهد بود.

طهارت روح

یکی از برترین زیارت نامه ها از نظر سند و متن، زیارت جامعه کبیره است که از دو لب درر بار امام هادی (عَلَيْهِ السَّلَام)، خطیب اهل بهشت، برای ما بیان شده است.

این زیارت یک دوره امام شناسی است و همه جمله های آن جامع و کامل است. یک بخش مهم زیارت جامعه کبیره، در فضیلت صلوات و ولایت اهل بیت (عَلَيْهِمُ السَّلَام) است.

وَ جَعَلَ صَلَوَاتِنَا عَلَيْكُمْ وَ مَا خَصَّنَا بِهِ مِنْ وَلَائَتِكُمْ طَيِّبًا لَخَلْقِنَا وَ طَهَارَةً لِّأَنْفُسِنَا وَ تَزَكِيَةً لَّنَا وَ كَفَّارَةً

لِدُنُوبِنَا؛^(۱) و خداوند درود و صلوات ما را بر شما، و آنچه را که مخصوص ما کرد از نعمت ولایت شما، برای نیکویی فطرت و خلقت ما و پاکی نفوس ما و تزکیه و

پاکیزگی روح ما و کفاره گناهان ما قرار داد.

خداوند صلوات و ولایت اهل بیت (عَلَيْهِمُ السَّلَام) را وسیله پاکیزگی

ص: ۹۲

۱- من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۱۳؛ بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۱۳۰؛ مفاتيح الجنان، ص ۸۹۴، زیارت جامعه کبیره.

خلقت ما قرار داده است. جان و روح و حقیقت ما را پاک می کند و نفوس ما را به سوی طهارت و پاکیزگی می برد و گناهان ما را می پوشاند و رشد و نمو و کمال و قرب را برای ما می آورد.

هر چهار تعبیر، تعبیر مهمی است؛ هم پاکیزگی خلقت ما و هم طهارت درونی و هم تزکیه و نمو و رشد ما و هم کفاره گناهان.

وقتی یک باغبان درختی را حرس می کند و شاخه های زیادی آن را می زند، درخت رشد و نمو می کند. اهل بیت (علیهم السلام) هم باغبان وجود ما هستند. و صلوات و سیله تقرب به این بزرگواران است و باعث می شود که خلقت ما و جان ما و درون ما از آلودگی ها، ناپاکی ها و بدی ها و رذایل اخلاقی و ظلمت ها پاک و پاکیزه شود و وسیله رشد و تعالی ما فراهم شود.

بر آمدن حاجات

روایت متعددی به این مضمون داریم که یکی از چیزهایی که وسیله بر آمدن حاجات است، مداومت بر صلوات بر محمد و آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) است. پیامبر عظیم الشان (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند:

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ مِائَةً مَرَّةً قَضَى اللَّهُ لَهُ مِائَةَ حَاجَةٍ؛ (۱) کسی که صد مرتبه بر محمد و آل

ص: ۹۳

محمد صلوات بفرستد، خداوند یکصد حاجت او را بر آورد.

در این روایت نورانی بشارت بزرگی است! یعنی با هر صلوات یک حاجت ما برآورده می شود. باید توجه داشته باشیم که بسیاری از بلاها و گرفتاری هایی که ما نمی خواهیم در آن بیفتیم، به برکت این صلوات ها دفع می شود. ما نیازهای فراوانی داریم و خبر نداریم که به برکت این صلوات و ارتباط با پیغمبر و آل او تأمین می شود.

نباید فکر کنیم که حوائج فقط منحصر در حوائج مادی است، بلکه حوائج معنوی، اخروی، روحی، علمی، معرفتی، آرامش و خوشی درون، بسیار گسترده تر و به مراتب مهم تر از حوائج مادی است.

شاید بیشتر نظر اهل بیت (عَلَيْهِمُ السَّلَام) ما هم به آن حوائج معنوی و اخروی است. لذا فرمودند: کسی که صد بار این ذکر را بگوید، خدا هم صد حاجت از حوائج او را برآورده خواهد کرد؛ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ**.

حمل عرش الهی

حق تعالی چون عرش را آفرید، هفتاد هزار فرشته را هم خلق کرد. به آنان گفته شد:

طُوفُوا بِعَرْشِ النُّورِ وَ سَبِّحُونِي وَ احْمِلُوا عَرْشِي؛ به

عرش نورانی طواف کنید و مرا تسبیح گوید و عرش

مرا حمل کنید.

این هفتاد هزار فرشته هر چقدر تلاش کردند نتوانستند عرش را حمل و جا به جا کنند. تا این که به آن ها خطاب شد:

طُوفُوا بِعَرْشِ النُّورِ فَصَلُّوا عَلَيَّ نَوْرٍ جَلَالِي مُحَمَّدٍ حَبِيبِي وَاحْمِلُوا عَرْشِي؛ به عرش نورانی طواف کنید و بر نور جلالم، محمد که حبيب من است، درود فرستید

و عرش مرا حمل کنید.

یعنی بر پیامبر و آل او صلوات بفرستید تا قدرت پیدا کنید که این عرش را حمل کنید. با صلوات بر محمد و آل محمد توان و قدرت فرشته ها چندین برابر شد و توانستند عرش را حرکت بدهند. (۱)

این که حقیقت عرش چیست؟ حقیقت آن را ما درک نمی کنیم. آیا عرش قدرت خداست؟ آیا علم خداست؟ آیا

حقایق معنوی است که در بالا است، یا نور پیامبر و اهل بیت (عَلَيْهِمُ السَّلَام) است؟ حقیقت عرش را ما درک نمی کنیم، ولی اعتقاد به عرش از اعتقادات قرآنی و روایی ماست.

در هر صورت عرش الهی چیزی است که فوق هفت آسمان است و محلّ عنایات ویژه و خاصّی است که از آنجا به عالم وجود سرازیر می شود.

ص: ۹۵

در این روایت می فرماید: هفتاد هزار فرشته قدرت بلند کردن عرش را نداشتند، ولی صلوات و ارتباط و اتصال به پیامبر و آل پیامبر به آنان نیرو و توان داد تا بتوانند عرش خدا را حمل کنند. از اینجا معلوم می شود که این ذکر به انسان انرژی و نیروی فوق العاده معنوی می دهد.

مبارزه با دو نوع شیطان

از قرآن و روایات استفاده می شود که ما دو نوع شیطان داریم. چنان که در قرآن آمده است:

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ؛ (۱) و بدین گونه برای هر پیامبری دشمنی از شیطان های

انس و جن برگماشتیم.

خداوند می فرماید: ما برای انبیا، هم شیطان انسی قرار دادیم و هم شیطان جنّی. شیطان جنّی معلوم است. همین ابلیس و اعوان و انصار او که ناپیدا هستند. خود شیطان هم جزء جن است. این ها را شیطان جنّی می گویند که به چشم ما نامرئی هستند و سر دسته آن ها هم ابلیس است و نوچه ها و نیروهایی دارد که تحت فرمان او هستند که در فکر انسان ها هجمه می کنند. وسوسه گر و خناس هستند و انسان را به بدی ها دعوت می کنند و کمر به دشمنی انسان بسته اند تا او را گمراه کنند.

ص: ۹۶

۱- سورة انعام، آیه ۱۱۲.

شیطان دوم، شیطان انسی است. هر کس که راه و رفتار و روش او مثل شیطان است، هر چند در چهره انسان دو پا باشد و در لباس انسانیت و بشریت ظهور کرده باشد، شیطان انسی است.

در روایات آمده است که جسم بعضی ها جسم انسان است، ولی قلب آنها قلب حیوان است، یا فکر آنها فکر شیطان است. به قول مولانا می گوید

ای بسا ابلیس آدم رو که هست پس به هر دستی نباید داد دست

چه بسا انسان نماهایی که به ظاهر انسان هستند، ولی در باطن شیطان، یا شیطان پرست اند. یا به شیطان درس می دهند. انسان اگر به بیراهه کشیده بشود و سردمدار بدی ها بشود، از شیطان هم بدتر خواهد بود.

اما چه کنیم که از شیطان جن و انس دور بشویم؟ پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) در یک روایت نورانی راه دور کردن شیطان انس و جن را برای ما بیان فرموده اند. می فرماید:

إِنَّ الشَّيْطَانَ إِثْنَانِ شَيْطَانُ الْجِنِّ وَ يَبْعُدُ بِلَا حَوْلَ وَ لَا

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ شَيْطَانُ الْإِنْسِ وَ يَبْعُدُ بِالصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ؛ (۱) شیطان دو گونه است: شیطان جن که با ذکر «لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» از

ص: ۹۷

انسان دور می شود. و شیطان انس که با صلوات بر

محمد و آل محمد دور می شود.

اگر کسی دچار افکار و خیالات و وسوسه گری شیطان شده است، ذکر «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ» را زیاد بگوید. و اگر کسی دچار دوستان ناباب، افرادی که او را دعوت به گناه و بدی می کنند، یا گرفتار جلسات ناباب شده است و ممکن است او را هم به لجن زار بدی ها و گناهان بکشند، اینجا مداومت بر صلوات، شیطان های انسی را از ما دور می کند. و این بشارت بسیار بزرگی است.

بوییدن گل و صلوات

شخصی می گوید: من به امام صادق (علیه السلام) مقداری گل هدیه دادم. «نَاوَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقَ شَيْئًا مِنَ الرِّيَاحِينِ». حضرت وقتی این گل ها را گرفتند، بوییدند و این نعمت خدا را بر دو چشم خود گذاشتند، آنگاه فرمودند:

مَنْ تَنَاوَلَ رِيحَانَهُ فَشَمَّهَا وَوَضَعَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَمْ تَقَعْ عَلَى الْأَرْضِ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُ؛ (۱) هر کس گلی به دستش برسد و آن را بویید و بر دیدگان خود نهد و بگوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»، هنوز آن گل را بر زمین ننهد، خدایش می آمرزد.

ص: ۹۸

۱- الأمالی للصدوق، ص ۲۶۶؛ مکارم الاخلاق، ص ۴۱؛ بحار الانوار، ج ۹۲، ص ۳۴۷.

همچنین ابو هاشم جعفری می گوید: به محضر امام عسکری (عَلَيْهِ السَّلَام) رسیدم. کودکی از کودکان آن حضرت آمد و شاخه گلی را به آن امام تقدیم کرد. حضرت آن را بوسیدند و بر دیدگان خویش گذاردند و آنگاه به من دادند و فرمودند:

يا اباهاشِمٍ مِنْ تَنَاوَلَ وَرَدَّهُ أَوْ رِيحَانَهُ فَقَبَّلَهَا وَ وَضَعَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ ثُمَّ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَيْمَةِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ الْحَسَنَاتِ مِثْلَ رَمْلِ عَالِجٍ وَ مَحَا عَنْهُ مِنَ السَّيِّئَاتِ مِثْلَ ذَلِكَ؛^(۱) ای ابوهاشم، هر کس شکوفه یا گلی به دستش برسد و آن را بوسد و بر دیدگان خود بگذارد، آن گاه بر محمد و آل محمد همان امامان معصوم صلوات بفرستد، خداوند به شمار شن و ماسه های انباشت شده، برای او حسنه می نویسد و به

همان مقدار گناهانش را محو می کند.

یکی از مواردی که مستحب است انسان صلوات بفرستد، هنگام بو کردن گل هاست. گل و بوی خوش آرامش دهنده است. انسان با بو کردن آن به یاد خدا و پیامبر خدا (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ) و به یاد زیبایی ها می افتد.

همان طور که گل زیباست و به ما طراوت و احساس تازگی و آرامش می دهد، ذکر شریف صلوات هم به ما طراوت معنوی می دهد. همان طور که با گل و بوی خوش آن، مشام خود را

ص: ۹۹

۱- الکافی، ج ۶، ص ۵۲۵؛ وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۷۰.

معطر می کنیم، با صلوات هم روح و جان خود را معطر و خوشبو می کنیم.

کسانی که می خواهند روح و جانشان معطر شود و از گناهان پاکیزه شوند، هنگام بو کردن گل ها، بر محمد و آل محمد صلوات بفرستند.

اندوه شیطان

پیامبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) روزی ابلیس را دیدند که محزون و غمگین است. البته انسان باید توجه داشته باشد که هر کاری که باعث حزن و اندوه دشمن خدا و باعث تکدر خاطر او بشود، علامت قرب به خداست و علامت خوبی است.

در زبان فارسی ما می گوئیم: دشمن شاد نشوید. یعنی هیچ وقت کاری نکنیم که شیطان خوشحال شود. این علامت غضب الهی است. ولی اگر ما کاری بکنیم که شیطان محزون شود و دشمن خدا ناراحت گردد، این علامت قرب و عمل بسیار خوب و فوق العاده ای است.

پیغمبر عظیم الشان (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ) دیدند که شیطان محزون و غمگین است. سؤال کردند: چرا محزون و غمگین هستی؟ گفت: به خاطر شش عملی که شما برای امت خود آورده ای و این امت این شش عمل را به جای می آورند و موجبات اندوه و ناراحتی و کدورت من فراهم می شود.

ص: ۱۰۰

اول این که هر کاری می خواهند انجام دهند، «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» می گویند.

درباره بسم الله آمده است که «أعظم آیه فی کتاب الله؛(۱) با عظمت ترین آیه در قرآن است.» و بنابر بعضی از روایات، اسم اعظم در «بسم الله الرحمن الرحيم» است.

اگر بخواهیم مهم ترین جمله در عالم که از طرف خدای متعال در کتاب های آسمانی آمده است را بیان کنیم، «بسم الله الرحمن الرحيم» است. همه قرآن در سوره حمد گنجانده شده است و همه سوره حمد در «بسم الله الرحمن الرحيم» باید از خدا توفیق بخواهیم که همه کارها را با «بسم الله الرحمن الرحيم» شروع کنیم.

دومین چیزی که باعث ناراحتی و حزن من می شود، این است که امت شما هر کاری که تصمیم می گیرند در آینده انجام بدهند، می گویند: إن شاء الله.

سوم از چیزهایی که باعث اندوه من می شود، این است که وقتی به هم می رسند سلام می کنند.

چهارم وقتی به هم می رسند، مصافحه می کنند. پنجم در وقت گناه استغفار و توبه می کنند.

ششم از چیزهایی که باعث حزن و اندوه شیطان و دوری شیطان می شود، این است که هر گاه امت شما یاد شما می کنند،

ص: ۱۰۱

بر محمد و آل محمد صلوات می فرستند. (۱)

معلوم می شود ذکر صلوات آن قدر نور دارد و قوی است که شیطان را محزون و غمگین و دور خواهد کرد. إن شاء الله امیدوار هستیم که این ذکر را در هر حالی فراموش نکنید.

اشرف اعمال اهل ایمان

امام عسکری علیه السلام فرمودند:

إن اشرف أعمال المؤمنين في مراتبهم التي قد رتبوا فيها من الثرى إلى العرش الصلاة على محمد وآله الطيبين صلى الله عليهم؛ (۲) شرافتمندانه ترین اعمال اهل ایمان در مقام و جایگاهی که قرار گرفته باشند، از خاک تا عرش الهی، صلوات بر محمد و آل پاک و

پاکیزه اوست. درود خداوند بر آنان باد!

رده بندی مؤمنین در درجات مختلف است. گاهی فاصله این ها از زمین تا آسمان است. کمترین رتبه مؤمن این است که فقط به قلب اهل بیت علیهم السلام را دوست داشته باشد. و رتبه بالاتر، آن است که با قلب و زبان دوست بدارند و رتبه بالاتر از آن، این است که با قلب و زبان و عمل دوست بدارند.

بالاترین رتبه، پیروی از اهل بیت علیهم السلام است. در این رتبه به مرتبه ای می رسند که درباره آنان گفته می شود:

ص: ۱۰۲

۱- تحفه الواعظین، ج ۴، ص ۱۲۷، به نقل از انوار المجالس.

۲- بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۲؛ مستدرک الوسائل، ج ۵، ص ۳۴۰.

«از ما اهل بیت هستند.»

بنابر این، مؤمنین رتبه های مختلفی دارند. در هر رتبه ای که باشند، اشرف اعمالشان صلوات بر محمد و آل محمد است. یعنی این صلوات برای یک گروه خاص، یک کلاس خاص و یک رتبه خاص نیست، بلکه از زمین تا عرش الهی که بالاترین و نزدیک ترین مرتبه و مقام به خداوند متعال است، از آن بهره مند می شوند و از اشراف اعمال آنها محسوب می شود.

إن شاء الله به این مطلب اهمیت بدهیم. فکر نکنیم کسانی که مقام و درجه آنها بالا رفته است، دیگر نیازی به صلوات ندارند، بلکه کسانی هم که در بالاترین رتبه ها باشند، با همین ذکر شریف اوج می گیرند. چنان که حاملین عرش الهی هم به برکت همین صلوات توانستند عرش را حمل بکنند. حمل به هر معنایی که باشد، با ذکر صلوات بر محمد و آل محمد است که انسان به این مراتب عرفانی و معنوی خواهد رسید.

درود خدا و فرشتگان

پیامبر عظیم الشان اسلام صلی الله علیه وسلم فرمودند:

من صلی علی صلی الله علیه و ملائکته فمن شاء فلیقل ومن شاء فلیکثر؛^(۱) هر کس بر من صلوات بفرستد، خداوند و فرشتگانش بر او صلوات می فرستند.

ص: ۱۰۳

۱- الکافی، ج ۴، ص ۳۵۱: وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۹۴.

بنابراین، هر کس می خواهد اندک صلوات بفرستد و هر کس میخواهد فراوان صلوات بفرستد.

اگر هیچ خاصیتی در عالم برای ذکر صلوات نباشد، مگر این که صلوات های ما باعث می شود که خدا و ملائکه که کارگزاران و نیروهای الهی هستند، بر ما درود و صلوات بفرستند و رحمت را بر ما سرازیر کنند، همین کافی است.

پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: صلوات های ما باعث می شود که خدا و ملائکه لطف و رحمت خود را بر ما سرازیر کنند. هر کسی می خواهد این ذکر را زیاد بگوید و هر کسی هم می خواهد کم بگوید.

این فرمایش حضرت هم یک بشارت است و هم یک هشدار و اتمام حجت. کاری نکنیم که روز قیامت حسرت بخوریم که چرا از این رحمت گسترده الهی بهره نبردیم، یا کم بهره بردیم.

رؤیت جمال دل آرای پیامبر صلی الله علیه و آله

همسر پیامبر صلی الله علیه و آله از پیامبر سؤال کرد: آیا کسی هست که در قیامت جمال شما را نبیند؟

این خیلی مهم است. آرزوی همه بندگان خالص خدا این است که جمال معنوی و ظاهری پیغمبر خدا را زیارت کنند. قطعاً در عالم هستی زیباتر، برتر و بالاتر از پیغمبر خدا نداریم.

ص: ۱۰۴

جمال او قیامت کبری است! تمام انبیا و امامان عاشق رؤیت جمال این پیغمبر هستند.

حضرت زهرا سلام الله علیها از فراغ پیغمبر آنقدر گریه کرد تا از دنیا رفت. امیر المؤمنین و دیگر امامان فدایی پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله بودند. «آنچه خوبان همه دارند تو یک جا داری!»

تمام جلوه های زیبای عالم و همه قدرت نمایی های خدا در وجود پیغمبر خدا تجلی کرده است. بالاترین نقش آفرینی های خدای متعال در وجود پیغمبر ما و جمال محمد مصطفی صلی الله علیه و آله است. لذا محرومیت از جمال پیغمبر، محرومیت از کل خیرات و زیبایی هاست.

باید ببینیم که چه کار کنیم تا جمال پیغمبر را ببینیم و از دیدار او محروم نشویم؟

پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله به همسر خود فرمودند: سه تا طایفه هستند که جمال من را در قیامت مشاهده نمی کنند:

۱- کسانی که مداومت بر شراب خواری دارند.

۲- کسانی که عاق والدین هستند.

۳- کسانی که نام من را بشنوند و بر محمد و آل محمد صلوات نفرستند. (۱)

امیدواریم که خدا به ما توفیق مرحمت بکند که در همه اوقات، خصوصا در موقع یاد پیغمبر از ذکر صلوات غفلت نکنیم.

ص: ۱۰۵

۱- عنوان الکلام، ص ۱۵۲.

در روایات متعدد آمده است که یکی از راه های برآورده شدن حاجات و رسیدن دعاها، این است که دعا را با ذکر صلوات آغاز کنیم و با ذکر صلوات خاتمه بدهیم. چون صلوات دعای مستجاب است، درها را باز می کند و در واقع صلوات رمز گشایش درهاست. رمز اجابت و لیبیک گفتن از طرف خدای متعال است.

لذا امام صادق علیه السلام طلا به ما یاد دادند که هر کسی حاجت به سوی خدای عزوجل دارد، به صلوات بر محمد و آل محمد ابتدا کند. و بعد از صلوات درخواست نیاز و حاجت کند. و در پایان عرض حاجت خود، باز صلوات بفرستد. فرمودند:

من کانت له إلى الله عز و جل حاجه فليبدأ بالصلاه على محمد و آله ثم يسأل حاجته ثم يختم بالصلاه على محمد و آل محمد فإن الله عز و جل أكرم من أن يقبل الطرفين و يدع الوسط؛ (۱) هر کس به درگاه خدای عزوجل حاجتی دارد، باید عرض حاجت خود را با صلوات بر محمد و آل آغاز کند و آن گاه حاجت خود را بخواهد. سپس عرض حاجت خود را با صلوات بر محمد و آل محمد به پایان برد. چرا که خدای عزوجل گرامی تر از آن است که دو طرف دعا را اجابت بکند و وسط آن را اجابت نکند.

ص: ۱۰۶

اگر صلوات در دو طرف حاجت ها و دعاها و خواسته های ما باشد، خدای متعال این را رد نمی کند و اجابت می کند.

به سوی رحمت الهی

یکی از نیازهای ما رحمت الهی است. چه کار کنیم که مورد رحمت و لطف خدا قرار بگیریم؟ چه کنیم که رحمت خدا دائم بر ما سرازیر باشد.

همه انسان ها یا تحت پوشش رحمت خدا هستند، یا خدایی ناکرده مورد غضب و اهل عذاب و عقوبت خدای متعال. برای این که همیشه از غضب خدا محفوظ بوده و مشمول رحمت بیکران الهی باشیم، باید با ذکر صلوات، به ذیل عنایت محمد و آل محمد تمسک بجوییم.

در روایت زیبایی آمده است که امیر المؤمنین علیه السلام بعد از رحلت پیغمبر خدا خطبه خواندند و فرمودند: |

و بالشهادتین تدخلون الجنة و بالصلاه تنالون الرحمه؛^(۱) با گفتن شهادتین شما وارد بهشت می شوید. و

با صلوات به رحمت الهی می رسید.

بعد فرمودند:

فاكثروا من الطلای علی نیكم؛ بنابراین، فراوان بر پیامبرتان صلوات بفرستید.

ص: ۱۰۷

۱- الأمالی للصدوق، ص ۳۲۱؛ تحف العقول، ص ۹۲؛ بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۴۸.

این نکته مهمی است که با صلوات ما به رحمت می رسیم و فرمودند: این ذکر را زیاد بگویید. سپس این آیه را تلاوت کردند:

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (۵۶)»؛ (۱) خدا و فرشتگانش بر پیامبر درود می فرستند. ای کسانی که ایمان آورده اید، بر او درود بفرستید و به فرمانش به خوبی گردن نهید.

تجدید پیمان

یک مؤمن واقعی مؤمنی است که عهد و پیمانی که با خدا و با اولیای خدا، چه در عالم الست و چه عالم قبل و چه عالم دنیا بسته است، وفادار باشد.

یکی از نام های خدا وفی است. این نام خدا باید در اهل ایمان هم تجلی پیدا کند. یعنی عهد و پیمان هایی را که روح و جان ما در عالم ذر و عالم اشباح با خداوند بسته است، در دنیا به آنها وفادار باشد. و یکی از راه های اعلام وفاداری به این عهد و پیمان صلوات بر محمد و آل محمد است. امام صادق علیه السلام فرمودند:

من صلی علی النبی صلی الله علیه وآله فمعناه آنی آنا علی الميثاق و

ص: ۱۰۸

الوفاء الذی قبلت حین قوله الست بریکم قالوا بلی؛ (۱) کسی که بر محمد و آل محمد صلوات میفرستد، معنای آن این است که من بر میثاق و وفایی که پیش از این قبول کردم، پایبندم؛ هنگامی که خدای متعال فرمود: أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى؛ (۲) آیا من پروردگار شما نیستم؟ گفتند: بله هستی.

یعنی خدا و اولیای خدا را که محمد و آل محمد هستند قبول کردیم. چون صلوات در واقع اقرار به اصول دین است. اقرار به خداست، اقرار به پیامبر است، اقرار به آل پیغمبر که دوازده امام هستند. و اقرار به قیامت و معاد است. و چون اقرار به همه اینهاست، در واقع آن عهد و پیمانی که ما در عالم ذر بستیم، با صلوات بر محمد و آل محمد تجدید می کنیم.

امیدواریم که بر همان میثاق و وفایی که در عالم ذر بستیم، باقی باشیم؛ به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

راز گریه کودکان خردسال

ما ظاهر اعمال و رفتار موجودات را درک می کنیم، ولی روح و ملکوت و جان عالم چه می گوید، برای ما قابل درک نیست. هر موجودی فراخور حال خود نطقی دارد. همه موجودات عالم تسبیح دارند، فقه و فهم دارند، سجده دارند،

ص: ۱۰۹

۱- معانی الأخبار، ص ۱۱۶؛ فلاح السائل، ص ۱۲۰؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۵۴.

۲- سورۃ اعراف، آیه ۱۷۲.

ذکر دارند. چنان که قرآن می فرماید:

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَّا تُفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ؛^(۱) هر موجودی، تسبیح و حمد او می گوید، ولی شما تسبیح آنها را نمی فهمید.

انسان که گل سر سبب همه موجودات است. اگر می خندد، اگر گریه می کند، اگر شاد می شود، اگر غمگین می شود، همه این حالات انعکاس تجلیاتی در روح و جان و باطن انسان از سوی خدای متعال است. اهل عرفان و معنا این تجلیات را بهتر متوجه می شوند.

همین تجلیات باعث گریه یا خنده نوزادان می شود. مثلاً در بعضی روایات آمده است که نوزاد وقتی امام خود را می بیند می خندد. وقتی امام غایب می شود، از فراق امام خود گریه می کند. یعنی روح و جان او وابسته به امام است.

بر اساس این روایات، روح و جان نوزاد حقایقی را از عالم معنا درک می کند و عکس العمل نشان می دهد. از این رو پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

لا تضربوا أطفالکم علی بکائهم فان بکاءهم هم أربعه اشهر شهاده أن لا إله الا الله و أربعه أشهر الصلاة علی النبۃ و آله أربعه اشهر الدعاء لوالدیه؛^(۲)

کودکان خود را به خاطر گریستن نزنید؛ چرا که گریه

ص: ۱۱۰

۱- سوره اسراء، آیه ۴۴.

۲- التوحید، ص ۳۳۱؛ علل الشرایع، ج ۱، ص ۸۱؛ وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۴۷.

آنان چهار ماه شهادت به یگانگی خداست، چهار ماه درود بر پیامبر و آل اوست، و چهار ماه دعا برای پدر و مادرشان می باشد.

چقدر زیباست که نوزادان با گریه خود «لا إله إلا الله» می گویند، بر محمد و آل محمد صلوات می فرستند و برای پدر و مادر خود دعا می کنند. آنان بر فطرت توحید به دنیا آمده اند و هنوز دست نخورده و پاک اند و صدایشان به تسبیح و تقدیس خدا و درود بر پیامبر و آلش و دعا به پدر و مادران بلند است.

البته معلوم است که این در صورتی است که نوزاد به اندازه معمول گریه کند. اگر بیش از حد معمول گریه کند و باعث آزار خودش و دیگران شود، ممکن است مشکلی داشته باشد. باید در پی علت گریه او بود و او را آرام کرد. ولی نباید مانع گریه معمولی او شد. می فرماید: این بچه ها را به خاطر گریه مختصری که دارند نهی نکنید که این گریه ها نجوای توحید و صلوات و دعا در حق پدر و مادر است.

حاملان صلوات

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله می فرماید:

من صلی علی النبی و آله مائه مره فی کل یوم اسداها سبعون ملکا یبلغها إلی رسول الله صلی الله علیه و آله قبل

ص: ۱۱۱

صاحبه؛(۱) اگر کسی در هر روز صد بار بر پیامبر و آتش صلوات بفرستد، هفتاد فرشته آن صلوات ها را استوار کرده و قبل از صاحبش به محضر پیغمبر خدا می رسانند.

یعنی این صلوات ها به عنوان هدیه، بر طبق هایی از نور به محضر پیغمبر خدا فرستاده می شود. |

از بهشتیان

پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله می فرماید:

جائنی جبرئیل و قال إنه لا یصلی علیک احد الا و یصلی علیه سبعون ألف ملک و من صلی علیه

سبعون الف ملک کان من أهل الجنة؛(۲) جبرئیل امین بر من وارد شد و گفت: کسی بر تو صلوات نمی فرستد، مگر این که هفتاد هزار فرشته بر او صلوات می فرستند. و کسی که هفتاد هزار فرشته بر او صلوات بفرستند،

قطعا اهل بهشت خواهد بود.

امیدوار هستیم که - إن شاء الله - این حدیث ها را با دل و جان باور بکنیم، از عظمت صلوات و پیوند با چهارده معصوم هیچ بعدی ندارد. یعنی باید قبول کنیم که برای خدا کاری ندارد. این عمل، عمل بسیار بلند و بزرگی است. اگر کسی

ص: ۱۱۲

۱- جامع الاخبار، ج ۱، ص ۵۹؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۳.

۲- جامع الاخبار، ص ۶۰؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۶۴؛ مستدرک الوسائل، ج ۵، ص ۳۳۵.

واقعا با اعتقاد این ذکر را بگویند و به این دستور العمل عمل کند، بداند که پایان کار او بهشت خواهد بود.

سجده شکر پیامبر صلی الله علیه و آله

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله نوعا وقتی که یاد نعمت مهمی می افتادند، سجده شکر به جای می آوردند و سیره مسلم پیغمبر خدا سجده شکر و تشکر کردن از خدای متعال بود.

وقتی انسان نعمتی را درک کرد، به جاست همان موقع از خدا تشکر ویژه بکند و تشکر ویژه هم همین است که سجده برود.

در روایات آمده است گاهی که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله سوار مرکب بودند، از مرکب پیاده می شدند و روی زمین می افتادند و سجده می کردند و دوباره سوار می شدند. و اگر در محلی بودند که امکان پیاده شدن نبود، یا محل عبور و مرور بود، یا موقعیت و شرایط ایجاب نمی کرد، روی همان زین مرکب و پالان حیوان خم می شدند، پیشانی خود را قسمت جلوی زین مرکب می گذاشتند و آنجا سجده شکر را به جای می آوردند.

شخصی می گویند: روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از منزل خارج شدند، من هم ایشان را دنبال کردم تا این که داخل نخلستانی شدند و سجده کردند و آن قدر سجده را طولانی کردند که من بر جان آن حضرت ترسیدم که نکند از دنیا رحلت فرمودند.

همین طور که نگران به آن حضرت نگاه می کردم، سر مبارک خود را بلند کردند و به من فرمودند: چه شده؟ من هم نگرانی خود را ابراز کردم. حضرت فرمودند:

ان جبرئیل قال لی ألاً أبشرک آن الله عز وجل يقول لک من صلی علیک صلیت علیه و من سلم علیک سلمت علیه فسجدت الله شکراً؛ (۱) جبرئیل به من گفت: آیا به تو بشارت ندهم که خدای عزوجل به تو می فرماید: کسی که بر تو صلوات بفرستد، من بر او صلوات میفرستم و کسی که بر تو سلام دهد، من بر او سلام می دهم. و من به پاس این بشارت به سجده افتادم.

هزار حسنه

معمولاً ثواب هایی که خداوند برای کار نیک به ما می دهد ده برابر است. و گاهی هفتاد برابر است، و گاهی صد برابر است. ولی باید توجه داشته باشیم که خداوند به ذکر صلوات ثواب فوق العاده ای عنایت می کند.

پیامبر عظیم الشان فرمود:

من صلی علی محمد وأهل بینه کتب الله له ألف حسنه؛ (۲) اگر کسی بر پیامبر و آل او صلوات بفرستد، خدای متعال با هر صلواتی هزار حسنه به او مرحمت می کند.

ص: ۱۱۴

۱- کشف الغمه، ج ۱، ص ۲۸؛ حلیه الأبرار، ج ۱، ص ۳۳۸.

۲- بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۶۵.

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله فرمودند:

من صلی علی فی کتاب لم تزل الملائکه تستغفر له ما دام اسمی فی ذلک الکتاب؛ (۱) کسی که در نوشته ای بر من درود بفرستد، تا زمانی که نام من در آن نوشته باقی است، فرشتگان برای او استغفار می کنند.

بسیار به جاست که همه نویسندگان در موقع نوشتن نام یا القاب پیغمبر، به خود زحمت بدهند و ذکر صلوات که همان «صلی الله علیه و آله» است را هم بنویسند، تا این حدیث شامل حال آنها بشود و تا زمانی که آن نوشته باقی است، فرشتگان برای او استغفار کنند. حالا ممکن است یک نوشتاری صدها سال باقی بماند. |

مرحوم محدث قمی در «سفینه البحار» نقل کرده است که اول کسی که رمز «ص» یا «ع» را اختراع کرد تا به خود زحمت ندهند و به جای درود و سلام به پیغمبر یا امامان «ص» یا «ع» بنویسند و فقط رمز بیاورند، دست او فلج و شل شد.

إن شاء الله احترام بگذاریم و همان طور که وقتی نام پیغمبر را در گفتار خود می آوریم و بعد از آن صلوات می فرستیم، در نوشتار هم نام حضرت را با احترام بنویسیم.

ص: ۱۱۵

۱- منیه المرید، ص ۳۴۷؛ بحار الأنوار، ج ۱۱، ص ۷۱ مکاتیب الرسول صلی الله علیه و آله، ج ۱، ص ۳۸۳.

لذا مستحب است هنگام نوشتن نام پیغمبر هم ذکر صلوات نوشته شود تا به عنوان یک حسنه برای ما پایدار و باقی بماند و ملائکه برای ما استغفار کنند.

عروج دعا

رمز بالا رفتن دعا و رسیدن به هدف اجابت، صلوات بر محمد و آل محمد است. امام صادق علیه السلام فرمودند:

من دعا و لم يذكر النبي صلى الله عليه و آله رفرع الدعاء على رأسه و اذا ذكر النبي صلى الله عليه و آله رفع الدعاء؛(۱)

اگر کسی دعا کند و یاد پیغمبر نکند، این دعا همچون پرنده ای بالای سر بچرخد و چون یاد پیامبر کند، دعا بالا رود.

یعنی اگر کسی بدون یاد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دعا کند، این دعا همان طور بالای سر او بند می شود و عروج نمی کند. اما وقتی که یاد پیغمبر کرد، عروج می کند. بلا تشبیه مثل موشکی است که چاشنی ندارد. آن چاشنی و خرجی است که باید موشک را به مقصد برساند. اگر خرجی نباشد، حرکت نمی کند.

آن خرجی که پشتوانه دعاست و آن را به مقصد می رساند، ذکر پیغمبر و صلوات بر محمد و آل محمد است که اگر ذکر پیغمبر شد دعا بالا می رود.

امیدواریم که ان شاء الله به برکت صلوات های ما دعاها بالا برود و مورد پذیرش قرار بگیرد!

ص: ۱۱۶

۱- الکافی، ج ۲، ص ۴۹۱؛ عده الداعی، ص ۱۶۶؛ بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۳۱۶.

صلوات بهترین ذکر و دعا و توسل کوتاه به پیامبر و آل پیامبر است. آن قدر صلوات مهم است که در روایت آمده است که اگر کسی تمام اعمال خیر را به جا بیاورد، ولی در پرونده اعمال او ذکر صلوات نباشد، حسنات و اعمال خیر او پذیرفته نمی شود.

امام رضا علیه السلام در ضمن نامه ای به مأمون نوشتند: |

الصلاه على النبي واجبه في كل موطن و عند العطاس و الذبائح و غير ذلك؛ (۱) صلوات بر پیامبر و آل او در هر مکانی، و موقع عطسه کردن و هنگام ذبح

کردن حیوانات و غیر از این موارد واجب است.

چون صلوات یاد خدا و یاد پیامبر و اهل بیت اوست و درود بر پیامبر و آلش درود بر واسطه های نعمت است، از این رو در تشهد نماز واجب است. در غیر نماز هم هرگاه انسان یاد خدا می کند، یاد پیامبر و آل او را هم بکند. کنار «أشهد أن لا إله إلا الله»، باید اقرار به رسالت و درود بر پیامبر و آل پیامبر صلی الله علیه و آله باشد.

بعضی از محدثین ما مثل شیخ صدوق و صاحب حدائق موقع شنیدن نام پیغمبر، ذکر صلوات را واجب می دانند. چون تعبیرهایی در روایت آمده که ترک عمدی آن «یوجب دخول

ص: ۱۱۷

۱- عیون اخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۱۲۴؛ وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۹۶؛ بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۳۵۶.

النار؛(۱) باعث رفتن به آتش جهنم می شود.» یا جفاکارترین یا بخیل ترین انسان ها به پیغمبر خدا خواهد بود.

بر این اساس همان طور که بعضی از علما زیارت امام حسین علیه السلام را واجب می دانند، ذکر صلوات هم شبهه و خوب دارد. حداقل در هر شبانه روز مقداری صلوات را به محضر پیغمبر و اهل بیت که واسطه وجودی ما و واسطه تمام فیوضات و خیرات و هدایت های ما هستند، هدیه کنیم تا حق آن هاتا حدودی ادا شود. |

راه حل مشکلات

اشاره

بنده بارها خدمت مرحوم آیت الله بهاء الدینی بودم و افراد زیادی در زمان های مختلف می آمدند و برای حل معضلات و مشکلات مهم از ایشان چاره جویی می کردند و راه حلی برای اجابت دعا و بر آمدن حاجات درخواست می کردند.

این بزرگوار معمولاً سه چیز را برای حل معضلات و مشکلات و بر آمدن حاجات توصیه می کردند:

۱- قربانی

کسانی که تمکن مالی دارند قربانی کنند. قربانی کردن و ذبح گوسفند آثار و برکات فراوانی دارد؛ هم برای دفع بلا و هم

ص: ۱۱۸

برای بر آمدن حاجات بسیار مفید است. در واقع آن گوسفند بلاگردان ما می شود.

در روایت آمده است: چیزی نزد خدا محبوب تر از ذبح و قربانی کردن گوسفند نیست. این خونی که ریخته می شود و آن اطعام یا آن گوشتی که به مصرف می رسد، مخصوصا اگر به فقرا و نیازمندا داده شود، برای برطرف شدن مشکلات و بلاها و سختی ها و مصیبت ها اثر دارد.

۲- حدیث کسا

خواندن حدیث شریف کسا برای رفع گرفتاری ها و زدودن غم و اندوه بسیار سفارش شده است. نوع بزرگانی که ما محضر آنها بودیم، مثل مرحوم آیت الله بهجت، آیت الله بهاء الدینی، مرحوم حاج آقای دولابی، همه بدون استثنا سفارش به تلاوت حدیث کسا می کردند.

در پایان حدیث کسا پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله چند بار قسم خوردند به آن خدایی که من را به پیغمبری فرستاد، اگر این حدیث در محفل و مجلس دوستان و شیعیان ما تلاوت شود، ملائکه آن مجلس را تحت پوشش قرار می دهند، و در آنجا حاضر می شوند و برای اهل مجلس استغفار می کنند و رحمت خدا بر اهل مجلس نازل می شود.

صاحب حاجتی مهموم و غمگین نمی ماند، جز این که هم و

غم او برداشته می شود و حوائج او برآورده می شود. پیغمبر قسم خوردند و امیر المؤمنین علیه السلام هم در پایان عرضه داشتند:

إذا و الله فزنا و فاز شيعتنا ورب الكعبة؛ به خدای کعبه، هم ما و هم دوستان و شیعیان ما رستگار شدند.

در هر صورت حدیث کسا اگر در جمع خانواده یا دوستان باشد، خیلی بهتر است. اگر هم نشد و کسی خواست تنها بخواند، مشکلی ندارد. ملائکه و اهل بیت علیهم السلام را حاضر بدانند و در جمع آنها این حدیث را تلاوت می کند. إن شاء الله به برکت اهل بیت علیهم السلام غم و انده برطرف شده و مشکلات رفع و کارها برای او بسیار سهل و آسان می شود.

۳- ختم صلوات

سومین راه حلی که مرحوم آیت الله بهاء الدینی برای رفع مشکلات بیان می فرمودند، چهارده هزار صلوات هدیه به چهارده معصوم علیهم السلام بود که تأثیر فوق العاده ای دارد.

ما روایات فراوان داریم که ذکر صلوات باعث بر آمدن حاجات و اجابت دعاها می شود. رمز اجابت دعاها صلوات بر محمد و آل محمد است. اگر ما در کار پیغمبر و آل او باشیم، قطعاً آنها هم در کار ما خواهند بود. اگر با صدق نیت صلوات بفرستیم، خدا حوائج ما را برآورده می کند. إن شاء الله به برکت صلوات بر پیغمبر و آل او به آرزوهای خود خواهیم رسید.

ص: ۱۲۰

هدیه های نورانی برای اموات

بارها مرحوم آیت الله بهاء الدینی می فرمودند: من ذکر صلوات را کمتر از تلاوت قرآن نمی دانم. ما معمولا یک حمد که خلاصه قرآن است و سه «قل هو الله» که ثواب یک ختم قرآن دارد را به اموات خود هدیه می کنیم. ولی ایشان می فرمودند: من حتی به جای حمد و «قل هو الله» ذکر صلوات را هدیه می کنم و آثار و برکاتی هم داشته است.

همه کسانی که می خواهند برای اموات خود خیرات و مبرات و صدقات بدهند، هدیه کردن صلوات بر پیامبر و آل پیغمبر بسیار مؤثر است. اگر بتوانیم دسته جمعی هم چهارده هزار صلوات هدیه کنیم که نور علی نور است. هر چقدر که می توانیم به گذشتگان و اموات و حق داران صلوات هدیه کنیم که بسیار نافع و پر اثر است و زود به آنها خواهد رسید.

لیک خداوند

یکی از موضوعاتی که در صلوات باید به آن توجه کرد، این است که طبق روایات متعدد پیغمبر خدا تأکید فراوان کردند که هیچ وقت صلوات بر من را تنها نفرستید. یعنی آل یا اهل بیت را به آن اضافه کنید. از این که تنها بر رسول خدا صلوات نفرستیم نهی شدید شده است، بلکه لعنت ملائکه شامل حال کسانی می شود که ذکر صلوات را بدون آل

ص: ۱۲۱

بگویند و اهل بیت را اضافه نکنند.

در منابع اهل سنت هم این روایات آمده است، ولی متأسفانه بعضی از اهل سنت موقع فرستادن صلوات می گویند:

«صلی الله علیه و سلم» و آل را نمی گویند. واقعا انسان مبعوض خدا و ملعون حق تعالی قرار می گیرد.

ابن بابویه و سید بن طاووس به سندهای مختلف از امام صادق علیه السلام روایت کرده اند که حضرت فرمودند: روزی پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله به امیر المؤمنین علیه السلام فرمودند:

یا علی ألا أبشرك؛ یا علی می خواهی تو را به چیز بشارت دهم؟

امیر المؤمنین علیه السلام عرض کردند: پدر و مادرم فدای تو باد! شما همیشه بشارت دهنده به خیر بوده اید. فرمودند: جبرئیل در این زمان نزد من آمد و از امر عجیبی به من خبر داد.

امیر المؤمنین علیه السلام پرسیدند: آن امر شگفت چه بود؟ پیغمبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله بیان فرمودند:

أخبرني أن الرجل من أمتي إذا صلى على واتبع بالصلاه على أهل بيتي فتحت له أبواب السماء و صلت عليه الملائكة سبعين صلاه وإن كان مذنباً خطاء ثم تتحات عنه الذنوب كما يتحات الورق من الشجر و يقول الله تبارك و تعالی ليبيك يا عبدی و سعديك و يقول الله للملائكة يا ملاكتي أنتم

ص: ۱۲۲

تصلون علیه سبعین صلاه و أنا اصلی علیه سبعة مائه صلاه؛ جبرئیل به من خبر داد هر که از امت من بر من صلوات بفرستد و در صلوات اهل بیت مرا همراه کند، درهای آسمان برای او گشوده می شود و ملائکه هفتاد صلوات بر او می فرستند و اگر گناهکار و خطاکار باشد، گناهان او می ریزد، مثل برگی که از درخت می ریزد و حق تعالی به او خطاب می کند: «لیک یا عبدی و سعدیک». به ملائکه می فرماید: ای ملائکه من، شما بر او هفتاد صلوات فرستادید و من بر او هفتصد صلوات میفرستم.

یعنی اگر کسی آل و اهل بیت را اضافه کرد، هم ندای «لیک یا عبدی و سعدیک» می آید، هم هفتاد فرشته به او دعا می کنند و صلوات می فرستند و خدای متعال هم هفتصد صلوات بر او می فرستد و گناهان او هم مثل برگ خزان می ریزد. سپس جبرئیل گفت:

وإذا صلی علی ولم یتبع بالصلاه علی اهل بیتی کان بینها و بین السماء سبعون حجابا و یقول جل جلاله لا لیک ولا سعدیک؛ هر کس هم بر من صلوات بفرستد و صلوات بر من را با صلوات فرستادن بر اهل بیت من قرین و همراه نکند، میان صلوات او و آسمان هفتاد حجاب و مانع حائل می شود و حق تعالی می فرماید: «لا لیک ولا سعدیک».

یعنی جواب تو را نمی دهم و صلوات تو را قبول ندارم. بعد خدای متعال می فرماید:

یا ملائکتی لا تصعدوا دعاءه إلا أن یلحق بالنبی عترته فلا یزال محجوبا حتی یلحق بی أهل بیتی؛(۱) ای ملائکه من، صلوات او را بالا نیاورید تا آن که اهل بیت پیغمبر را به او ملحق کند. و آن صلوات بدون اهل بیت محجوب می ماند تا وقتی که اهل بیت مرا به من ملحق کند.

بوی بهشت

در روایت نورانی دیگری آمده است که پیامبر عظیم الشأن صلی الله علیه و آله در تهدید تند و عجیبی فرمودند:

من صلی علی و لم یصل علی إلی لم یجد ریح الجنة و إن ریحها لتوجد من مسیره خمس مائه عام؛(۲) کسی که بر من صلوات بفرستد و بر آل من صلوات و درود نفرستد، بوی بهشت به مشام او نمی رسد. این در حالی است که بوی بهشت از پانصد سال راه به مشام می رسد.

وقتی خداوند بهشت را خلق کرد، آن را با بوی خوش معطر ساخت. بوی بهشت از مسافت پانصد سال راه اطراف

ص: ۱۲۴

۱- الأمالی للصدوق، ص ۵۸۰؛ ثواب الاعمال، ص ۱۵۷؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۵۶.

۲- الأمالی للصدوق، ص ۲۰۰؛ الأمالی للطوسی، ص ۴۲۴؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۴۸.

بهشت به مشام می رسد. یعنی بوی آن به هزارها کیلومتر اطراف بهشت منتشر می شود.

خوانندگان مخصوصاً اهل سنت توجه داشته باشند، کسانی که در صلوات و در بقیه مسائل آل پیغمبر را از پیغمبر جدا می کنند، نه تنها به بهشت نمی روند، بلکه بوی بهشت هم به مشام آنها نخواهد رسید.

در روایتی می فرماید: صلوات ناقص بر من نفرستید. سؤال کردند: صلوات ناقص و ابر چیست؟ فرمودند: صلواتی که آل را به آن ضمیمه نکنند، آن صلوات ناقص است. (۱)

در هر صورت باید بدانیم که صلوات بدون آل، نه بالا می رود، نه بدان لیک گفته می شود، نه اجابت می شود، بلکه انسان را از بهشت هم دور می کند.

إن شاء الله همیشه به این نکته توجه داشته باشیم که هیچ گاه و در هیچ موقعیتی اهل بیت و آل پیغمبر از پیامبر خدا جدا نیستند.

محافظت از حرارت آتش جهنم

بعد از نماز صبح مستحب است صد مرتبه بر محمد و آل محمد صلوات فرستاده شود.

شخصی به محضر امام صادق علیه السلام شرفیاب شد. حضرت به

ص: ۱۲۵

۱- الصراط المستقیم، ج ۱، ص ۱۹۰؛ مکاتیب الرسول، ج ۱، ص ۵۵۵.

او فرمودند:

ألا أعلمك شيئاً يقى الله به وجهك من حر جهنم؛ نمی خواهی چیزی به تو یاد بدهم که خداوند روی تو را از آتش جهنم نگاه دارد؟

همه آرزوی ما همین است که گرفتار آتش جهنم نشویم. و به یک معنا گرفتار گناه نشویم.

آن شخص عرض کرد: بله، یابن رسول الله! دوست دارم به من چیزی یاد بدهی که من از آتش جهنم محفوظ باشم. فرمودند:

قل بعد الفجر اللهم صل على محمد و آل محمد مائة مرة يقى الله به وجهك من حر جهنم؛ (۱) هر روز بعد از نماز صبح صدبار بگو: «اللهم صل على محمد و آل محمد»، خدا روی تو را از حرارت آتش جهنم حفظ می کند.

ما امیدوار هستیم آغاز هر روزمان که بعد از نماز صبح است، با صد بار ذکر صلوات که خلاصه و چکیده تمام دعاها و تمام ذکرها و توسلات است، دل و جان خود را نورانی کنیم و جلا بدهیم. در واقع این ذکر بلند و نورانی حافظی بین ما و آتش جهنم و حائلی بین ما و گناه است، و ما را از معصیت باز می دارد.

ص: ۱۲۶

۱- ثواب الاعمال، ص ۱۵۵؛ جامع الاخبار، ص ۶۱؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۵۸.

إن شاء الله نور صلوات ما را بگیرد و از حرارت آتش جهنم که همین گناهان دنیایی است حفظ کند!

راه بهشت

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه وآله فرمودند:

من ذکرت عنده فَنَسِيَ الصَّلَاةَ عَلَيَّ أَوْ أَخْطَىٰ بِطَرِيقِ الْجَنَّةِ؛ (۱) کسی که نام من نزد او برده شود و صلوات بر من را فراموش کند، از راه بهشت به خطا رفته است.

یعنی کسی که متذکر یاد پیغمبر شود، یا دیگری نام پیغمبر را ببرد و او بشنود و صلوات بر من را فراموش کند، به بیراهه رفته است. و این نکته مهمی است.

یک موقع کسی عمدا ذکر صلوات را نمی گوید، توبیخ این خیلی شدید است و باعث رفتن به آتش جهنم و به عنوان بخیل ترین و جفاکار ترین افراد معرفی شده است.

ولی این روایت می فرماید: اگر نسیان هم بکنند، باز هم عقوبت دارد. چون معمولا انسان چیزهایی را که برای او مهم و قابل توجه نیست، فراموش می کند.

هیچ گاه نمی شود انسان مثلا حقوق سر ماه را فراموش کند. روز شماری می کند که حقوق او را چه وقت می دهند تا برود و بگیرد. اگر کسی حقوق سر ماه خود را فراموش کند می گویند:

ص: ۱۲۷

۱- المحاسن، ج ۱، ص ۹۵؛ الکافی، ج ۲، ص ۴۹۵؛ بحارالانوار، ج ۹۱، ص ۴۹.

شاید مشکل روانی و اختلال حواس داشته باشد. ممکن نیست انسان نهار و شام را فراموش بکند و غذا نخورد. کم اتفاق می افتد. مگر مصیبتی، یا حادثه مهمی اتفاق افتاده باشد.

همان طور که ما در زندگی خود چیزهای مهم را هیچ وقت فراموش نمی کنیم، صلوات هم باید همین طور باشد. بر این اساس فرمودند: فراموشی آن هم عقوبت دارد. با این که نوعاً فراموشی از چیزهایی است که تکلیف را ساقط می کند، ولی اینجا چون مسأله، مسأله بسیار مهمی است، حضرت می فرماید: اگر یادی از من بشود و کسی صلوات را فراموش کند، راه بهشت را گم کرده است.

معلوم می شود راه بهشت، محمد و آل محمد و صلوات بر این هاست. اگر کسی صلوات را فراموش کند، در واقع راه بهشت و راه رستگاری و سعادت و کمال را گم کرده است.

إن شاء الله راه بهشت که صلوات بر پیامبر و آل پیغمبر است را فراموش نکنیم. در هر حالی این ذکر را بگوییم که در مسیر رفتن به سوی بهشت باشیم.

بهترین عمل در خانه کعبه

شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: خداوند به من توفیق داد تا به داخل خانه کعبه بروم. اما از اعمال و آداب داخل کعبه چیزی نمی دانستم. نمی دانستم وقتی به داخل کعبه مشرف

می شوم چه بگویم. هیچ دعایی به خاطر نداشتم. تنها چیزی که به ذهن من رسید، صلوات بر محمد و آل محمد علیهم السلام بود. من هم شروع کردم به فرستادن صلوات بر محمد و آل محمد.

حضرت فرمودند:

أما إنه لم يخرج أحد بأفضل مما خرجت به؛^(۱) آگاه باش که هیچ کس مانند تو در فضیلت و ثواب از خانه کعبه بیرون نیامده است.

بهترین نقاط روی زمین بیت الله الحرام است، زمین کربلاست، مدینه منوره است، نجف اشرف است، کوفه و دیگر مشاهد مشرفه است. انسان در این اماکن باید بهترین استفاده را بکند. بهترین ذکر و بهترین دعا را بخواند. این شخص جز ذکر صلوات به خاطرش نیامده بود. امام صادق علیه السلام به او فرمودند:

شما در حالی از خانه کعبه بیرون آمدی که عملت از اعمال دیگران برتر و بالاتر بود. یعنی ذکر صلوات برتر از نمازهای مستحبی و قرآن و دعا و اعمال مستحبی دیگر است.

صلوات در مشاهد مشرفه

ذکر شریف صلوات در همه جا افضل و برترین اعمال در میان مستحبات است. خصوصا در مسجد الحرام و مشاهد مشرفه. کسانی که به بیت الله الحرام، یا مدینه منوره، یا عتبات

ص: ۱۲۹

۱- الکافی، ج ۲، ص ۴۹۴؛ ثواب الاعمال، ص ۱۵۵؛ بحار الانوار، ج ۹۱، ص ۵۷.

عالیات، و یا مشهد رضوی علیه السلام مشرف می شوند، چه در مسیر رفت و برگشت و چه در خود مشاهد مشرفه این ذکر را بگویند. فکر نکنند یک عمل کوچکی است. این عمل را جدی بگیرند.

مرحوم آیت الله بهاء الدینی بعضی اوقات که به حرم مشرف می شدند، به جای زیارت ها همین ذکر را می گفتند. می فرمودند: ما به امام هشتم چند صلوات هدیه کردیم. یعنی این را کوچک نشماریم. فکر نکنیم فقط زیارت نامه ها ما را به امام ها نزدیک می کند.

اگر نگوئیم ذکر صلوات از دعاها و تلاوت قرآن و هدیه کردن نماز و دیگر اعمال بالاتر است، کمتر نیست. در مشاهد مشرفه می توان آن را به عنوان افضل اعمال بر شمرد.

ذکر صلوات و هدیه کردن صلوات به محضر آن بزرگواران، در واقع در خواست درود و رحمت از خدای متعال برای آنهاست .

بهترین اعمال از منظر دو بهشتی

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله گاهی خواب هایی را که دیده بودند بیان می کردند. بر اساس روایات، خواب پیامبر و امام معصوم علیهم السلام مثل بیداری است. یعنی عین وحی است. فکر و اندیشه و توهم و خیال های بشری یا شیطانی در آن راه ندارد.

ص: ۱۳۰

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله یک روز فرمودند: من شب گذشته عمویم حضرت حمزه و پسر عموی خود حضرت جعفر طیار را در خواب دیدم که ظرفی از کنار در حضور آنها بود. مدتی از آن خوردند، بعد انگور شد. پس از آن زمانی از آن انگور تناول کردند، سپس انگور رطب شد. از آن نیز مدتی خوردند، تبدیل به چیز دیگری شد. پیوسته مشغول تناول میوه ها و غذاهای بهشتی بودند.

پیامبر عظیم الشان صلی الله علیه و آله از همه چیز آگاهی دارند. اگر گاهی از کسی چیزی می پرسند، برای آن است که ما متوجه شویم و از حقایق عالم آگاه شویم. حضرت از آنها سؤال کردند:

أی الأعمال وجدتما أفضل؛ شما کدام عمل را برتر و بالاتر یافتید؟

عرض کردند:

فدیناک بالآباء والأمهات وجدنا أفضل الأعمال الصلاة عليك وسقى الماء وحب علي بن ابي طالب؛(۱) پدران و مادرانمان فدای شما؛ صلوات بر تو و آب دادن و دوستی علی بن ابی طالب را بهترین عمل یافتیم.

گفتند: افضل اعمال را در عالم آخرت که عالم شهود و عالم کشف و واقعیت است سه چیز یافتیم:

ص: ۱۳۱

۱- الدعوات، ص ۹۰؛ کشف الیقین، ص ۲۳۱؛ بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۶۹.

۱- «الصلاه عليك». صلوات بر محمد و آل محمد عليهم السلام نخستین چیزی بوده است که دو شهید والا مقام، مثل حمزه و جعفر عليهم السلام که پیغمبر به آنان عشق می ورزید، به عنوان بهترین عمل معرفی کردند. صلوات مقدمه تمام نیکی ها و خوبی هاست.

۲- «سقی الماء»؛ آب دادن به تشنه ها، حتی شاید شامل مطلق آب دادن به گیاهان یا حیوانات هم بشود. اصلا خدای متعال آب دادن را دوست دارد. چه خوب است انسان به نیازمندان و افرادی که به آب نیاز دارند، آب رسانی و سقایی کند.

۳- «حب علی بن ابی طالب»؛ سومین چیزی که در این عالم برتری دارد و وسیله نجات است، حب علی بن ابی طالب علیه

السلام است. محبت مولا- امیرالمؤمنین سرآمد همه اعمال و برترین و بالا-ترین زاد و توشه ای است که یک انسان می تواند برای عالم آخرت خود بردارد و ذخیره بکند.

اوقات و شرایط برای ذکر صلوات

گاهی سؤال می شود: آیا صلوات وقت خاصی دارد؟ در چه وقتی افضل است؟

صلوات به یک معنا، زمان و مکان و وقت و موقعیت و شرایط نمی شناسد. همان طور که یاد خدا استثنا ندارد و در هر حالی و در هر شرایط و زمان و مکانی خوب و پسندیده است،

ص: ۱۳۲

صلوات هم همین طور است.

گاهی می پرسند: آیا لازم است موقع صلوات وضو داشته باشیم، یا رو به قبله باشیم؟

ذکر صلوات در هر حالی، حتی برای کسانی که عذر شرعی دارند، بسیار پسندیده و با فضیلت است. صلوات در حالات مختلف، رو به قبله، پشت به قبله، با وضو، بی وضو، خوابیده، نشسته، در حال راه رفتن و در هر شرایطی پسندیده است. همان طور که یاد خدا مقرب و محبوب حق تعالی است، ذکر صلوات هم چون یاد خداست، در هر شرایط و در هر زمان و مکانی پسندیده و محبوب خداوند است و به عنوان افضل اعمال سفارش شده است.

بهترین اوقات صلوات

البته مسلم است بعضی از اوقات شرافت و فضیلت آن بیشتر است. مثلاً عصر پنج شنبه، شب و روز جمعه سفارش شده است.

صلوات در روز جمعه

امام صادق علیه السلام فرمود:

ما من عمل يوم الجمعة أفضل من الصلوات على محمد و آل محمد؛^(۱) در روز جمعه هیچ عملی با

ص: ۱۳۳

۱- الخصال، ج ۲، ص ۳۹۴؛ جمال الأسبوع، ص ۲۳۴؛ بحار الأنوار، ج ۸۶، ص ۳۳۳.

فضیلت تر از صلوات بر محمد و آل محمد نیست.

شاید ده ها عمل مستحب برای شب و روز جمعه وارد شده باشد، ولی از صلوات به عنوان افضل اعمال شب و روز جمعه یاد شده است که باعث می شود حوائج انسان بر آورده شود.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

من صلی علی یوم الجمعة مائة صلاة قضی الله له ستین حجة ثلاثون للدنیا و ثلاثون للآخر؛(۱) کسی که در روز جمعه صد بار بر من صلوات بفرستد، خداوند شصت حاجت او را بر آورد، سی حاجت مربوط به دنیا و سی حاجت مربوط به آخرت.

صلوات در با فضیلت ترین اوقات

ماه های رجب، شعبان و رمضان افضل ماه های سال هستند. در این سه ماه به صلوات سفارش شده است.

در شب های قدر، بهترین اعمال ذکر صلوات بر محمد و آل محمد است. در عید فطر، عید قربان، میلاد پیامبر صلی الله علیه و آله و مبعث و میلاد ائمه علیهم السلام، یکی از بهترین و با فضیلت ترین اعمال ذکر صلوات بر محمد و آل محمد است.

و به طور کلی ایامی که با اهل بیت تناسب دارد، یکی از بهترین هدیه های ما می تواند صلوات بر محمد و آل محمد باشد.

ص: ۱۳۴

هنگام عطسه کردن، وزش باده‌ها، آمدن باران، وقت دعا و هر وقت یاد خدا می‌کنید، مستحب است بر محمد و آل محمد صلوات بفرستید. در قرآن آمده است:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى. (۱)

امام هشتم علیه السلام به این آیه مبارکه استشهاد کردند که هر کسی ذکر خدا و اسم خدا را برد، مستحب است بر پیامبر و آل هم صلوات بفرستد.

بنابر این، صلوات به یک معنا زمان نمی‌شناسد، ولی زمان‌های خاص با فضیلت‌تر است و ثواب آن چند برابر خواهد شد. یکی از اوقات صلوات موقع دیدار و زیارت مؤمنین است. وقتی به هم می‌رسند، مستحب است که سلام و مصافحه داشته باشند و در وقت مصافحه صلوات بفرستند.

ذکر صلوات در مجامع

مجالسی که گرد هم جمع می‌شویم؛ در خانه‌ها، در حسینیه‌ها، در تکیه‌ها، این‌ها فرصت بسیار خوبی برای ذکر صلوات است. از آثار آن این است که نفاق از بین می‌رود، ملائکه فرود می‌آیند و شیاطین دور می‌شوند.

گویندگان و یا کارشناسانی که در رسانه، یا در همایش‌ها، یا در منبرها گویندگی می‌کنند، شایسته است که مجالس

ص: ۱۳۵

خود را به این ذکر نورانی کنند. صلوات که فرستاده می شود، فضا معطر می شود.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: اگر عده ای در مجلسی جمع شوند و ذکر خدا و صلوات در آن مجلس نباشد، روز قیامت آن مجلس

حسرت و وبال برای آنها خواهد بود. (۱) لذا در گردهمایی ها، در مجالس خانوادگی، در مجالس چند نفره دوستان، این ذکر بلند را فراموش نکنیم که به برکت این ذکر مجالس ما نورانی می شود و نام و یاد پیغمبر و اهل بیت علیهم السلام در مجلس ما حاکم می شود و این بهترین وسیله نجات ما خواهد بود.

إن شاء الله خداوند متعال توفیق تداوم و کثرت صلوات و پیوند خالصانه با پیغمبر و آل را به همه ما مرحمت بفرماید!

ما معتقد هستیم که آثار و برکات صلوات به یک جمع نمی رسد. بر اساس روایات آثار آن به همه موجودات و به همه عوالم خواهد رسید.

صلوات بر انبیای الهی

چه خوب است صلوات خود را به صلوات بر انبیا ضمیمه کنیم که جامع تر و کامل تر خواهد بود. وقتی در محضر مبارک امام صادق علیه السلام نام یکی از انبیای الهی برده شد، آن حضرت فرمودند: چون نام یکی از انبیا برده می شود، اول بر محمد صلی الله علیه و آله

ص: ۱۳۶

صلوات بفرستید و بعد بر آن پیامبر. (۱)

اللهم صل على محمد و آل محمد و صل على جميع

الأنبياء و المرسلين!

شفاعت انبیای الهی

فاطمه زهرا سلام الله علیها می گوید: بستر خوابم را گسترده بودم که رسول خدا صلی الله علیه و آله وارد شد. فرمود:

یا فاطمه لا- تنامی الا وقد عملت أربعه ختمت القرآن و جعلت الانبياء شفعاك و ارضيت المؤمنين عن نفسك و حججت و اعتمرت؛ ای فاطمه، به بستر خواب مرو، جز این که چهار کار انجام داده باشی: قرآن را ختم کرده باشی، و انبیا را شفیع خود قرار داده باشی، و مؤمنان را از خویش خشنود ساخته باشی، و حج و عمره به جا آورده باشی!

رسول خدا صلی الله علیه و آله این را فرمود و مشغول نماز شد. من صبر کردم تا نماز آن حضرت تمام شد. گفتم: یا رسول الله، چهار چیز گفتید که من در این شرایط توان انجام آن را ندارم. حضرت تبسم کردند و فرمودند:

إذا قرأت «قل هو الله احد» ثلاث مرات فکانک ختمت القرآن و اذا صليت على و على الأنبياء قبلي كنا شفعاك يوم القيامة و إذا استغفرت للمؤمنين رضوا

ص: ۱۳۷

۱- شرح فضائل صلوات، ص ۶۴.

كلهم عنك و إذا قلت سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا الله و الله أكبر فقد حججت و اعتمرت؛ (۱) هنگامی که سه مرتبه سوره «قل هو الله احد» را قرائت کردی، گویا قرآن را ختم کرده ای، و هنگامی که بر من و انبیای قبل از من صلوات فرستادی، ما در روز قیامت شفیع تو خواهیم بود، و هنگامی که برای اهل ایمان استغفار کردی، همه مؤمنان از تو راضی خواهند بود، و هنگامی که گفتی «سبحان الله و الحمد لله و لا إله إلا

الله و الله أكبر» حج و عمره گذارده ای!

امیدوار هستم که توفیق صلوات از ما گرفته نشود و لحظه به لحظه در گفتن این ذکر و انس به این ذکر و همراه شدن با این ذکر موفق تر و همراهی بیشتری داشته باشیم و جان و روح خود را با ذکر محمد و آل محمد عجین کنیم!

ص: ۱۳۸

۱- خلاصه الاذکار، ص ۱۹۶؛ عوالم العلوم، ج ۱۱، ص ۸۵۷.

أقيموا الصلوه. ٤٩

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا..... ١٢، ١٨، ٣٠، ٣١، ٥١، ١٠٨،

إِنَّكَ مَيِّتٌ..... ٤١

جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا..... ٨٩

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا..... ٤٦

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ..... ١١

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَهُوَ فِي عِيشِهِ رَاضِيهٍ..... ٩٠

فَلَا تَزُكُوا أَنْفُسَكُمْ..... ٥٠

فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ..... ٦٨

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى..... ٥٠، ١٣٥

اللَّهُ يَزَكِّي مَنْ يَشَاءُ..... ٥٠

وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّهِ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا..... ٦١

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ..... ٩١

وَأِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ..... ١١٠

وَأِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا..... ٦٧

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ..... ٩٦

يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ..... ٤٥

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ..... ٥٢

ص: ١٤٠

أثقل ما يوضع في الميزان يوم القيامة الصلاة على محمد و أهل بيته.....٢٢

أخبرني آن الرجل من أمتي إذا صلى على و اتبع بالصلاة على اهل بيتي فتحت له أبواب السماء و وصلت عليه الملائكة سبعين صلاة و إن كان مذنباً خطاء ثم تتحات عنه

الذنوب كما يتحات الورق من الشجر و يقول الله تبارك و تعالی لبيك يا عبدی وسعديك و يقول اللهملائكة يا ملائكتي انتم تصلون عليه سبعين صلاة و انا اصلي عليه

سبعمائه صلاة.....١٢٢

ادخرت شفاعتي لأهل الكبائر من امتي ٨٠

إذا دخلت المسجد فصل على النبي صلى الله عليه و آله وسلم و إذا خرجت فافعل ذلك.....٨٦

إذا دعا أحدكم فليبدأ بالصلاة على النبي صلى الله عليه و آله فان الصلاة على النبي صلى الله عليه و آله مقبولة و لم يكن الله

ليقبل بعضا و يرد بعضا.....٢٧

إذا ذكر النبي صلى الله عليه وآله و سلم فاكثروا الصلاة عليه فانه من صلى على النبي صلى الله عليه وآله صلاة واحده صلى الله عليه الف صلاة فى الف صف من الملائكه

و لم يبق شى مما خلقه الله إلا صلى على العبد لصلاة الله عليه و صلاة ملائكته.....٦٩

إذا قرأت «قل هو الله أحد» ثلاث مرات فكانك ختمت القرآن و إذا صليت على و على الأنبياء قبلى كنا شفعاء ك يوم القيامة و إذا استغفرت للمؤمنين رضوا كلهم عنك و إذا قلت سبحان الله و الحمد لله ولا- إله إلا- الله و الله أكبر فقد حججت و اعتمرت
.....١٣٧

إذا و الله فزنا و فار شيعتنا ورب الكعبه١٢٠

إرفعوا أصواتكم بالصلاة على فانها تذهب بالنفاق.....٥٨

آساس الإسلام حبى و حب اهل بيتى.....٣٥

استخود عليهم الشيطان فأنساهم ذكر الله ١٢

أشهد أن لا إله إلا الله.....١١٧

أشهد أن محمدا عبده و رسوله.....٤٠

أعظم آيه فى كتاب الله.....١٠١

أفضل الدعاء الصلاة على محمد و آله ثم الدعاء للإخوان ثم الدعاء لنفسك فيما أحببت٢٢

أكثروا الصلاة على فان الصلاة على نور فى القبر و نور على الصراط و نور فى الجنة.....٨٧

ص: ١٤٢

ألا أعلمك شيئاً يقى الله به وجهك من حر جهنم..... ١٢٦

البخل جامع لمساوى العيوب وهو زمام يقاد به إلى كل سوء..... ٥٣ البخل من بخل
بالسلام..... ٥٤

البخل من ذكرت عنده فلم يصل على..... ٥٤

الدعاء أفضل من قراءة القرآن لأن الله عزوجل قال: قل ما يعبؤا بكم ربى لولا دعائكم ٢٣

الصلاه على النبى صلى الله عليه وآله أمحق للخطايا من الماء للنار..... ٥٤

اللهم إنى أسألك العفو والعافيه و المعافاه فى الدنيا والآخره ٢٤

اللهم صل على محمد و آل محمد و صل على جميع الأنبياء والمرسلين..... ١٣٧

اما آجفى الناس فرجل ذكرت بين يديه فلم يصل على..... ٨١

أما إنه لم يخرج أحد بأفضل مما خرجت به..... ١٢٩

إن اشرف أعمال المؤمنين فى مراتبهم التى قد رتبوا فيها من الثرى إلى العرش الصلاه على محمد و آله الطيبين صلى الله
عليهم..... ١٠٢

إن الشيطان اثنان شيطان الجن و يبعد بلا- حول ولا- قوه إلا- بالله العلى العظيم و شيطان الإنس و يبعد بالصلاه على النبى و
آله..... ٩٧

ان المومنين إذا التقيا فتصافحا اقبل الله عزوجل عليهما بوجهه و

ص: ١٤٣

تساقطت عنهما الذنوب كما يتساقط الورق من الشجر.....٢٦

ان جبرئيل قال لى ألا أبشرك ان الله عزوجل يقول لك من صلى عليك صليت عليه و من سلم عليك سلمت عليه فسجدت الله
شكرا١١٤

ان من تمام التحيه للمقيم المصافحه و تمام التسليم على المسافر المعانقه.....٢٥

ان يوم الجمعة سيد الأيام يضاعف الله فيه الحسنات ويمحو فيه السيئات و يرفع فيه الدرجات و يستجيب فيه الدعوات و يكشف
فيه الكربات و يقضى فيه الحوائج العظام.....١٩

انا عند الميزان يوم القيامة فمن ثقلت سيئاته على حسناته جئت بالصلاه على حتى أثقل بها حسناته.....٩١

انما اتخذ الله إبراهيم خليلاً لكثرة صلاته على محمد و أهل بيته صلوات الله عليهم.....٤٤

اولى الناس بى يوم القيامة أكثرهم على صلاه فى دار الدنيا.....٤١

أى الأعمال وجدتما افضل.....١٣١

بنا عرف الله و بنا عبد الله.....٥١

جائنى جبرئيل و قال إنه لا يصلى عليك احد الا ويصلى عليه سبعون الف ملك و من صلى عليه سبعون الف ملك كان من اهل
الجنة.....١١٢

خمس ما اثقلهن فى الميزان سبحان الله و الحمد لله ولا اله إلا الله و

ص: ١٤٤

الله اكبر و الولد الصالح يتوقى لمسلم فيصبر و يحتسب.....٢١

رأيت رجلا- في المنام من امتي على الصراط يرجف احيانا و يخبو احيانا و يتعلق احيانا فجاءته صلواته على و اقامته على قدميه حتى مضى على الصراط.....٦٦

شيعتنا الرحماء بينهم الذين إذا خلوا ذكروا الله [ان ذكرنا من ذكر الله]، إنا إذا ذكرنا الله ذكر الله و إذا ذكر عدونا ذكر الشيطان..٥٧

صل على عبدى كما صلى على النبي فهو يصلى عليه إلى يوم القيامة.....٧٧

الصلاه على النبي صلى الله عليه وآله وسلم واجبه فى كل موطن و عند العطاس و الذبائح و غير ذلك١١٧

الصلاه على محمد و آله تعدل عند الله عزوجل التسبيح و التهليل و التكبير.....٥٦

الصلاه على نور الصراط و من كان له على الصراط من النور لم يكن من اهل النار.....٢٩

طوفوا بعرش النور فصلوا على نور جلالى محمد حبيبي و احملوا عرشى.....٩٥

طوفوا بعرش النور و سبحونى و احملوا عرشى.....٩٤

فأكثروا من الصلاه على نبيكم.....١٠٧

فدينناك بالآباء والأمهات وجدنا أفضل الأعمال الصلاه عليك و سقى الماء و حب على بن ابى طالب.....١٣١

ص: ١٤٥

فهذا أكبر وأعظم مما أعطى الله آدم..... ٣٠

قل بعد الفجر اللهم صل على محمد و آل محمد مائه مره يقى الله به وجهك من حر جهنم.. ١٢٦

قولكم حكم و حتم..... ٧٩،٤٣

كلنا محمد.... ٤٦

لا إله إلا الله محمد رسول الله..... ٨٤

لا تضربوا أطفالكم على بكائهم فان بكاءهم أربعة أشهر شهاده أن لا إله الا الله و أربعة أشهر الصلاة على النبي و آله و أربعة

أشهر الدعاء لوالديه..... ١١٠

لا حول و لا قوه إلا بالله العلى العظيم..... ٩٨

لا لبيك ولا سعديك..... ١٢٣

لا يزال الدعاء محجوبا حتى يصلى على محمد و آل محمد..... ٣٧

ليبك يا عبدى و سعديك..... ١٢٣

لن يلج النار من صلى على..... ٣٩

اللهم صل على فاطمه و أبيها و بعلها و بنيتها و السر المستودع فيها بعدد ما أحاط به علمك... ٧٤

اللهم صل على محمد و آل محمد صلوه كثيره تكون لهم رضا..... ٦٥

اللهم صل على محمد و آل محمد.. ١٢٦،٩٨،٨٣

ما خلق الله شيئا إلا جعل له سيدا... و الجمعه سيد الأيام و رمضان سيد الشهور و اسرافيل سيد الملائكه و آدم سيد البشر

ص: ١٤٦

و انا سيد الأنبياء و على سيد الأوصياء ١٩

ما من شيء يعبد الله به يوم الجمعة أحب إلى من الصلاة على محمد و آل محمد..... ٢٠

ما من عبد مكروب يخلص النيه ويدعو بهن إلا استجاب الله له ٣٨

ما من عمل افضل يوم الجمعة من الصلوة على محمد و آله ٢٠

ما من عمل يوم الجمعة أفضل من الصلوات على محمد و آل محمد..... ١٣٣

ما من قوم اجتمعوا فى مجلس فلم يذكروا اسم الله عزوجل ولم يصلوا على نبيهم إلا- كان ذلك المجلس حسره و بالا عليهم..... ٣٤

ما يوضع فى ميزان امرىء يوم القيامة أفضل من حسن الخلق ٢٢

من ابغض شيئاً ابغض ان ينظر إليه و أن يذكر عنده ٥٩

من أحب شيئاً أكثر ذكره ٥٩

من تناول ريحانه فشمها و وضعها على عينيه ثم قال اللهم صل على محمد و آل محمد لم تقع على الأرض حتى يغفر له . ٩٨

من دعا و لم يذكر النبي صلى الله عليه و آله وسلم رفرف الدعاء على رأسه و اذا ذكر النبي صلى الله عليه و آله و سلم رفع الدعاء ١١٦

من ذكرت عنده فلم يصل على فدخل النار فأبعده الله ٨١

من ذكرت عنده فنسى الصلاة على أخطئ به طريق الجن ١٢٧

من ذكرنى و لم يصل على فقد شقى ٨١

ص: ١٤٧

من صلى على النبي و آله مائه مره فى كل يوم أسداها سبعون ملكا يبلغها إلى رسول الله صلى الله عليه و آله وسلم قبل صاحبه
١١١.....

من صلى على النبي و آله مره واحده بنيه و إخلاص من قلبه قضى الله له مائه حاجه منها ثلاثون للدنيا و سبعون للآخر.. ٦٣

من صلى على صلى الله عليه و ملائكته فمن شاء فليقل و من شاء فليكثر ١٠٣

من صلى على فى كتاب لم تزل الملائكه تستغفر له ما دام اسمى فى ذلك الكتاب ١١٥

من صلى على كل يوم ثلاث مرات و فى كل ليله ثلاث مرات جبالى و شوقا الى كان حقا على الله عزوجل أن يغفر له ذنوبه
تلك الليله و ذلك اليوم..... ٤٢

من صلى على محمد و آل محمد مائه مره قضى الله له مائه حاجه ٩٣

من صلى على محمد و أهل بيته كتب الله له ألف حسنه ١١٤

من صلى على مره صلى الله عليه عشرا و من صلى على مره صلى الله عليه مائه مره و من صلى على مره صلى الله عليه الف
مره و من صلى على الف مره لا

يعذبه الله فى النار أبدا ٥٣

من صلى على مره فتح الله عليه بابا من العافيه ٢٣

من صلى على مره لم يبق من ذنوبه ذره... ٨٩

ص: ١٤٨

من صلى على و لم يصل على آلى لم يجد ربح الجنه و إن ربحها لتوجد من مسيره خمسمائه عام ١٢٤

من صلى على يوم الجمعة مائه صلاه قضى الله له ستين حاجه ثلاثون للدينا و ثلاثون للآخره ١٣٤

من صلى على النبى صلى الله عليه وآله وسلم فمعناه انى انا على الميثاق و الوفاء الذى قبلت حين قوله الست بربكم قالوا بلى..... ١٠٨

من صلى على مره خلق الله على رأسه نورا و على يمينه نورا و على شماله نورا و على فوقه نورا و على ظهره نورا و على تحته نورا و فى جميع أعضائه نورا ٧٤

من قال صلى الله على محمد و آل محمد أعطاه الله أجر اثنين و سبعين شهيدا و خرج من ذنوبه كيوم ولدته أمه ٦٠

من كا آخر كلامه لا إله إلا الله دخل الجنه .. ٨٢

من كان آخر كلامه الصلاه على و على على دخل الجنه ٨٢

من كانت له إلى الله عزوجل حاجه فليبدأ بالصلاه على محمد و آله ثم يسأل حاجته ثم يختم بالصلاه على محمد و آل محمد فإن الله عزوجل أكرم من أن يقبل الطرفين و يدع

الوسط ١٠٦

من لم يقدر على ما يكفر به ذنوبه فليكثر من الصلوه على محمد و آله فإنها تهدم الذنوب هدما ٥٦

منا أهل البيت ١٠٣

ناولت أبا عبدالله الصادق شيئا من الرياحين ٩٨

ص: ١٤٩

و إذا صلى على ولم يتبع بالصلاه على أهل بيتي كان بينها وبين السماء سبعون حجابا و يقول جل جلاله لا- لبيك
ولاسعديك.....١٢٣

و السلام على النبي صلى الله عليه و آله وسلم أفضل من عتق رقاب.....٥٥

و بالشهادتين تدخلون الجنة و بالصلاه تناولون الرحمه١٠٧

و جعل صلواتنا عليكم و ما خصنا به من ولايتكم طيبا لخلقنا و طهاره لأنفسنا و تزكيه لنا و كفاره لذنوبنا٩٢

و حب رسول الله صلى الله عليه و آله وسلم أفضل من مهج الأنفس٥٥

وقد أعطى الله محمدا صلى الله عليه و آله أفضل من ذلك و هو ان الله صلى عليه و امر ملائكته أن يصلوا عليه و تعبد جميع
خلقه بالصلاه عليه إلى يوم القيامه٢٩

و من كان على الصراط له نور لم يكن من أهل النار٨٨

هذا من العلم الممكنون ولولا انكم سألتموني عنه ما أخبرتكم به٣١

ياابهاشم من تناول ورده اوريحانه فقبلها ووضعها على عينيه ثم صلى على محمد و آل محمد الأئمه كتب الله له الحسنات مثل رمل
عالج و محاه عنه من السيئات مثل ذلك ..٩٩

يا على الا ابشرك.....١٢٢

يا على من صلى على كل يوم أو كل ليله و جبت له شفاعتي و لو كان من أهل الكبائر ٧٨

يا فاطمه لا تنامي الا وقد عملت أربعة ختمت القرآن و جعلت

الانبياء شفعاؤك و ارضيت المؤمنين عن نفسك و حججت و اعتمرت ١٣٧

يا فاطمه من صلى عليك غفر الله له و ألحقه بي حيث كنت من الجنة ٧٣

يا ملاكتي لا تصعدوا دعاءه إلا أن يلحق بالنبى عترته فلا يزال محجوبا حتى يلحق بي اهل بيتى ١٢٤

ص: ١٥١

۱. قرآن کریم.

۲. ارشاد القلوب إلى الصواب (للديلمي) / ديلمی، حسن بن محمد، الشریف الرضی، قم، چاپ اول، ۱۴۱۲ ق.

۳. الأمالی للصدوق / ابن بابویه، محمد بن علی، کتابچی، تهران، چاپ ششم، ۱۳۷۶ ش.

۴. الأمالی للطوسی / طوسی، محمد بن الحسن، دار الثقافة، قم، چاپ اول، ۱۴۱۴ ق.

۵. بحار الانوار / مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ دوم، ۱۴۰۳ ق.

۶. بر منبر خاطره / عباس محقق کاشانی، انتشارات انصاریان، قم، چاپ اول، ۱۳۹۱ ش.

۷. البلد الأمين و الدرع الحصین / کفعمی، ابراهیم بن علی عاملی، مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۸ ق.

۸. تحف العقول / ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، جامعه مدرسین، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۴ ق.
۹. تحفه الواعظین / شهیدی.
۱۰. تفسیر العیاشی / عیاشی، محمد بن مسعود، المطبعه العلمیه، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۰ ق.
۱۱. تفسیر القمی / علی بن ابراهیم، دار الکتب، قم، چاپ سوم، ۱۴۰۴ ق.
۱۲. تفسیر فرات الکوفی / کوفی، فرات بن ابراهیم، وزارت ارشاد اسلامی، تهران، چاپ اول، ۱۴۱۰ ق.
۱۳. التوحید للصدوق / ابن بابویه، محمد بن علی، جامعه مدرسین، قم، چاپ اول، ۱۳۹۸ ق.
۱۴. ثواب الاعمال و عقاب الاعمال / ابن بابویه، محمد بن علی، دار الشریف الرضی للنشر، قم، چاپ دوم، ۱۴۰۶ ق.
۱۵. جامع الاخبار (للشعیری) / محمد بن محمد شعیری، مطبعه حیدریه، نجف، چاپ اول.
۱۶. جمال الاسبوع بکمال العمل المشروع / ابن طاووس، علی بن موسی، دار الرضی، قم، چاپ اول، ۱۳۳۰ ش.
۱۷. حکایت های حج / فاطمه عسگری، مرکز پژوهش های صدا و سیما، قم، چاپ اول، ۱۳۹۰ ش.
۱۸. حلیه الأبرار فی احوال محمد و اله الاطهار علیهم السلام / بحرانی، سید هاشم بن سلیمان، مؤسسه المعارف

الاسلاميه، قم، چاپ اول، ۱۴۱۱ ق.

۱۹. الخصال / ابن بابويه، محمد بن علی، جامعه مدرسين، قم، چاپ دوم، ۱۳۶۲ ش.

۲۰. خلاصه الاذکار / فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، زایر، قم، ۱۳۸۶ ش،

۲۱. دار السلام / محدث نوری، میرزا حسین.

۲۲. الدعوات (لراوندی) / قطب الدین راوندی، سعید بن هبه الله، انتشارات مدرسه امام مهدی علیه السلام، قم، چاپ اول،

۱۴۰۷ ق.

۲۳. دلائل الصدق لنهج الحق / مظفر نجفی، محمد حسن، مؤسسه آل البيت علیه السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۲۲ ق.

۲۴. روضه الواعظین و تبصره المتعظین / فتال نیشابوری، محمد بن احمد، انتشارات رضی، قم، چاپ اول، ۱۳۷۵ ق.

۲۵. ..الروضه فی فضائل امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام/ابن شاذان قمی، ابوالفضل شاذان بن جبرئیل، مکتبه الامین،

قم، ۱۴۲۳ ق.

۲۶. شرح نهج البلاغه لابن ابی الحدید / ابن ابی الحدید، عبد الحمید بن هبه الله، مکتبه آیت الله المرعشی النجفی، قم، چاپ اول،

۱۴۰۴ ق.

۲۷. شرح و فضائل صلوات / احمد بن محمد الحسینی اردکانی، شرکت انتشارات میقات، تهران، چاپ پنجم،

ص: ۱۵۴

۲۸. الصراط المستقیم الی مستحقی التقدیم / عاملی نباطی، علی بن محمد بن علی بن محمد بن یونس، المكتبه الحیدریه، نجف، چاپ اول، ۱۳۸۴ ق.

۲۹. عده الداعی و نجاح الساعی / ابن فهد حلی، احمد بن محمد، دار الکتب الاسلامی، چاپ اول، ۱۴۰۷ ق.

۳۰. العروه الوثقی / السيد محمد کاظم الطباطبایي الیزدی، مکتب و کلاء الامام الخمينی رحمه الله، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۰ ق - ۱۹۹۰ م.

۳۱. علل الشرايع / ابن بابويه، محمد بن علی، کتاب فروشی داوری، قم، چاپ اول، ۱۳۸۵ ش.

۳۲. عنوان الکلام / ملا محمد باقر فشارکی، کتاب فروشی اسلامیه، تهران.

۳۳. عوالم العلوم و المعارف و الاحوال / بحرانی اصفهانی، عبدالله بن نورالله، مؤسسه الامام المهدي عليه السلام، قم، چاپ دوم، ۱۳۸۲ ش.

۳۴. عوالم اللثالی العزیزیه فی الأحادیث الدینیة / ابن ابی جمهور، محمد بن زین الدین، دار سید الشهداء للنشر، قم، چاپ اول، ۱۴۰۵ ق.

۳۵. عیون اخبار الرضا علیه السلام / ابن بابویه، محمد بن علی، نشرجهان، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۸ ق.

۳۶. الفقه المنسوب الى الامام الرضا عليه السلام / مؤسسه آل البيت عليهم السلام، مشهد، چاپ اول، ۱۴۰۶ ق.

۳۷. فلاح السائل و نجاح المسائل / ابن طاووس، علی بن موسی، بوستان کتاب، قم، چاپ اول، ۱۴۰۶ ق.

۳۸. قرب الاسناد / حمیری، عبدالله بن جعفر، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، چاپ اول، ۱۴۱۳ ق

۳۹. الکافی / کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، دار الکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ ق.

۴۰. کتاب ملائکه / حاج ملا اسماعیل سبزواری، انتشارات اسلامیه، تهران، چاپ دوم، ۱۳۷۷ ش.

۴۱. کشف الغمه فی معرفه الأئمه عليهم السلام / اربلی، علی بن عیسی، بنی هاشم، تبریز، چاپ اول، ۱۳۸۱ ش.

۴۲. کشف الیقین فی فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام / علامه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، وزارت ارشاد، تهران، چاپ اول، ۱۴۱۱ ق.

۴۳. مجموعه ورام / ورام بن ابی فراس، مسعود بن عیسی، مکتبه فقیه، قم، چاپ اول، ۱۴۱۰ ق.

۴۴. المحاسن / احمد بن محمد بن خالد برقی، دارالکتب الاسلامیه، قم، چاپ دوم، ۱۳۷۱ ش.

۴۵. مرآه العقول فی شرح الاخبار آل الرسول / محمد باقر بن محمد تقی مجلسی، دار الکتب الاسلامیه، تهران، چاپ

دوم، ۱۴۰۴ق.

۴۶. مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل / نوری، حسین بن محمد تقی، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، چاپ اول،

۱۴۰۸ق.

۴۷. مشارق انوار اليقين فى اسرار امير المؤمنين عليه السلام / حافظ برسى، رجب بن محمد، اعلمى، بيروت، چاپ اول،

۱۴۲۲ق.

۴۸. مصباح المتعبد و سلاح المتعبد / طوسى، محمد بن الحسن، مؤسسه فقه الشيعه، بيروت، چاپ اول، ۱۴۱۱ق.

۴۹. معانى الاخبار / ابن بابويه، محمد بن على، دفتر انتشارات اسلامى، قم، چاپ اول، ۱۴۰۳ق.

۵۰. مفاتيح الجنان / حاج شيخ عباس قمى، چاپ و نشر قدسيان، قم، چاپ اول، ۱۳۸۹ش.

۵۱. مفتاح الفلاح / شيخ بهايى، محمد بن حسين، نشر دارالاضواء، بيروت، چاپ اول، ۱۴۰۵ق.

۵۲. مكاتيب الرسول صلى الله عليه وآله وسلم / احمدى ميانجى، على، دار الحديث، قم، چاپ اول، ۱۴۱۹ق.

۵۳. مكارم الاخلاق / طبرسى، حسن بن فضل، شريف رضى، قم، چاپ چهارم، ۱۴۱۲ق.

۵۴. من لا يحضره الفقيه / ابن بابويه، محمد بن على، دفتر انتشارات اسلامى، قم، چاپ دوم، ۱۴۱۳ق.

۵۵. المناقب (للعلى) / علوى، محمد بن على بن الحسين،

ص: ۱۵۷

دليل ما، قم، چاپ اول، ۱۴۲۸ ق.

۵۶. منيه المرید / شهيد ثانی، زين الدين بن علی، مكتب الاعلام الاسلامی، قم، چاپ اول، ۱۴۰۹ ق.

۵۷. میزان الحکمه / محمد الری شهری، دار الحديث، قم، چاپ اول، ۱۳۷۵ ش.

۵۸. النوادر (للراوندى) راوندى كاشانى، فضل الله بن علی، دار الکتب، قم، چاپ اول.

۵۹. نهج البلاغه / شريف الرضى، محمد بن حسين، هجرت، قم، چاپ اول، ۱۴۱۴ ق.

۶۰. وسائل الشيعه / شيخ حر عاملی، محمد بن حسن، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، چاپ اول، ۱۴۰۹ ق.

۶۱. هدايه الامه الى احكام الائمه عليهم السلام / شيخ حر عاملی، محمد بن حسن، آستانه الرضويه المقدسه، مجمع البحوث الاسلاميه، مشهد، چاپ اول، ۱۴۱۴ ق.

ص: ۱۵۸

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

